
CİNLERİN ESRARI
İmâm-ı Şiblî

CİNLERİN ESRARI

İmam Şiblî

Ferşat Yayınları No. 2

Kapak : İnci Beşoğlu
Tashih : Y. V. Yavuz
Dizgi - Baskı : Eskin Matbaası
Baskı yılı : 1974

CİNLERİN ESRARI

Yazan:

(Bedreddin Muhammed b. Abdillah)

eş - Şiblî

(V. 769 - 1367/1368)

Tercüme:

Muhammed Ferşad

FERŞAT YAYINEVİ

Beyazsaray No. 26

Beyazıt - İstanbul

Tel. : 26 23 05

ÖNSÖZ

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla...

İçinde yaşadığımız dünyayı ve bütün kâinatı şüphesiz ki Allah yaratmıştır.

Denizleri, dağları, kayaları ve ovaları da yaratan O'dur!

Varlık aleminde her şeyin çift yaratıldığına dair, Kur'an-ı Kerimde sarahat vardır...

Şurası da bir gerçektir ki, yere karşılık göğü, tümsek ve dağlıklara karşılık düzlük yerleri, karaya karşılık denizi yaratmıştır.

Şimdi aklımızı şöyle bir soru zorlamaktadır :

Peki eşref-i mahlûkat olan bu insan varlığına karşılık (yâni onun mukabilinde) neyi yaratmıştır, acaba Allah?

İşte tercemesini bi iznillâh başardığımız bu kitabın konusu budur!

Bu kitabda insanoğluna karşılık yaratılan Cinler'den bahs edilmektedir.

Kur'an-ı Mübinde sık sık: «Ey Cin ve İns topluluğu!» diye muhatap tutulan bu cin topluluğu nedir? Neden yaratılmıştır? İnsan ve diğer yaratıklar gibi gözle görünmemelerinin nedeni nedir?

İnsanlar gibi yeme, içme, evlenme ve üreyip çoğalma onlarda da var mıdır?

Bu soruların cevabını, bu hususta sizlere geniş bilgi verecek ve sizi lâyıkı vechiyle aydınlatacak olan bu kitaba bırakıyorum; buyurun, zevkle okuyunuz!..

Terceme ve te'liflerime, değişik konuyu ihtiva eden bir kitabı daha katmaya beni muvaffak ıklan ulu Allah'a hamd-ü senâda bulunur; okurlarımın azamî derecede faydalanmalarını yine O'ndan niyaz ederim..

Sa'y ve gayret bizden, tevfik ve hidayet Allah'dan..

27/9/1972

M. Ferşat
Mütercim

بسم الله الرحمن الرحيم

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adı ile başlarım.

Hamd, insanların ve cinlerin yaradıcısı olan Allah'a mahsustur!

Allah'dan başka hiçbir ilâh olmadığına, bir olduğuna ve şeriki bulunmadığına öyle bir şehadet getiririm ki, o şehadeti kendine edinen mutlaka cenneti hak eder...

(İnsanlığı) Cennet'e dâvet eden Muhammedin (S. A.V.) onun kulu ve Resûlü olduğuna şehadet ederim!

Allah ona ve Hak yolunun çetin ve yaman yolcusu olan âl ve eshabına rahmet etsin! Yine ona ve farz ile sünneti yerine getiren ashabına salât ve Selâmı — ona öğrettiği bir şekilde — (yâni lâyıkı vechiyle) ihsan buyursun.

Bu kitap, CİN hakkında (varit olan) haberleri ve onlara taalûk eden hüküm ve eserleri bir araya cemedip zikretmektedir.

Bu kitabın telifi ve bu minval üzere tasnifine sebeb, Cinlerin tıpkı insanlar gibi evlenip, birbirleriyle cinsî ilişki kurup da bir aile hayatı yaşayıp yaşamadıklarına dair yapılan bir müzakere olmuştur.

Bunun, toplantı meclislerinde takrîr etmek suretiyle ifade edilmesi, meseleyi enine boyuna tahkîk edip anlatılması güç olduğundan, bu meselenin bir kaç mu-

kaddime halinde takrir edilmesi icab etti. Ben de bunu uygun gördüm :

1 — Filozoflar, Kaderiye ve zındıkların görüşlerinin tamamen aksini müdafaa ederek, cinlerin varlığını isbat etmek ve aksi kanaatte bulunanların sözlerini çürütmek..

2 — Onların ince veya kalın muşahhas cisimlere sahib olduklarını, ancak b usayede gelişip muhtelif şekiller alabildiklerini ve yine bu itibarla cinsî temas kurabildiklerini izah etmek.. Çünkü böyle bir münasebet, ancak birbirlerine temas edebilecek iki cisim arasında düşünülebilir...

Bu meseleden de, onların bir mekânda yer aldıkları, tıpkı insanlar gibi yeyip içtikleri, evlenip ürediklerí mevzuu ortaya çıkar. Zira, canlı bir cisme, büyüyüp yetişmesi, üreyip çoğalmasına sebep olacak bir yer gerekmektedir, ki nevinin varlığını muhafaza edebilsin.

3 — Onların mükellef olduklarını anlatmak... Haşviye buna muhalefet etmiştir. Çünkü insanların cinlerlc evlenebilmesine cevaz verenler, onların ya mü'min veyahut ehl-i kitab'dan olmalarını şart koşacaklardır.

Adem oğlunun kadınlarında bu şart olursa, Cin kadınlarında minbâbilevlâ şart olması lâzımdır.. Çünkü onlarla evlenmeye cevaz verenler bunda bir fark gözetmiyorlar.

Bundan şu mesele doğar : Peygamber Sallallâhü aleyhi ve sellem, insanlara olduğu gibi, onlara da gönderilmiş midir? Edehhak'in dediği, ibni Hazm'in kesin olarak beyan ettiği gibi kendilerinden bir peygamberleri var mıydı? Yoksa aralarında, Allah tarafından gönderilmiş olmayan ve fakat Adem oğlunun peygamberlerinden, Allah kelâmını dinlemek, kavimlerine gidip irşat etmek amacıyla Allah'ın yeryüzüne yaydığı bâzı ele-

manmanları mı vardı? Bu görüş, selef ve halef âlimlerinden bir çoklarına aittir.

Evet Cinlerden bir güruh, Peygamber (S.A.V.) den Kur'an dinlemiş, kavimlerine gidip: «Biz, Musadan sonra indirilen bir kitab dinledik» demişlerdir. Bu, Peygamber onlarla buluşup dâvet etmeden önce olmuştur.

Bundan da onların yaptıkları iyi işlerden mükâfatlanacakları, kötü işlerinden dolayı da cezalanacakları, Mü'minlerin cennete, kâfirlerin de cehenneme girecekleri meselesi doğar.

Böylece her mukaddime bir çok meseleyi muhtevi olur, ona çeşitli kapılar açılır. Birbirleriyle ilgili meseleler dizilir. bu dizgide aslâ çözülüp dağılmayacak inciler yer alır. İçinde (akıllara durgunluk verecek) nükte, haberler bulunur. Onlar hakkında rivayet edilen hadîsler yer alır.

Cin hahkında konuşmak, kişiyi bir çok şeye muhtaç duruma sokar.

Bu sebeble, bu kitabı çıkarmak için Allah'a karşı istiharede bulundum, onlar hakkında varid olan bir çok fikirleri bu kitabda derc edip, hazerî ve seferî hâllerini ihtiva eden ahkâmın en önemlilerini topladım. Böylece onları gizleyen perdeleri araladım. İçlerinde sakladıkları her türlü hile ve düzenbazlıklarını da dile getirdim.

Her kesime bir fasıl yaptım. Her bir meseleye de bir kapı açtım...

140 bâb olarak tesbit ettim.. Her meselenin tafsilâtına girip bir bir anlatmak icab ederse bu bâbları daha da çoğaltabilirdik..

Kitaba **(Akâmül - Mercân Fî Ahkâmil - Cân)** ismini verdim.

Şeytanların iğvâlarından Allah'a sığınırım. Onların azgınlarına karşı Allah'dan yardım isterim.

Ancak onun vereceği güç sayesinde onlardan gelecek her türlü saldırılarını önlerim, O'nun vereceği izzetle onları boğabilirim. Ve yine onu zikretmekle hilelerinden kendimi korurum.

Evet O'nun vereceği güçle, güçlerini hükümsüz kılarım.. O bana yeter. Ne güzel vekildir O. Velâ havle velâ kuvvete illâ billâhil - âliyyil - âzim..

CİN VARLIĞININ İSBATI VE BU BÂBDAKİ FİKİR AYRILIKLARI

İmamul - Haremeyn (Eşşâmil) adlı eserinde der ki: «Şunu iyi bilin ki: Bir çok filozof şu Kaderiye mensuplarının ekserisi ve zenadıkanın tümü şeytanları ve Cin'i inkâr etmişlerdir. Şu halde Dinle alâkası olmayan ve şeriatı hiçe sayanların bunu inkâr edişlerindc şaşılacak bir şey yoktur!

Bizi hayrete düşüren şey; Kur'ân nasları, haberlerin tevatürü, gözleri kamaştıracak, inançlarımızı artıracak bir şekilde ortada olduğu hâlde Kaderiyenin bunu inkâra kalkışmasıdır...» Adı geçen İmam, bu fikrini beyan ettikten sonra, gerek Kitab ve gerek Sünnetten bir çok delil serd etmiştir.

Ebu Kasım El - Ensarî, (El - İrşad)'ın şerhinde der ki :

«Mutezilenin kısm-ı küllisi Cinleri inkâr etmişlerdir. Bunların inkârlarını, Cinlere önem vermeyişlerinden anlamış bulunuyoruz. Halbuki onları isbat etme bâbinda aklî imkânsızlık yoktur. Kitab nasları ve Sünnet onların var olduklarını haykırmıştır. Ve bunu isbat etmiştir. Öyleyse Dine sımsıkı sarılan akıllı kişi, aklın cevazına, şeriatın sübûtüne kâil olduğu bir şeyi inkâr etmemesi lâzımdır.»

El - Kadı Ebu Bekl El - Bakillânî'nin fikri :

«Kaderiyenin çoğu, eskiden Cinlerin varlığını kabul ediyorlardı. Şimdi ise inkâra kalkışıyorlar. Onların bâzıları Cinleri kabul ediyorlar ve şöyle diyorlar: Cinler görünmez. Çünkü cisimleri gayet incedir ve şua onlara nüfuz etmektedir. Kimisi de diyor ki: Görünmezler. Çünkü onların renkleri yoktur.»

Yine İmamül - Haremeyn'e dönüyoruz: Diyor ki: «Sahabe ve Tabiin, kendi zamanlarında şeytan ve cinlerin varlıklarını kabul ettikten, onların şerrinden Allah'a sığındıkları sabit olduktan sonra, bizim ayrı ayrı âyet ve hadîsle bunları isbata kalkışmamız tekellüf olur.

Gerçekten Dinine bağlı olan kişi, Sehabe ve tabiinin ittifakına karşı gelmez...» Fikrini böylece beyan ettikten sonra bir çok hadîs serd edip şöyle demiştir:

Bizim bu delillerimizi kabul etmeyenler, dinde suçlanırlar...

Bu durumları, aklî esaslar ve mantıkî kaideler yönünden her ne kadar kendilerine bir leke getirmezse de, (yukarıda beyan ettiğimiz gibi dinen suçlu olmalarına bariz bir işarettir..)

Onların inkâr yoluna sapmaları, Cin ve Şeytanları gözle göremedikleri, elle tutamadıkları içindir.. «Şayet onlar, mevcut olsalardı, kendilerini bize gösterirlerdi..» diyorlar..

Garip yaratıkların içyüzünü bilmeyenlerin kârıdır bu! Onların bu olumsuz tutumu, insanların koruyucusu olan Allah meleklerini inkâra dahi sürükleyebilir...

Mezhebi ve düşünce tarzları bu olan kimselerin inançları artık belli olmuştur..

Gerek âyet ve gerekse hadîslerden, İmam el - Haremeyn'in burada serd ettiği delilleri yazmamam, ileride bahsi geleceğindendir.

Hemedanlı Kadı Abdül - Cebbar bin Ahmed der ki:

Cinlerin varlığını isbat eden deliller naklîdir; aklî değildir.

Çünkü gözle görülmeyen cisimlerin var olduklarını akıl isbat edemez.

Bir şeyin başka bir şey'e delâlet edebilmesi için, o şey ile,— fiilin faili ile olan münasebeti gibi — bir münasebet bulunması gerekir.

Bir işin meydana gelmesi, nasıl ki ó işin failine ve o failin güçlü, bilgili, görücü ve duyucu olmasına delâlet ediyorsa, bunun da öyle olması lâzım gelmektedir..

Sonra Cin'in zoraki bilinmesi de icab etmez! Görmüyor musun; aklı başında olan filozoflar bile bu bâbta görüş ayrılığına düşmüşlerdir :

Bir kısmı, Cin'in varlığına kâil olurken; diğer bir kısmı da inkâr yolunu seçmiştir... Oysa onların hemen hepisi aklı başında kimselerdir.

Şu halde Cin'in varlığı zoraki bilinmesi lâzım gelen hususlardan olsaydı ihtilâfa düşmezlerdi... Hattâ varlığında en ufak bir şüpheye bile kapılmazlardı.

Hiç bir filozof ve aklı başında olan kimsenin, yerin altında, göğün de üstünde bulunduğunu inkâr ettiği görülmüş müdür? Hayır! Çünkü bunlar bilbedâha bilinen hususlardandır.. Onun için onlar bunda anlaşmazlığa düşmemişlerdir.

Hiç kimse onları bu hususta şüpheye düşürebilir mi, veyahut başka bir tâbirle hiçbir bilgin onları bu bâbta yanıltabilir mi? Demek ki Cin'in varlığı bizzarure sabit değildir! Aklı başında olanların onun varlığında görüş ayrılığına düşmeleri, Cin'in bizzarure var olduğunun bilinmesine imkân tanımamaktadır. Tabiî bu onun fikridir. Halbuki onların varlıklarına delâlet eden o kadar çok âyet ve hadîs vardır ki, bir bir anlatmak için yerimiz kâfi gelmemektedir. Peygamberimizin, on-

ların var olduklarına inanması bile bizim inanmamız için kâfi bir delil ve susturucu bir sebeb olur.

Onların mevcudiyetine dair, ondan nakl edilen deliller o kadar çoktur ki nakl etmekle bitmez.

Şeyh Ebulâbbas ibni Teymiye der ki :

«Müslümanlardan hiçbir taife, Cin'in varlığını inkâr etmemiştir. Kâfirlerin çoğunluğu bile bu kanaattadır. Ehl-i kitab olan Yahudi ve Nasraniler de tıpkı Müslümanlar gibi, Cin'in varlığını kabul etmektedirler :

Cehmiye ve Mutezile gibi Cin'in varlığını inkâr eden zümreler bulunduğu gibi, kâfirler arasında da böyle inkârcılar bulunabilir. İstisnalar kaideyi bozmaz. Çünkü çoğunluk böyle bir âlemin var olduğu kanaatındadır. Zira Cin'in varlığına dair, peygamberler tarafından verilen haberler tevatür halini almıştır. İster istemez onların varlıkları bilinmiştir.. Onların diri ve akıllı, irade sahibi, emir ve yasak dinleyen birer varlık oldukları, insanlara arız olan bâzı âraz ve sıfatlardan olmadıkları bilbedâhe bilinmiştir.

Mademki bütün peygamberler tarafından bu haber verilmiştir ve bu tevatüren sabit ve zahir olmuştur, öyleyse hiç kimse bunu inkâr edemez!

Avam ve havas bunu bilir ve iman eder.

Demek ki, bütün Müslümanlar buna inanmaktadır. Cin'in varlığını kabul etmektedir.

Ehl-i kitabdan olan kâfirlerin çoğunluğu da buna evet demektedir.

Arap müşrikleri, Sam ve Hind neslinden olanların hemen hepsi, Ham'ın evlâdı, Ken'an ve Yunanlıların çoğunluğu, diğerlerinden evlâd-ı Yafes ve bütün taifeler de Cin'in varlığını kabul etmektedirler. Hattâ bunlar, Cinlerin yardımı ile elde ettikleri tılsım ve diğer büyücülük gibi şeylere dahi inanmaktadırlar. Bunlar is-

ter İslâmca meşru olsun, ister şirk olsun, Müslüman olmayanlar bu gibi şeyleri kabul etmektedirler.

Müşrikler bir nevi Cinlere ibâdeti andıran tılsımlar ve afsunlar yaparlar, böylece Cinlere azamî derecede saygı gösterirler. İslâmca şirk sayılan ve arapça olmayan anlaşılmaz bir çok şeyler yaparlar ki İslâm alimleri bunu mensuplarına yasaklamıştır. Çünkü anlaşılmaz kelimelerle okunduğu ve yapıldığı için şirk zan edilebilir. Okuyan kişi onun şirk olduğunu bilmese dahi madem ki böyle bir zan ve ihtimal vardır, İslâm bunu mensuplarına yasak etmiştir.. Sahihde, Peygamber (S.A.V.)'in şirk olmadıkça (hasta)ya okumaya müsaade ettiği varit olmuştur, şöyle buyurmuşlardır: **«Kardeşine faydalı olmaya gücü yeten kimse, bunu yapsın..»**

Arap ve diğer eski milletlerde bu gibi şeyler vardı. O kadar çoktu ki anlatmakla bitirilemez. Müslüman alimlerden bâzılarınca bunun hakkında mütevatir haberler vardır. Diğer alimler de bilirler bunu. Lâkin Müslüman bilginleri hem Arab cahiliyetinden ve hem de diğer milletlerden haberdar olduğu için, bu husustaki bilgileri diğerlerinkinden fazladır..

Cin'in varlığını, filozof ve doktorlardan çok az kişiler (cahil olanlar) inkâr etmişlerdir. Cahil olmayan bilginlerine gelince; onlar, ya kabul etmişlerdir, yahut bu hususta onlardan bir söz hikâye edilmiştir..

Bukrat'tan nakl edilen haber şöyledir: O, bazı sular hakkında demiştir ki: «Bu su bâzı sar'a hastalıklarına iyi gelir.. Bundan tapınak ehlinin kasd ve tedavi ettiği hastalığı kasd etmiyorum, bundan doktorların tedavi ettiği sar'ayı kasd ediyorum.. Ve yine demiştir ki: Tapınak ehlinin tıbbı karşısında bizim tıbbımız, (doktorluğumuz) bizim tıbbımıza nazaran kocakarıların tıbbı mesabesindedir.

Şurası da bir gerçektir ki, bunu inkâr edenlerin, yok olduklarını isbat edecek bir delilleri yoktur, yaptığı şeylerden bunu isbat edecek elinde bir şey yoksa, demek bunu bilmiyordur. Tıpkı hastaya, fizikî yönden sıhhatli olup olmadığını anlamak için bakan ve muayene eden doktor gibi.. Bu doktor onun ruh haletini anlayamaz. Çünkü ruhçu değildir. Cinleri de anlayamaz. Çünkü bu bâbta da herhangi bir bilgiye sahip değildir.

Moral bakımından kendisine güvenen hastanın, ruhî yönden kendine tesiri tabiî ki doktorun vereceği ilâçlardan daha büyüktür.. İşte cinlerin de —bugünkü tıbbın anlamadığı— bir çok tesirleri vardır, insan oğlunun bedeninde...

Allahın Resûlü (S.A.V.) bir hadîsde şöyle buyururlar:

«Şeytan, insanoğlunun (bedeninde) **kanın dolaştığı yerde dolaşıp durur..»**

Bugünkü tıp buna kalbden diğer yerlere dağılan ve insanı yaşatan hayvanî ruh ismini vermektedir.

İbni Dureyd der ki: «Cin, İnsanın aksidir.. (tersidir)» Gecenin karanlığı insanı örtüp gizlediğinde: (Cennehülleylü ve Ecennehü ve Cenne aleyhi) derler.. Senden gizlenen ve sana görünmeyen her şey için: (Cenne anke) tâbirini kullanırlar.

Cahiliyet ehli, Meleklere de (gözle görünmedikleri için) Cin derlerdi.

Cin ve cinnet aynı mânâyadır. Ha harfiyle (El-Hin) Cin'den bir nevi olduğunu iddia etmişlerdir.

Erraciz der ki: «Hin ve Cinden olan teyzelerim oynuyorlar.»

Ebu Ömer Ezzahid'in fikri: «Hin, Cin köpekleri ve aşağı tabakalarıdır.»

El-Cevherî: «Elcan: Cin'in babasıdır. Cemi, cînan-

dır. Hait'in cem'i hitan olduğu gibi.. El - Can'ın beyaz bir yılan adı olduğu da söylenmiştir.

Es Süheylî, (En Netaiç) adlı eserinde Cin'in meleklere ve gözle görülmeyen diğer varlıklara da şamil olan bir isim olduğunu beyan ederek şöyle demiştir:

«Fazilet ve şerefine binaen bir çok yerlerde Cin İns'ten evvel zikredilmiştir. Çünkü Cin melekler ve gözle görülmeyen diğer varlıklara da ıtlak olunmaktadır. Allahü Teâlâ şöyle buyurmuştur: **«Onunla Cinler arasında bir neseb kıldılar.»**

El A'şi şöyle demiştir: «Meleklerin Cinlerinden yedisini emrine amade kılmıştır.. Bunlar huzurunda ücretsiz çalışırlar.» Cenab-ı Hakkın : **«Onlardan önce ne İns ve ne de Cin onlara** (hurilere) **dokunmamıştır.» «(Onun günâhından ne İns ve ne de Cin sorumlu tutulmaz.)» «Şüphesiz biz şunu biliriz ki, İns ve Cin Allah hakkında asla yalan söylemezler»** âyetlerindeki «Cin» lâfzı meleklere şamil olmamaktadır. Çünkü melekler ayıplardan beri oldukları gibi haklarında ne yalan ve ne de diğer günahlar düşünülemez. Ortada böyle bir karine mevcut olduğu için lâfız meleklere şamil olmamaktadır. Bu sebepledir ki, insanın Cin'e karşı olan üstünlüğü ve tebarından dolayı bu âyetlerde «İns» lâfzı ile başlanmıştır..

İbni Ukeyl'in fikri: «Gözlerle görülmediği için Cin'e, Cin denilmiştir. Karında bulunan Cenin kelimesi de bu nevidendir. Çünkü bu da gözle görülmemektedir. Harpte kullanılan koruyucu bir alete (Cünne) denilmesi savaşanı düşman saldırısına karşı gizleyip korumasından ileri gelmiştir. Meleklere bu ismin verilmesi onların şanını düşürmez. Çünkü müştak isimler, mütenakız olmaz. Görmüyor musun (El - Habie) ye bu isim (El - Habii) kökünden geldiği için verilmiştir. Zira onun içinde

bir şey saklanmaktadır. Sandık kelimesi düşünülecek olursa bu isim boşa çıkmaz.

Asî şeytanlar cinlerdendir. Ve İblis çocuklarıdır. «El - Meredc» ise, şeytanların en azgınları ve İblis'in yardımcılarıdır. İblis'in emirlerini yerine getirip durmadan insanları iğvaya çalışırlar.

El - Cevheri der ki: Cin, insan ve hayvanlardan her baş kaldıran şeytandır.

Cerîr'in fikri: «Ben uzaklaşınca, beni sevenler, hasetlerinden dolayı bana Şeytan diye çağırdıkları ah o günler!»

Araplar yılana da Şeytan demişlerdir. Şair der ki:

Cenab-ı Hakkın:**«Tel'uha keennehu ruvusü'ş - şeyâtin»** kavlinde, İmam Ferrâ üç vecih bulunduğunu ileri sürüyor :

1) Çirkinlikte o ağacın başı, şeytanların başına benzemektedir. Çünkü o, çirkinlikle niteleniyor.

2) Araplar, bâzı yılanlara bu ismi verirler.

3) Şeytanın (Nun)u aslîdir.

Umeyye der ki: «Hangi çılgın baş kaldırmış ise onu yakalamıştır. Bukağılara bağlayıp onu hapse tıkamıştır.»

Bâzılarına göre bu harf zayıftır. Bunu (Fey'âl) vezninde kullanırsan münsarif olur. «Teşeytane» kökünden geldiğini kabul edersen, münsarif olmaz. Çünkü bu takdirde o, «Fa'lan» vezninde olur.

Ebul - Beka der ki: «Eşşeytan» (Şatana Yeştunu) kökünden «Fey'âl) veznindedir. Bu kelime, «Şatane» ve «Teşeytane» kökünden de gelmiş olabilir.

Kötülük yapmakta son derece azgın olan her varlığa bu isim verilmiştir.

Bâzılarına göre bu helâk olma mânâsında olan «Şate yeşitu» kökünden gelen «Fa'lân» veznindedir. Çünkü isyankâr isyanı yüzünden helâk olmuştur.. Baş-

kasını ziyadesiyle helâke sürüklediği için de bu isim ona verilmiş olabilir.

El - Kadı Ebu Ya'la bu hususta görüşünü şöyle açıklıyor: «Eşşeyatin» cinlerin asi ve kötü olanlarına denir.. Kötü varlık hakkında «mârid» kelimesi kullanılır.» Şeytan «Şeyatın» çoğulunun tekilidir. Cenab-ı Hak «Şeytanin Mârid» diyerek iki kelimeyi bir arada kullanmıştır.»

El - Cevherî: «Ondan uzaklaştı mânâsında «Şetana anhu», Onu uzaklaştırdı anlamında da «Eştenahu» kullanılır.» demiştir..

İbnis - Sekît der ki: «Birinin isteğine karşı gelindiğinde bu kelime kullanılır. Ve derin bir kuyuya da «Bi'run Şatun» denilir.»

İbni Dureyd: «Dilcilerden bir kısım insanlar şöyle iddia etmişlerdir: («İblîs» kelimesi, «İblâs» kökündendir. Allahın rahmetinden ümid kestiği için bu isim verilmiştir ona..) Adam me'yûs olduğu zaman hakkında «Ebleser - rcculü iblâsen fehuve mublisun» derler.

Bu şunu göstermektedir: İblis'e bu isim, ancak Allahın rahmetinden tard edildikten sonra verilmiştir.

İbni Ebid - Dünyâ ve diğerleri İbni Abbas (R.A.) dan şöyle rivayet etmişlerdir: «İblisin asıl ismi, melâike ile beraber olduğu zaman, Azazil idi. O, dört kanadlı meleklerdendi. Sonra İblis olmuştur..»

Eb'ul-Musennâ: «Iblisin ismi Nâil idi. Allah ona gazab edince Şeytan ismini aldı.» demiştir.

İbni Abbas (R.A.) dan: «İblis Allah'a asi gelince, lânetlendi ve şeytan ismini aldı.»

Süfyân'dan: «İblis'in künyesi, Ebû Kedûs idi..»

Ebul - Baka şöyle demiştir: «İblis, Acemce bir isimdir. Ucıne ve tarif'inden ötürü münsarif olamamaktadir. Ucmelik ve mârifelik illetinden ötürü münsarif olamamaktadır.»

Bâzılarına göre bu isim arapçadır. İblâs kökünden gelmedir. Mârifeliğinden dolayı münsarif olmamıştır. Çünkü isimlerde onun bir benzeri yoktur.

Bu fikir pek yerinde bir fikir değildir. Çünkü isimlerde onun benzeri vardır: «İhrit, İhfil ve İslit» isimleri gibi..

Ebu Ömer b. Abdil - Berre der ki: «Kelâm ve lisân ehline göre, Cin bir kaç mertebede kullanılır: Sadece Cin olarak zikr ettiklerinde «Cinnî» denilir. Onun insanlarla beraber yaşayanlardan biri olduğunu kasd ettiklerinde: «Âmir» diye adlandırırlar ki çoğulu «Ummâr»dır.

Çocuklara arız olanlardan addettiklerinde ise «Ervah» derler. Yüzsüzlüğü artınca «Şeytan», daha da azınca «Mârid», kendisiyle başa çıkılmayacak şekilde azınca «İfrit» adını alır. İfrit'in cem'i afarit olarak gelir.

CİN'İN YARADILIŞ TARİHİ

Ebu Huzeyfe, (El - Mubtede')de der ki: Bize Osmân, ona da Bekir bin El - Ahnes'in anlattığına göre, Abdurrahman bin Sabit El - Kureyşi Abdullah bin Amr bin El - As'dan (R.A.) şöyle nakl etmiştir: «Allahü Teâlâ Cinleri, Âdem'den iki bin sene evvel yaratmıştır.»

Cuveybir, Ed - Dahhak'dan nakl ettiğine göre İbni Abbas (R.A.) şöyle buyurmuştur: «Cinler yeryüzünün, Melekler de gökyüzünün sakinleri idi. Her semânın bir Melâikesi vardı. Ehl-i Semânın her birerlerinin kendilerine has namaz, tesbih ve duaları vardır. Her ehl-i semâ, altındaki diğer ehl-i semâya nisbeten daha çok ibâdet ederler.. Dua, namaz ve tesbih hususunda onlardan daha fazladır. Böylece Melekler göklerin, Cin-

ler de yerlerin mi'marları olmuşlardır. Bâzılarına göre onlar yeri tam iki bin sene imar etmişlerdir. Diğer bir kısım âlimlere göre ise kırk yıl imar etmişlerdir..

İshak diyor ki : Ebu Ravk İkrime'den, o da İbni Abbas (R.A.)'dan rivayet etmiştir: «Cenab-ı Hak Cinlerin babası Sumiy'yi yaratınca ona, İste bakalım, dedi.. O da :

— Ben şunu isterim: Biz görelim, lâkin görünmeyelim. (Ölünce) toprak altında kayıp olalım, yaşlı olanımız gençleşsin, diye dilekte bulundu.

Bu istek kendisine verildi. Hakikaten onlar görürler, görünmezler, öldüklerinde toprak içinde kayıp olurlar, yaşlıları erzel-i ömürdeki bir sabi haline gelinceye kadar ölmez.. Sonra Ademi yarattı ve ona dile benden buyurdu. O da Cebeli (dağı veyahut Cenneti) diledi. Dağ (Cennet) kendisine verildi.»

İshak diyor ki, bana Cüveybir ile Osman anlattılar: «Allah Cinleri yarattı ve onlara yeri imar etme işini verdi. Allah'a uzun zaman ibadet ettiler. Sonra Allah'a asi gelerek kanlar akıttılar (cinayet işlediler). Aralarında Yusuf adında bir melek bulunuyordu, onu öldürdüler. Bunun üzerine Allah onlara dünya semasında bulunan meleklerden bir ordu gönderdi. Bu ordunun adı «Cin» idi. Aralarında iblis de vardı. O, dört bin kişiye kumanda veriyordu. Yeryüzüne indiler, yeryüzünü onlardan kurtardılar ve onları denizlerdeki adalara sürdüler. İblis, beraberindeki askerle birlikte, yeryüzünden hoşlandıkları için oradan ayrılmadılar.»

Muhammed b. İshak Habib bin Ebi Sabit'den nakl ediyor: «İblis ve askerleri yeryüzünde, Adem (Aleyhisselâm) yaratılmazdan önce tam kırk yıl ikamet etmişlerdir.»

İdris El-Evdî Mucahid'den nakl ediyor: «İblis gök ve yerdekilerin başı idi. Yüksekte Allah indinde, Yeryü-

züne bir Halifenin gönderileceği yazılı idi. İblis bunu gördü ve okudu. Cenab-ı Hak Meleklere Adem aleyhisselâmdan bahs edince, İblis Meleklere Allah tarafından ona secde ile emr edileceklerini bildirdi. Ve içinden «Ben ona secde etmiyeceğim» dedi ve bunu gizledi. Meleklere Allah yeryüzünde kan döken ve yeryüzünü ifsad eden birini halife göndereceğini ve ona secde emredeceğini anlattı. Allah «Yeryüzünde ben bir Halife kılıcıyım» deyince, Melekler önceden iblisden aldıkları talimatı ileri sürerek: «Yeryüzünü ifsad edecek, kan akıtacak birini mi Halife yapacaksın?» dediler.»

Mükatil ve Cuveybir Ed - Dahhak tarikı ile İbni Abbas (R.A.)'dan nakl ediyorlar: «Allah Ademi yaratmak istediği zaman, Meleklere: «Ben, yeryüzünde bir Halife kılıcıyım» dedi. Bunun üzerine melekler dediler ki: «Yeryüzünü ifsad edecek birini mi yaratacaksın?» Bunu dediler: Çünkü onlar orada kalmayı ve ibâdet etmeği sevmişlerdi.»

İbni Abbas (R.A.) diyor ki: Melekler gaybı bilmiş değildirler. Onlar sadece Adem oğullarını Cinler gibi kabul ettiler. Önceden Cinlerin yeryüzünü ifsad edip kanlar döktüklerini biliyorlardı. Bundan Adem oğulları da aynı şeyi yapacaklarını anladılar. Çünkü Cinler, Yusuf ismindeki peygamberlerini öldürmüşlerdi.

Cüveybir El - Dahhak'dan, İbni Abbas'ın (R.A.) şöyle dediğini nakl ediyor:

«Allah onlara Peygamber göndermiş, kendisine itaatı terk edip birbirlerini öldürünce Melekler: Yeryüzünü ifsad edecek, birbirlerinin kanına girecek insanları mı göndereceksin? dediler. Allaha onlara: siz bilemezsiniz, ben bilirim diye cevab verince Melekler korkmağa başladılar. Arşa sığınıp orada Allah'a istiğfarda bulundular, devamlı tavaf edip Allah'a yalvardılar. Allah onlara: Ben, sizin bilmediğinizi bilirim. Yeryüzünün

halifesi de Adem'dir, bunu da iyi bilirim. Yeryüzüne yerleşecek olan ve orasını imar edecek olan Adem ve onun oğullarıdır. Siz ise gökyüzünün imarcılarısınız, buyurdu.

İbni Cureyc'in bize verdiği haber: Allah, yeryüzünde bir halife kılıcıyım, deyince Melekler aralarında konuştular. Bunun üzerine Allah onlara «Sizin bilmediğinizi ben bilirim, gizli tuttuklarınızı da bilirim!» buyurdu.

Onların gizledikleri şeye gelince: Cenab-ı Hak onlara, «Yeryüzünde bir Halife kılıcıyım» dediğinde onlar kendi kendilerine, «Varsın yaratsın, yaratacağı şey hoş bizden şerefli ve üstün olmayacak ya!» dediler. Nihayet Allah Ademi yaratıp, meleklere, ona secde etmelerini emr edince bu defa aralarında «Her ne kadar o, bizden Allah katında daha şerefli ise de, biz ondan daha çok biliriz, bilgi bakımından o, bizden geridir» dediler. Sonra Ademe, Allah bir çok isimleri öğretip, Adem onlara, bu isimlerden haber verince, bu defa Adem onlardan daha bilgili olduğunu da anladılar..»

Zemahşerî (Rebi'ül-Ebrar) adlı kitabında der ki:

Ebu Hüreyre merfu olarak şöyle bir hadîs rivayet etmiştir: «Allah, mahlûkatı dört sınıf olarak yaratmıştır: Melekler, Şeytanlar, Cinler ve İnsanlar.. Sonra bunları on kısma ayırmıştır: Bunlardan, onda dokuzunu Melekler, diğer birini de, Şeytanlar, Cinler ve İnsanlar kılmıştır.

Sonra bu üçü de ona bölmüş, dokuzunu Şeytanlar, birini Cin ve İnsanlar kılmıştır. Sonra Cinleri ve İnsanları da ona ayırmıştır. Ondan dokuzunu Cinler, birini de insanlar kılmıştır, ondan...» Bundan şu netice elde edilir: Bütün mahlûkata oranla, insan binde bir, Cin binde dokuz, şeytanlar binde doksan, Melekler binde dokuzyüzdür. Allah en iyi bilendir.

CİN'İN ATEŞTEN, İNSANOĞLUNUN TOPRAKTAN YARATILMIŞ OLMASI

Cenab-ı Allah buyuruyor ki: **«Cinleri de daha önce çok zehirli ateşten yarattık.»** (1).

«Cinleri de yalın bir ateşden yarattı.» (2)

«Beni ateşten, onu topraktan yarattın..» (3)

Kadı Abdulcebbar der ki: Bu delil naklîdir, aklî değildir - yâni biz bunları nakil yolu ile bilebiliriz. - Çünkü cevherlerin hepsi birbirine mütemasildir. Onlardan her birerleri, diğerinin sıfatında olduğunda, onun yerine kaim olmaktadır. Birbirlerine benzeyen iki şeyin haddi budur. Onlar ancak kendilerine arız olan sıfatlar ve şekiller yönünden birbirinden ayrılırlar. İş böyle olunca anlarız ki, Allah dilediğini yapmağa kadirdir. Birleştirmeğe, çeşitli renkleri icad etmeğe, arazları gerektiren şeyleri bir araya getirmeğe elbetteki gücü yeter.

Meselâ: Hayat ile ilim gibi. Bunların varlıklarında kendilerine has bir terkibe muhtaçtırlar. İrade ve onun gibi olan diğerleri de böyledir.

Durum bu keyfiyeti arz edince, aklen, Allahın Cinn'i diğer mahlûkattan başka bir cevherden yarattığını anlamağa imkânımız yoktur. Bunu iztirar tarikı ile de bilemeyiz. Çünkü bu, iztırar tarikı ile bilinmiş olsaydı, onların var olduklarına dair ihtilâf vaki olmazdı. Çünkü yaratıldığı aslı bilmek, onların mahlûk olduğunu bilmenin bir fer'idir. Fer'in ıztırar yolu ile bilinmesi caiz değildir. Asıl iktisab tarikı ile bilinir. Zira iktisab ta-

(1) El - Hıcr: 27.
(2) Er - Rahman: 15.
(3) Sad: 76.

rıkı ile bilinen şeyin, bilinmemesi de caizdir. Ama iztırar yolu ile bilinen bir şeyin bilinmemesi asla caiz değildir. Bunun bâtıl olması, şunu gösterir: Cinn'in aslı ne olduğunu iztirar tarikı ile elde etmek caiz değildir. Çünkü onun mevcudiyetinde ihtilâf vaki olmuştur: Demek ki, bu, akıl yönünden ne iztirar ve nede iktisab yolu ile bilinmemektedir..

Sual : Şeytanın yalan söylemesi veyahut öyle olduğunu zan etmesi muhtemel olduğu halde, onun «Beni ateşten yarattın» sözünü, gerçekten ateşten yaratıldığına, nasıl delil yaparsınız?

Cevab : Biz bunu Allah kelâmından anlıyoruz. Çünkü bu sözü onun hakkında anlatan Allah'tır. Şayet yalan söyleseydi mutlaka onun yalan söylediğini Allah bize açıklardı. Yalancıyı, tekzip etmemek korku ve cehaletten ileri gelir ki, bu gibi sıfatlar Allah hakkında asla caiz olmaz.

Süleyman Aleyhisselâma bir Cinnî'nin «Sen yerinden kımıldamadan bile ben arşı getirebilirim» dediği bu sözü de, dâvamıza bir delil olarak gösterebiliriz. Eğer o, söylediğini yapmağa kadir olmasaydı, mutlaka Süleyman Aleyhisselâm ona itirazda bulunur ve getiremezsin, derdi.. Şu halde yukarıdaki itiraz yersizdir...

Sonra hiç bir Müslüman Cinlerin var olduğunu inkâr etmemiştir. Peygamberlerinin bu inançta olduğunu bilmiş ve kendileri de cân-u yürekten buna böyle inanmışlardır. — Bir takım zındıkların bunu inkâr etmesi asla adem-i mevcuriyetlerine delil olamaz —

Sual : Ateşde kuruluk vardır. Böyle olan bir şey hayata elverişli değildir. Çünkü hayat, var oluşunda mutlaka rutubete muhtaçtır. Şeyhiniz Ebu Haşim'e göre hem belirli bir bünyeye ve hem de onu ayakta tutacak bir ruha sahip olması gerekmektedir. Hayat ancak böyle olur. Şeyhiniz Ebu Ali, ruhsuz hayata cevaz vere-

rek «Nâr ehli nefes almaz» diyorsa da gerçek, dediğimiz gibidir.

Hayatın varlığında mutlaka rutubet bulunması gerekmektedir. Bünye de böyledir. Cenab-ı Hakk'ın **«Onu biz önceden zehirli ateşten yarattık»** kavli sizi desteklemiyor. Çünkü bu âyet zahirî mânâsı üzere değildir.

Cevab : Mesele her ne kadar anlattığın gibi ise de ancak Allah, o ateşte hayatın mevcudiyetine elverişli olacak kadar az bir miktarda rutubet yaratmasına kadirdir. Çünkü su ile ateşin mücavereti imkânsız değildir.

Kaynatılmış bir suyu buna delil gösterebiliriz: O. ancak su arasına sızan ateş parçaları ile kaynamıştır. Bu sebeble su havaya kalktığında ateş parçaları incelir, sudan ayrılır. Ve su eski soğuk haline döner.

Buharı görmüyor musun? Havaya yükseldiğinde ancak ateş kuvvetiyle yükseliyor. Çünkü ateş parçaları hafiftir. Hafif olan şeyin yükselmesi mümkün ve daha kolaydır. Su ise ağırdır. Aşağıyadır onun mukavemeti.. Buharda her ne kadar rutubet mevcut ise de, ateş parçaları onda daha çoktur. Ateş parçalarının çokluğundandır ki yukarıya kolayca yükselebilmektedir. Demek ki su ile ateş bir arada bulunabiliyor.. Durum böyle olunca, Allahü Teâlâ, ateş arasında onu hayata kavuşturacak miktarda rutubet ihdas edebilir. Buna mâni yoktur.

Ruh ve bünye meselesi de buna mâni değildir. Çünkü ateş bünyeye muhtemil olduğu gibi ruh ve rüzgâra da mücavir olabilir..

Bir sual daha: Diyorsunuz ki, istisna ancak kendi cinsinden caiz olur. Başka bir cinsten caiz olmaz ve bir elbise hariç, yanımda on dirhem vardır, denilemez. Pekâlâ iblis'in Meleklerden istisnasını nasıl tecviz edi-

yorsunuz öyleyse? Oysa Allah bize arap lisânı ile hitab etmiştir. Onun melekler cinsinden olmadığına ve Cin'in aslı ateş olmadığına delil değil midir bu?

Cevab : Onları tek bir hüküm bir araya cemettiği için, bu caiz olmuştur.

Çünkü Allah hepsine birden secdeyi emretmiştir. Dil yönünden de bu caiz olunca, itiraz daha baştan çürümüş olur. Bu bölümde bizim anlattıklarımızın doğruluğu meydana çıkmış olur..

Ebul - Vefa İbni Akil (El - Funûn)'da şöyle yazar: «Cin hakkında biri şöyle bir sual sordu: Allah Cinlerin ateşten yaratıldığını haber verdi. «Onu biz, zehirli ateşten halk ettik» buyurdu. Sonra yine bize, Şihab'ın onu yaktığını bildirdi. Pekâlâ ateş ateşi nasıl yakar?

Bunun cevabı şudur: Cenab-ı Hak Şeytan ve Cinleri, ateşe izafe etmiştir. İnsanları çamura izafe ettiği gibi... İnsanın aslı topraktır demek, hakikaten insan topraktır demek değildir. Çünkü insan toprak değil, ancak onun aslı topraktır. Cin de böyle onun aslı ateştir. Yâni o aslında ateş idi.

Bunu Peygamberimizin şu hadîsi ile isbat edebiliriz : **«Namaz kılarken şeytan geldi, onun boğazını sıktım, tükürüğünün soğukluğunu ellerimde hissettim. Kardeşim Süleyman'ın duası olmasaydı onu öldürürdüm.»**

Yakıcı ateş olan bir cismin tükürüğü nasıl soğuk olabilir? Kaldı ki, böyle bir varlık için tükürük düşünülemez bile.

Peygamberimizin bu mübarek sözü bizi doğrulamaktadır. Yine Peygamber (S.A.V.) onları acem fellâhlarına benzetmişti. Eğer onlar ateş haricinde şekiller ve tavırlar üzre olmasalardı onlar için şekil ve suret düşünülemezdi.

«Kardeşim Süleyman'ın duası olmasaydı onu öldürürdüm!» lâfzı bilinmemektedir. Sahih ve Sünen'de ma'rûf olan lâfız şöyledir : **«Kardeşim Süleyman'ın duası olmasaydı insanlar onu görebilecek şekilde bağlanmış ve yerinden kımıldıyamaz bir halde bulurdu.»**

Sahihaynde bu şöyle zikredilmektedir: **«Onu bir duvara bağlamayı istedim ki onu görüp bakabilesiniz.»**

Cinlerin kendi ana unsurları olan ateş olarak kalmadıklarının bir delili de şudur: **«Allah düşmanı olan iblis bir ateş kıvılcımı ile gelip onu yüzüne koymak istedi.»**

Hz. Peygamber yine şöyle buyurmuştur; **Miraç gecesi Cinlerden bir ifrit bana musallat oldu. Elinde bir ateş sürcsi ile beni takip ediyordu. Arkama baktıkça onu görüyordum.»**

Bu hadîslerden anlaşılıyor ki eğer onlar kendi unsurları olan ateş üzerine kalmış olsalardı, yakıcı birer ateş olsalardı şeytan veya ifrit'in elinde bir ateş süresiyle gelme ihtiyacı olmazdı. Şeytanların veya ifrit'in eli veya herhangi bir âzası Adem oğluna dokunduğunda tıpkı gerçek bir ateş gibi yakardı. Bütün bunlar gösteriyor ki, bunların asıl unsuru olan ateş bazı şeylerle karışmış da başka bir hal almış. Nitekim; Peygamberimizin (S.A.V.) **«Tükürüğünün soğukluğunu ellerimde his eder oldum»** sözü bunun bariz bir delilidir.

Şu da bir gerçektir ki Allahü Teâlâ besinleri cisimlerin gelişmesi için bir vasıta kılmıştır. Bu gelişme tabii ki hararet ve burudete göre olur. Şüphesiz onlar da bizim gibi bizim yediklerimizden yerler, içtiklerimizden içerler. Böylece yedikleri sıcak, soğuk gıdalara göre gelişir cisimleri.. Bu keyfiyet onları aslî unsurları olan ateşten alıp dört ana unsura sokar.

Kadı Ebu Bekr der ki : «Bununla beraber biz Cinlerin ateşten yaratılmış olduklarını inkâr etmiyoruz! Ateş onların aslî cevheridir. Ne var ki, Allah onların cisimlerini bazı arazlar ve sıfatlarda yaratmak suretiyle kalınlaştırıp asılları olan ateşten sıyırıp onlara çeşitli şekiller verir. En doğruyu bilen şüphesiz ki Allah'dır. Dönüş de O'nadır.»

CİNLERİN CİSİMLERİ

Kadı Ebu Ya'lâ der ki : «Cin, teşekkül etmiş cisimlerden ve şekillenmiş şahıslardan ibarettir.. Büyümüş ve gelişmiş olması mümkündür. Mutezile bu fikre muhalefet ederek şöyle der: «Onlar gayet ince cisimlerdir. İnce oldukları için onları görmemiz mümkün olmuyor.» Biz diyoruz ki, cisimler ince de olur kalın da olur. Cin cisimlerinin ince veya kalın olması ancak ya müşahade ile veyahut Allah ve Resûlünden varid olan haber vasıtasiyle bilinir.. Bu ikisi ise yoktur.. Öyleyse onların «Cinlerin cisimleri incedir» sözleri doğru olamaz. Yine onların «Cinler ince cisimlerdir bu yüzden onları göremiyoruz» sözleri de doğru değildir. Çünkü incelik görmeye mâni değildir. Bâzı kalın cisimler olur da biz görmeyebiliriz. Çünkü onları görmek için lâzım gelen gücü Allah yaratmamış olabilir.

Ebul - Kasım El - Ensarî (El - İrşad)ın şerhinde Kadı Ebu Bekir'den naklen şöyle yazmaktadır : «Biz diyoruz ki, onları gören görür. Çünkü Allah ona görme hissini vermiştir. Böyle bir idraka sahib olamıyan da tabii ki göremez. Onlar terkib edilmiş cisimlerden ibaret oldukları için görülebilirler. Mutezileden bir çoğu cinlerin ince ve basık cisimlerden teşekkül ettiklerini iddia eder.

Bu bizce caiz ve mümkündür. Ne var ki, onların şekli hakkında naklî bir delil bilmiyoruz.

Sual : Cinler nasıl olur da ateşten yaradılmış olabilirler? Ateş parçaları ve alevleri tabiatı itibariyle birbirinden ayrılıp bir bünye halinde sabit olmaz?

Cevap : Sabit olmuştur ki, hayat cismin hepsine taallûk etmez. Cismin diri olan yeri hayatın cari olduğu yerdir. Kaldı ki hayatın bir bünyeye muhtaç olduğuna kail olsak bile bu Allah hakkında mümteli değildir. Çünkü O, bunu da yaratmaya kadirdir.

Sual : Cinlerin ve meleklerin ince cisimler olması nasıl mümkün olur? Çünkü onların kuvvetleri arşı yüklenip taşıyacak kadar, şehirleri altüst edecek kadar büyüktür. Cebrâil Aleyhisselâmın kanatlarıyla bâzı yerleri nasıl altüst ettiği hepimizce malûmdur?

Cevap : Bu da Allah'a göre mümkündür. Çünkü melekler ve cinler böyle olmakla beraber Allah onlara fazla kuvvet ihsan edebilir.

Kadı Abdül - Cebbar El - Hemedanî diyor ki: «Görme hissimiz zayıf olduğu için göremiyoruz. Eğer onlar büyük cisimler olup bizim de görme sıfatımız güçlü olsaydı elbetteki onları görebilirdik..»

Onların ince ve küçük cisimlerden teşekkül ettiklerine delil olarak şu âyet-i kerimeyi de gösterebiliriz: **«Çünkü o da, kabilesinden olanlar da sizi, sizin kendilerinizi görmeyeceğiniz yerlerden muhakkak görürler.»** (1)

Çünkü onlar görülebilecek cesamette olsalardı mutlaka onları görürdük. Zira durmadan bizi iğva ediyorlar. Birbirlerimizi gördüğümüz gibi onları da görürdük.. Onları görmeyişimiz şüphesiz ki kanaatimizi doğrular.

---

(1) El - Araf: 27

Üstadlarımız şöyle derler: «İncelik, görülen şeyleri görmeğe bir mâni teşkil eder. Şüphesiz bu da görme sıfatının zayıf olmasına bağlıdır. Eğer Allah göz nurumuzu kuvvetli kılsaydı veyahut onları görülebilecek cesamette yaratsaydı mutlaka görürdük..

Görmüyor musun bütün peygamberler melekleri ve cinleri görebiliyorlar, diğer insanlar göremiyorlar. Kaldı ki onlar büyük cisim olsalardı onlardan büyük bir cin araya girmek suretiyle diğerlerini görmemize mâni olurdu. Tıpkı bir duvar ve kalın cisimler gibi.. Bu cisimler bizimle görmek istediğimiz varlık arasına girdiklerinde görmemizi engellerler. Bu da gösteriyor ki, onları görememememiz, gayet ufak ve ince bir cisme sahip oluşlarındandır.

Üstadlarımızdan olmayan diğer alimler şöyle dediler : «Cinleri görmemize mâni olan şudur. Allah onlarda renk yaratmamıştır. Eğer onlar bizler gibi renkli yaratılmış olsalardı şüphesiz onları görebilirdik. Şu hâlde görmemize mâni, onların ince ve ufaklığı değil renkli olarak yaratılmamış olmalarıdır..»

Kadı Abdül - Cebbar bir kaç yönden bu görüşün doğru olmadığını ileri sürer :

1 — Şüphe yok ki Allah, onları görüyor onlar da birbirlerini görebiliyorlar, eğer dedikleri gibi olsaydı onların görünmesi mümkün olmazdı. Çünkü görünmelerine mâni olan şeyin belirli bir renge sahip olmayışları olduğunu ileri sürmüşlerdi.. Allahü Teâlâ onlara renk verip belirli şekilde yarattığı için onları görmüş ve onlar da birbirlerini görebilmiştir. Şu hâlde biz de onları görebiliriz.

Yukardaki iddianın aksi zahir olunca ileri sürdükleri delil kökten yıklımış oldu.

2 — Cisimlerin renkten veya zıddından hali olması üstadımız Ebu Ali'ye göre caiz değildir. Şu hâlde onlar-

da da renklerden herhangi bir rengin bulunması gerekmektedir ki, bu sayede onları idrak etmek mümkün olsun. Eğer Cenab-ı Hak Cinlerde bir renk yaratsaydı sonra başka bir renkle o ilk yarattığı rengi bertaraf etseydi «onları görürüz» sözümüz lâzım gelirdi. Her rengin hükmü; o rengi gören hasse ile idrak etmektir. Cinler de sırf bu sebeple görülebilir deyip de Cin cisimlerinin üstadımız Ebu Ali'nin fikrine uygun olarak renklerden hali olmadığını kabul edersek onları görmemiz icap eder. Oysa durum bizzarure bunun aksinedir. Bu da itirazın düşmesine bir delil teşkil etmez mi?

Ebu Haşim'in «Kalın olsun ince olsun renklerden maada cisimlerin arazlardan hali olması mümkündür.» sözüne gelince deriz ki: Cisimler kalın oldukları zaman behemehal görülürler. Görüldükleri zaman mutlaka renklere sahip oldukları da meydana çıkar. Öyleyse böyle bir istidlâlde nasıl bulunabilir. Görmüyor musun ki gören kimse cismin hududunu, uzunluğunu, genişliğini görmektedir. Bunlar ise cismin sıfatlarıdır. Renk sıfatları değildir. Bir cismin görülebilmesi cisimde rengin bulunmasının şartından değildir. Bu delillerde de yukarıdaki istidlâl şeklinin çürüklüğü meydana çıkmış oldu. Demek oluyor ki onların görülmemesi sırf cisimlerinin inceliği ve küçüklüğündendir başka bir sebepten değil...

Birbirlerini görmelerine gelince bu da hislerinin gayet ince oluşlarına bağlıdır. Bunun idrakteki tesiri büyüktür. Görmüyor musun insan gözüyle sıcaklık ve soğukluğu, ayaklarının altı ile hissetmesinden daha çok hisseder. Zira gözün idrak hissi ile ayakaltının idrak hissi bir değildir. Çünkü gözbebeği lâtiftir. Ayak altı ise kabadır.

Sual : Lâtif olan bir cismi görmekte göz nurunun kuvvetli olmasına ihtiyaç görülmüyor mu?

Cevap: Evet. Ama bu ince cisimlerde bahis konusu olabilir. Kalın cisimlerde değil. Rüzgâr ince ve lâtıf olduğu müddetçe biz onu göremeyiz. Fakat tozları havaya kaldırıp kalınlaşınca görürüz. Bu gayet açık bir meseledir. İşte bu sebeple biz diyoruz ki eğer Allah Cinlerin cisimlerini kalın yaratıp görme gücümüzü şimdiki halinden daha tabiî kılsaydı elbetteki onları görebilirdik. Doğruyu en iyi bilen Allah'tır..

CİNLERİN SINIFLARI

Ebul - Kasım Es - Süheylî şöyle demiştir: Hadîsde anlatıldığına göre Cinler üç sınıfa ayrılır :

1 — Yılan kılığında olan cinler,

2 — Siyah köpek şeklinde olan cinler,

3 — Uçan rüzgâr şeklinde olan cinler.. Galiba yemeyen ve içmeyen olan Cin sınıfı bu üçüncü sınıftır. Şayet yemedikleri ve içmedikleri doğru ise..

İbni Ebid - Dünya, (Mekayiduş - Şeytan) adlı eserinde der ki :

«Ebu Seleme bin Abdurrahman, Ebud - Derdâ'dan (R.A.) nakl ettiğine göre, Allahın Resûlü (S.A.V.) şöyle buyurmuşlardır : **«Allahü Teâlâ Cinleri üç sınıf olarak yaratmıştır: Birinci sınıf, yılan ve akrep şeklindedir, ikinci sınıf havadaki rüzgâr gibidir, üçüncü sınıf ise hesap ve ikaba maruz olacak olan sınıftır..»**

Evet Cinler üç sınıf olarak yaratılmışlardır: Allah buyurmuştur ki, onların kalpleri var, onunla anlamazlar; gözleri var onunla görmezler; kulakları var onunla duymazlar.. Bir sınıf da var ki, cesedleri insan cesedi gibi, ruhları ise Şeytan ruhları gibidir. Bir sınıf da var ki, gölge bulunmadığı o günde onlar Allahın gölgesinde olacaklar.. Bu haberi (El - Havatif) kitabında, yalnız

Cinlere dair olarak almıştır da şöyle demiştir: Ebu Bekr Muhammed bin Ca'fer bin Sehl El-Amirî El-Haraitî der ki: Bize hadîs uleması Ebû Sa'lebe tarikı ile, Allah Resûlünün (S.A.V.) şöyle buyurduğunu nakl etmişlerdir:

«Cinler üç sınıftır:

1 — Kanadlı olup havada uçan Cinler,

2 — Yılan ve köpekler şeklinde olan Cinler,

3 — Bir yerden diğer yere göçen Cinler..»

Zemahşerî demiştir ki: Cin bâbında vasfa girmeyecek bir şekil duydum: Yarısı insan kılığında olan bir nevi Cin.. Çoğu defa misafire yalnız kaldığı zaman arız olup, bazen onu helâke sürükler.

CİNLERİN BÜYÜYÜP MUHTELİF ŞEKİLLER ALMALARI

Şurası bir gerçektir ki, Cinler, insan, hayvan, yılan. akrep, deve ve sığır kılığına bürünüp muhtelif şekiller alırlar.. Hattâ katır ve merkep şekline girdikleri, kuş kılığına bürünüp havada uçtukları da görülmüştür..

Adem oğlu kılığına da bürünür.. Nitekim, Şeytan, Kureyşe, Suraka bin Malik b. Ca'şem kılığında gelmiştir. —Bedir savaşına hazırlanırlarken olmuştur, bu.. —

Allah şöyle buyurmuştur:

«— O zaman Şeytan onların yaptıklarını methedip şöyle demişti: "Bugün size, insanlardan galebe edecek hiç bir kimse yoktur. Ben de sizin muhakkak ki yardımcınızım." Vakta ki iki ordu (karşı karşıya) göründü, "Ben sizden katiyen uzağım, gerçek ben sizin göremeyeceğinizi görüyorum. Ben Allah'tan korkarım elbet!. Al-

lah ukubetinde çok şiddetlidir." diyerek iki topuğu üstüne (tabana kuvvet) kaçtı..» (1)

Nitekim O, Darun - Nedve'de Resûlüllah hakkında (Onu öldürelim mi, habs edelim mi? Yoksa yurttan çıkaralım mı?) diyerek toplandıklarında, Necidli bir ihtiyar kılığına girmiştir. Allah şöyle buyurmuştur: **«Hani bir zaman o küfür edenler seni tutup bağlamaları, ya öldürmeleri, yahut (yurdundan zorla) çıkarmaları için sana tuzak kuruyorlardı. Onlar bu tuzağı kurarlarken Allah da onun karşılığını yapıyordu. Allah tuzak kuranlara mukabele edenlerin en hayırlısıdır.»** (1)

Tirmizî ve Nesî Ebû Said El-Hudri'den merfu olarak rivayet etmişlerdir: «Medinede Müslüman olan bir Cin taifesi vardır. Bu Havam'dan bir şey görürseniz ona üç kere hakikati tebliğ ediniz, şayet karşı gelirlerse o zaman öldürünüz!»

Bu hususta Kadı Ebu Ya'lâ'nın fikri: Şeytanlar kendi kendilerine şekillerini değiştiremezler. Buna güç ve takatları yoktur. Ne var ki Allah onlara bazı kelimeleri ve işleri öğretmiştir. O kelimeleri söylediklerinde ve yahut o işleri yaptıklarında Allah onları bir hâlden diğer bir hâle veyahut bir şekilden başka bir şekle sokar. Bunları görenler de Cinlerin kendi kendilerine tebdil-i kıyafet yaptıklarını sanırlar. Oysa onları bir hâlden diğer hâle çeviren kendileri değil, Allahtır... Çünkü kendi kendilerine bunu yapamazlar. Böyle bir şey yapmağa kalkıştıklarında bünyeleri parça parça olur ve hayat denilen bir şey kalmaz. Öyleyse böyle bir şey yapmalarına da imkân yoktur.

İblis'in Suraka bin Malik'in şekline, girdiği, Ceb-

---

(1) El - Enfâl: 48.
(1) El - Enfâl: 30.

râil'in Dihye'nin kılığına büründüğü meselesine gelince, yukarıdaki yorumumuza haml edilir.

Allah onu bir sözü söylemeğe muktedir kılmıştır ve o bu sözü söyleyince o kılığa kolayca girebilmiştir. — Tabiî bu da Allah'ın izni ve inayetiyle olmuştur.. —

Ebu Bekr İbni Ebid - Dünyâ (Mekayiduş - Şeytan) adlı kitabında şöyle rivayette bulunmuştur:

«Yesir B. Amr anlatıyor: Bu hususu Ömer'in yanında konuşuyorduk. Ömer (R.A.) dedi ki: Hiç kimse, Allahın yarattığı şekilde başka bir şekle giremez. Ne var khi, onların sizin sihirbazlarınız gibi sihirbazları vardır. Onları gördüğünüzde, hakikati söyleyiniz!»

Abdullah b. Ubeyd b. Ümeyr'den nakl edilmiştir: «Allahın Resûlüne (S.A.V.) (Elğeyelân)dan sordular. Şöyle cevap verdi: "O, cinlerin sihirbazlarıdır!"» (Bu hadîsi, İbrahim Bin Herase Cerir bin Hazim'den, o da Abdullah b. Ubeyd'den o da Cabir'den (R.A.) rivayet ve vasl etmiştir.»

Said b. Ebi Vakkas'dan (R.A.) rivayet ediliyor: «Kavli gördüğümüzde, onu namaza çağırmakla emrolunduk!»

Ebu Bekr Muhammed b. Muhammed b. Süleyman, Mücahidden yapılan bir rivayeti nakl ediyor: «Namaza kalktığım zaman, Şeytan bana İbni Abbas'ın kılığında görünürdü.. Ona İbni Abbas'ın sözünü anlattım. Bir defasında yanıma bıçak aldım, aynı kılıkta yine bana görününce hücum ettim ve bıçağı vurduğum gibi, büyük bir gürültü ile yere düştü.. Ondan sonra onu bir daha görmedim..»

Attabî anlatıyor: İbniz-Zübeyr iki karış uzunluğunda olan bir adam gördü. Ve :

— Nesin sen? diye sorunca, «Ben Cinden bir adamım!» diye cevab verdi. Bunun üzerine kamçısıyla ona vurdu ve o da kaçıp gitti..

İnsanlardan bir çokları derler ki: Şeytanlar ve melekler istedikleri kılığa bürünebilirler.. Onları o kılıklarda gördüklerinde Melek veya Şeytan sanırlar.. Aslında yukarda da arz ettiğimiz gibi Allah onları, öğrettiği bir kelime veya fiil ile öyle değiştirmektedir ve insanların gözüne öyle göstermektedir. Yoksa Onlar kendi kendilerine bir şey yapamazlar.. Bir şeyin, aslî şeklinde kendi kendine değişmesi imkânsızdır.

Yukarda Mutezile'nin mezhebini anlatmıştık... Onlar diyorlardı ki:

Cinlerin cisimleri gayet ince ve ufaktır. Bu yüzden onları göremiyoruz.

Peygamberlerin zamanında Cenab-ı Hakkın onların cisimlerini büyütmesi ve onlara o şekilde göstermesi mümkün olmuştur, ondan sonra artık onları hiç kimse göremez!..

Kadı Abdul - Cebbar der ki: Kur'ân-ı Kerim'de, bunu teyid edecek Davud oğlu Süleyman Aleyhisselâm'ın kıssası vardır.

Allah onları büyültmüştür. İnsanların görebileceği şekle sokmuştur da onlar, O'na büyük işler yapmışlardır, büyük silâhlar imâl etmişlerdir. Bundan da anlaşılıyor ki, bu, onların, yani peygamberlerin zamanında vuku bulmuştur. Onlar sonra böyle bir şeyin vukuuna asla imkân yoktur. Çünkü bu, tabiat kanununu altüst eder.

Asakir oğlu Ebu'l - Kasim «Sebebuzzuhadeti Fişşahadeti» adlı eserinde der ki: Açık olarak cinleri gördüğünü ve cinlerden kardeşleri bulunduğunu iddia eden kimsenin şehadeti kabul edilmez.

Bana İsbehan'dan Ebu Ali el - Hasan b. Ahmed, bir çok alimler tarafından nakl edilen İmam-ı Şafiinin şu sözünü yazdı : «Cinleri gördüğünü iddia eden kimsenin şehadetini ibtâl ederiz. Çünkü bu Cenab-ı Hakk'ın : "O

ve kabilesi sizleri, onları göremediğiniz yerden görürler" kavline aykırıdır.»

Yine bir çok alimler, Rebi bin Süleyman'ın Şafiî'den şöyle işittiğini nakl ederler: «Ehl-i adaletten her kim, cin gördüğünü iddia ederse, onun şehadetini ibtâl ederiz. Çünkü Allah, **"O ve kabilesi sizleri, kendilerini göremediğiniz yerden görürler"** buyurmuştur. Tabiî peygamberler müstesna.»

Ebu'l - Kasım el - Ansarî «El - İrşad»'ın şerhi olan «El - Mukanna'» adlı eserinde şöyle kayd ediyor:

Bilmiş ol ki: Allah, sıfatlarda olduğu gibi, şekil ve kılıkda da Cin, İnsan ve Melekleri ayrı ayrı yaratmıştır. Zahirî ve batınî yönden herkim insan şeklinde olursa, şüphesiz ki o insandır. İnsan, bu vasıfları taşıyan bir varlığın ismidir: **«And olsun ki biz insanı süzülmüş bir çamurdan yaratmışızdır.»** Tefsir ehli bu âyeti şöyle tefsir ederler: **«Yâni onda ruh ve hayat yarattık.»** Yine Allah buyuruyor: **«Hakiykat biz insanı, birbiri ile karışık bir damla sudan yarattık.»** (El - İnsan - Eddehr sûresi, âyet: 2).

Bir âyet daha:

«O kahr edilesi insan, ne nankördür o! Onu (yaratan) hangi şeyden yarattı? Bir damla sudan yarattı da onu biçimine koydu. Sonra onun yolu (nu) kolaylaştırdı. Sonra onu öldürüp kabre soktu.» (Abese sûresi: 17, 18, 19, 20 ve 21)

Bu ve benzeri âyetlerden anlaşılıyor ki, insan oğlu sadece ruhtan ibaret değildir. Böylece onun yalnız ruhtan ibaret olduğunu iddia edenlerin söz ve görüşleri çürüğe çıkmış oldu. Çünkü ruh, çamurdan yaratılmış olamaz.

İnsanın ölmeyeceğini ve kabre girmeyeceğini iddia edenlerin sözlerini de bu âyet boşa çıkarmaktadır.

Şu halde Allah, bir meleği insan şekline sokarsa, o, melek kılığından çıkar. Yine bir şeytanı insan kılığına koyarsa, o da şeytan olmaktan çıkar.

İnsanlardan bazıları şöyle der : Melek veya şeytan zahiren insan kılığına sokulursa o insan olur. İsrail oğullarından bazılarını maymun kılığına sokunca, onlar insan olmaktan çıktılar mı? Yukarda geçen iki kavil üzere : Evet.

Melek süretinin insan suretine muhalif olduğunu gösteren âyetlerden biri de şudur: **«Eğer Onu (peygamberi) bir melek yapsaydık, o meleği de her halde bir insan (suretinde) gösterirdik.»** (El - En'am: 9).

Yâni onu biz zâhiren insan şeklinde yapardıö demektir. Allahü Teâlâ daha iyi bilir.

BÂZI KÖPEKLERİN CİNLERDEN OLUŞU

Ebû Osman Saîd b. el - Abbas, Er - Râzî demiştir ki: «Bize Şimak Bişrin, İbn-i Abbas'ın Basra minberinde şöyle derken duyduğunu anlattı: Şüphesiz köpeklerden bir kısmı da cinlerdendir. Cinlerin zayıflarıdır. Her kim, yemek yerken yanına bir köpek gelirse, o yemekten ona yedirsin, yahut kendisi yedikten sonra ona yedirsin.»

Saîd b. Ubeyde, Ebû Abdirrahman'dan nakl ettiğine göre, Hz. Ali (R.A.) şöyle buyurmuştur: «Cin, bildiğiniz gibi cindir. Hin, sakat köpeklerdir.»

Bişr b. Abbas'dan nakl ediliyor: «Köpekler, einlerdendir. Yemek yerken yanınıza geldiklerinde onlara bir şeyler atın. Çünkü onların da canı vardır.»

Halid, Ebû Kalbe'den, Hz. Peygamber'in şöyle buyurduğunu rivayet etmektedir: **«Köpekler bir millet olmasaydı öldürülmelerini emr ederdim. Lâkin bir mille-**

ti imha etmekten korktum. Onlardan her koyu siyah olanı öldürün. Çünkü bu onların cinlerindendir.»

Bir defasında Hz. Peygamber (S.A.V.): **«Siyah köpeğin, namaz kılan kimse önünden geçmesi namazı inkıtaa uğratır»** diye buyurdu. Ona sordular:

— Kırmızının beyazdan, beyazın siyahtan ne farkı var? Hz. Peygamber de:

— Siyah köpek şeytandır, buyurarak sebebini belirtti.

Evet siyah höpek Hz. Peygamber'in buyurduğu gibi bir şeytandır. Cinler siyah köpek kılığına girip dolaşırlar. Siyah kedi kılığında da görünürler. Çünkü siyah renk, şeytani kuvvetleri toplama hususunda diğer renklerden daha kuvvetlidir. Onda hararet gücü de bulunmaktadır.

Kâdı Ebû Yâlâ der ki: «Hz. Peygamber (S.A.V.)'in siyah köpek hakkında **«O bir şeytandır»** sözünün mânası nedir? O köpekten doğma bir köpek değil midir?' Diye bir süal varit olacak olursa cevabımız şu olur: Bunu cin'e benzetme yönünden söylemiştir. Çünkü siyah köpek en kötü bir köpek olduğu gibi insanlara yararı bakımından da en az yararlısı olanıdır.

Nitekim güçlük çıkaran kötü adam hakkında: «Bu adam şeytandır» derler. Allahü Teâlâ en iyi bilendir.

CİNLERİN YURDU

Ebu Muhammed Abdullah b. Muhammed b. Câfer, «El - Azame» adlı kitabının 12. cüz'ünde der ki: «Hadîs alimlerinden Bilâl b. el - Hâris'in şöyle anlattığını nakl ediyorlar: Seferlerin birinde Allah'ın Resûlü (S.A.V.) ile birlikte bulunuyorduk. Def-i hâcet için yanımızdan ayrıldı. Def-i hâcet için çıktıklarında bizden uzaklaşır-

dı. Ona su getirdim. Bir de baktım ki yanında bir takım adamların gürültüler çıkararak konuştuklarını duydum. O güne kadar böyle bir şey duymamıştım. Bunun hakikatini Hz. Peygamberden (S.A.V.) sorunca şu cevabı aldım: Müslüman cinlerle müşrik cinler arasında ihtilâf çıktı. Kendilerini bir yere yerleştirmem için benden ricada bulundular. Bunun üzerine müslüman cinleri köy ve dağlara, müşrik cinleri de dağlarla denizlerin arasına yerleştirdim.»

Zemahşerî «Rebi-ul Ebrar» adlı kitabında şöyle der: «Â'raf anlatır: Bir çok çadırların bulunduğu yere geldik. Bir çok insanları gördük. Aradan çok zaman geçmeden onları kaybettik. Onlar o gördükleri insanların cin, çadırların da onların evleri olduğuna inanırlar.»

«el - Müvetta» adlı eserinde İmam Malik rivayet ediyor: «Hattab'ın oğlu Ömer (R.A.) Irak'a gitmek istedi. Ka'b'ul - Ahbar ona şöyle dedi: «Ey Mü'minlerin Emîri! Gitme. Çünkü sihrin ve kötülüğün onda dokuzu oradadır. Fâsık cinler ve korkunç hastalıklar vardır orada.»

Ebu Bekir b. Ubeyd «Mekâyidüş - Şeytan» adlı kitabında der ki: «Hadîs bilginleri bize Câbir oğlu Yezid'den şöyle nakl ettiler: «Müslüman evlerinin tavanlarında müslüman cinler bulunur. Öğle vakti sofraları kurulduğunda tavandan aşağıya inip onlarla beraber yemek yerler. Akşam sofraları kurulduğunda yine onlarla birlikte akşam yemeğini yerler. Allah onları müslümanlara yardımcı kılar. Müslümanları onlara müdafaa ettirir.»

İbni Ebî Dâvud der ki: Hişâm, el - Muğîre'den o da İbrahim'den şöyle nakl etmiştir: «Helâ ağzına bevl et-

meyin. Çünkü ondan bir hastalık arız olursa tesiri büyük olur.»

Saîd b. Eb'il - Hasan'dan nakle ediliyor: «Oluk ağzına bevl edilmesini sakıncalı bulmam.»

Zeyd b. Erkam Resûlullah'dan (S.A.V.) nakl ediyor: **«Bu otluk sahiplidir. Sizden biriniz helâya geldiğinde şöyle desin: (Allahümme innî eûzü bike minel-hubsi vel-habâisi.)** Bu hadîs'i Tirmizî, Nesaî, ve İbn-i Mâce rivayet etmiştir.»

İbn-i Hibbân bu hadîs'i daha değişik bir şekilde rivayet etmiştir: **«Bu otluk sahiplidir. Sizden biriniz oraya girmek isterse (Eûzü billâhi minel-hubsi vel-habâidi) desin.»**

İbn'us-Sünnî, Enes'den rivayet ettiği bir hadis'i nakl ediyor: **«Bu sahiplidir. Sizden biriniz helâya girdiğinde bismillâh desin.»**

'Abdurrezzak, «Câmi'inde» Enes'den nakl ediyor. Resûlullah (S.A.V., buyuruyorlar ki: **«Bu otluk sahiplidir. Ona sizden biriniz girince şöyle desin: (Allahümme innî eûzü bike mine hubsi vel habâisi.)**

Helâda iken Cinler insanın avret mahalline bakarlar.

Ali b. Ebî Tâlib'den (R.A.) rivayet ediliyor: Peygamber (S.A.V.) şöyle buyurmuştur: **«Sizden biriniz helâya girdiğinde, ümmetimin avretleriyle cinlerin gözleri arasındaki perde (Bismillâhi)'dir.»** Besmele helâya girmeden çekilir.

Tirmizî bu hadîs hakkında der ki: «Bu hadîs garip bir hadîsdir. Bunu ancak bir yönden biliriz.»

Sahihayn'da Hz. Enes'den şöyle nakl edilmiştir: «Allah'ın Resûlü (S.A.V.) helâya girdiklerinde: (Alla-

hümme innî eûzü bike minel-hubsi vel-habâisi) derlerdi.»

Saîd b. Mansûr «Sünen»inde şöyle rivayet etmiştir: «Peygamber (S.A.V.) (Bismillâhi Allahümme innî eûzü bike minel-hubsi vel-habâisi) derlerdi.»

Cinlerin en çok bulundukları yer hamamlar, otluklar, mezbelelikler gibi yerlerdir. Onlar bu gibi pis yerlerde daha çok bulunurlar. Bu tip yerlerde namaz kılınmasını yasaklayan hadîsler varit olmuştur. Çünkü bu gibi yerler şeytanların uğrağıdır. Fukaha bu yerlerin necisli olması kuvvetle muhtemel olduğu için oralarda namaz kılınmasını doğru bulmamışlardır. Hamam ve deve ahırlarında namaz, şeytanların uğrağı olduğu için kılınmamaktadır. Kabirde namaz kılmak şirke vesile olacağı için yasaklanmıştır. Kaldı ki kabirlerde şeytanların uğrağı olabilir.

Şeyhlik ve zâhidlik iddia eden tamamı şeriata muhalif olan işleri irtikap eden dalâlet ve bid'at ehline gelince, onlar da sık sık namaz kılınması yasaklanan bu gibi yerlere gelip şeytanlarla karşılıklı konuşurlar. Onları görenler de keramet izhar ettiklerini sanırlar. Oysa yaptıkları iş kâhinlerinkinden farksızdır. Putların içine girip putperestlere âdet üstü işler gösteren sihirbazlar güneş, ay ve yıldızlara tapanlar da böyle şeyler yaparlar. Birtakım tesbihler, elbiseler asarlar ve bundan medet beklerler. «Ruhaniyetüt - Tevakib» diye adlandırdıkları şeytanlar gelirler, onların bazı ihtiyaçlarını karşılarlar. İstediklerini öldürtürler, dilediklerini hasta yaptırırlar, veya sevdiklerini getirtirler. Lâkin farkına varmadan elde ettikleri zarar kavuştukları yarardan daha büyük ve tehlikelidir. Çünkü onlara yaradan kat kat üstün zarar getirmektedirler. Doğruyu en iyi bilen, şüphe yok ki Allah Teâlâ'dır.

İNSANLARIN EVLERİNE ŞEYTANLARIN GİRMESİNİ ÖNLEYEN HUSUSLAR

Müslim ve Ebû Dâvud, Câbir'den rivayet ediyorlar: Cabir (R.A.), Allah'ın Elçisinden (S.A.V.) şöyle dediğini duymuştur: «Kişi evine girmek istediğinde girerken ve yemek yerken Allah'ın ismini zikr ederse, şeytan, arkadaşlarına hitaben şöyle der : "Siz burada barınamazsınız, ve yemek de yiyemezsiniz." Girerken Allah'ın ismini zikr edip de yemek yerken zikr etmezse, şeytan: "Yemeğe yetiştiniz, fakat burada kalamazsınız" der. Eve girerken Allah'ın ismini zikr etmezse, şeytan: "Yemeğe yetiştiniz. Burada da kalabilirsiniz" der.»

CİNLERDEN DOST

Müslim, Ahmed ve diğer muhaddisler, Aişe (R.A.)-dan rivayet ediyorlar : «Bir gece Allah'ın Elçisi (S.A.V.) yanımdan çıkıp gitti. Onu kıskandım. Dönüp gelince benim o halimi gördü ve bana dedi ki: Neyin var ey Aişe? Neden böyle duruyorsun? Cevab verdim :

— Benim gibi bir insan senin gibi bir insana son derece düşkün olmaz mı hiç? Hz. Peygamber :

— Seni şeytanın mı aldı yoksa buyurdu?

— Ey Allah'ın Resûlü! Bende şeytan mı vardır?

— Evet herkesde vardır.

— Sende de var mıdır ey Allah'ın Resûlü?

— Evet. Lâkin Rabbim bana, ona karşı yardım etti ve beni ondan kurtardı. Diye cevap verdiler.»

Diğer bir rivayette (Fe esleme = Müslüman oldu) kaydı vardır.

Hattabî der ki: Ravilerin çoğu bu kelimeyi fiil-i mazî sığasında (Fe esleme) olarak rivayet etmişlerdir. Bu rivayete göre: O şeytanın İslâmiyeti kabul ettiği anlaşılmaktadır. Yalnız Süfyan b. Uyeyne buna muhalefet ederek: Bu hadîs'i Hz. Peygamber, onun şerrinden kurtulmuştur, şeklinde rivayet etmiştir, O diyor ki, şeytan Müslüman olmaz.

Eb'ul - Ferec İbn'il - Cevzî, bu babta fikrini şöyle beyan etmiştir: «İbn-i Uyeyne'nin sözü güzel ve hakikate uygundur. Onun sözü şeytana muhalefet etmek için, insanoğlunun çalışmasını öngörmektedir.

Ne var ki, İbn-i Mes'ud'un hadîsi İbn-i Uyeyne'nin sözünü red etmektedir. O hadîs, Ahmed b. Hanbel'in rivayet ettiği şu hadîsdir: **«Sizden hiç biriniz yok ki, kendisine şeytandan bir arkadaş ve melekten de bir arkadaş tevkil edilmiş olmasın. Sana da mı ya Resûlallah? diye sorduklarında: Bana da. Lâkin Allah ona karşı bana yardımcı olmuştur da daima bana Hakkı emretmektedir.»** Diğer bir rivayette şöyle kayd ediliyor: **«Sizden hiç biriniz müstesna olmamak üzere hepinize cinlerden bir arkadaş verilmiştir.** Ona :

— **Ya sen? Diye sorduklarında: "Bana da. Lâkin Allah bana ona karşı yardım etti de o müslüman oldu ve bana daima iyi ne ise onu emr ediyor.»** buyurdu. Bunu tahric etme babında Müslim infirad etmiştir.

İbn-i Cevzî diyor ki: Zâhir olan şeytanın Müslüman olmasıdır. Bunun diğer bir fikre de ihtimâli vardır.

Muhammed b. Yusuf el - Firyabî der ki: «Bize Süfyan, Mansur'dan, o da Sâlim b. Ebî Ca'd'dan, o da babasından, o da Abdullah b. Mes'ud'dan (R.A.) şöyle riyet etmiştir : **Sizden hiç biri yoktur ki, onun cinlerden bir arkadaşı ve melâikeden de bir arkadaşı olmasın. Dediler ki: Senin de var mı ey Allahın Resûlü?**

— **Benim de var amma, Allah bana yardım etti de o Müslüman oldu ve daima bana hayrı emr ediyor, buyurdu.»**

Târıkoğlu Şüreyk'in hadîsinden de merfû olarak şöyle rivayet edilmiştir: **«Sizden hiç biriniz yoktur ki şeytanı bulunmasın. Senin de var mıdır, ey Allah'ın Resûlü? diye sordular. Cevab verdi: Benim de var, fakat Allah bana, ona karşı yardım etti de o müslüman oldu.»** (Bu hadîsi el - Cerrah Ebû Vekî, el-Velid b. Ebî Sevr ve Ebû Avâne Ziyad b. Alaka yolu ile Şüreyk'den rivayet etmişlerdir.)

Hz. Peygamber'in arkadaşı olan Cin'in müslüman olduğu tasrih edilmiştir. Bu husus da te'vile lüzum kalmadan anlaşılmıştır artık.

El - Hafız Ebû Nuaym, «Kitabuddelâil»'de şöyle rivayet etmiştir: Bir çok hadîs âlimleri Yahya b. Saîd'den, o da Nâfi' tarikı ile İbn-i Ömer (R.A.)'dan şöyle rivayet etmiştir: **«Resûlullah Sallellahu Aleyhi ve Sellem buyurmuşlardır ki: Adem'e iki hasletle üstün kılındım: Şeytanım kâfir idi. Allah bana yardım etti de Müslüman oldu. Hanımlarım da bu hususta bana yardımcı oldular. Adem'in şeytanı ise kâfir idi. Hanımı ise hata işleyince ona yardımcı oldu.»**

İşte bu hadîsden gayet açık olarak anlıyoruz ki, Hz. Peygamber'in cinlerden olan dostu müslüman olmuştur. Dostunun İslâmını anlatan diğer bir husus da: **«Adem'e iki hasletten ötürü üstün kılındım»** dediği zaman, dostunun Müslüman oluşunu, hasletlerden biri olarak saymıştır.

Ebû Câ'fer et - Tahavî, «Müşkilü'l - Âsar»'da der ki: «Rivayet edilen bu iki hadîsde Resûlüllah'ın, diğer insanlar gibi olduğu ihtimâli bulunduğu gibi, onlardan ayrı olması da muhtemeldir.

İşte bu sebeble, uzun uzun düşündüm. Ve bu iki ha-

dîsin dışında konuyu bize aydınlatacak başka bir delil aradım ve buldum.

İbn-i Mesud'dan (R.A.) rivayet edilmiştir: Resûlullah Sallellahu Aleyhi ve sellem buyurdular: **«Sizden hiç biriniz yok ki onun cinlerden bir arkadaşı olmasın. Senin de var mı ey Allah'ın Resûlü? diye sordular, şu cevabı verdi :**

— Benim de var, amma Allah bana, ona karşı yardım etti de Müslüman oldu. O bana hayrı emr ediyor.»

Câbir'den (R.A.) nakl edilen diğer bir rivayet: Bize Hz. Peygamber şöyle bir hitapta bulundu: Muğayyebata girmeyiniz. Çünkü şeytan Adem oğlunun vücudunda, kanın dolaştığı yerde dolaşır. Sende de durum aynı mıdır, ey Allah'ın Resûlü? diye soruldu. Cevab verdiler: **«Evet. Lâkin Allah bana yardım etti de o müslüman oldu.»**

Sonra aynı senedle Hz. Aişe (R.A.)'dan şu hadîsi rivayet etti: «Bir gece Allah'ın Resûlünü kaybettim; başımın ucundaydı. Bir de baktım ki, ökçelerini birbirine sıkıca kavuşturmuş bir halde parmaklarını kıbleye döndürmüş secde ediyor ve şöyle diyordu : **«Allahım sana, gazabından sığınıyorum. Afvını ummakla ukubetinden sığınıyorum. Seninle Senden, Sende olan herşeye ulaşamıyorum, ben.. Namazdan fariğ olunca şöyle dedi: Seni şeytanın tuttu mu?**

— Senin şeytanın yok mu? dedim.

— Her insanın şeytanı vardır, diye cevab verdi.

— Ey Allah'ın Resûlü senin de şeytanın var mı? diye sorunca şu mukabelede bulundular:

— Evet benim de var. Lâkin ben Allah'a dua ettim; ona karşı bana yardım etti ve o müslüman oldu.»

Ebû Câ'fer diyor ki: «Peygamber (S.A.V.) bu hususta, diğer insanlarla aynı idi; ne var ki Allah ona yardım etti de Cin müslüman oldu ve ona karşı zarar-

sız hale getirildi. Diğer insanlar tabiî ki böyle değildir. Halâ şeytan onlara musallat olmaktadır.»

Soru : Madem durum böyle idi, öyleyse ne diye Allah'ın Elçisi yatağına gelip uyuyacağı zaman şu duayı yaparlardı?: **«Allah'ın ismi ile yattım. Allah'ım, sana, şeytanın iğvasından sığınırım; beni serbest bırak; mizanımı sakîl eyle! Beni yüksek derecelere nâil kıl.»**

Cevab: Resûlüllah'ın bu duası daha şeytanın müslüman olmasından önce idi.

Tabiî ki o, müslüman olunca, artık Hz. Peygamber'in böyle bir duada bulunması imkânsızdır. Doğrusunu en iyi bilen Allah'tır!

CİNLER DE YERLER İÇERLER

Kâdı Ebû Yâ'lâ şöyle der: Cinler de aynen bizim gibi yerler, içerler ve evlenirler.

Bu konuda, ilim adamları üç ayrı fikir ortaya atmışlardır :

1 — Cinler yemezler ve içmezler. Bu söz sakıt ve itibar edilmeyen bir sözdür.

2 — Onlardan bir kısmı yer, içer; bir kısmı yemez, içmez. Bu fikri, ileride gelecek olan Vehb'den nakl edilen bir hadîs teyid etmektedir.

3 — Bütün cinler, yerler, içerler. Bu kanaatta olan âlimler, nasıl yeyip içtikleri hususunda fikir ayrılığına düşmüşlerdir.

Bir kısmı şöyle diyorlar: Onların yeme - içmeleri sadece koklamak ve gönlü rahatlatmaktan ibarettir. Yoksa bizim gibi çiğneyip yutma suretiyle değildir. Bu, delilsiz ve mesnedsiz bir görüştür.

Diğer bir kısım ilim adamının görüşü ise şöyledir: Onların yeme içmeleri aynen bizim gibidir. Çiğnerler

ve yutarlar. Bu bâbta varid olan sahih haber ve hadisler bu fikri teyid etmektedir.

Meselâ; çiğneyip yuttuklarına Ebu Dâvud'un rivayet ettiği Ümeyye b. Mahşî'nin hadîsi delâlet etmektedir. O rivayette şöyle bir kayd vardır: «Onunla beraber şeytan da yiyordu. Allah'ın ismini anınca, şeytan istifra edip karnındakini çıkardı.» Bu hadîsin tamamı, bundan sonraki bâbda gelecektir, inşaallah.

Ebû Ömer b. Abdil-Berr, hadîs ulemasının, Abdüssamed b. Ma'kal'den şöyle nakl ettiklerini anlatıyor: Cinler hakkında kendisinden bilgi isteyenlere Vehb b. Münebbih şöyle dedi: Onlardan bir kısmı yer, içer, evlenir ve nesil üretir. Onlardan bâzıları da, sihirbaz ve azgın cinlerdir.

Sahîhayn'da şöyle varid olmuştur: «Cinler Allah Elçisinden yemek istediler. Üzerine Allah'ın ismi zikr edilmiş her kemik ve her alâf artığı sizin yemeğinizdir, buyurdu Allah Resûlü.»

İbn-i Selâm bu hadîsin tefsirinde şu hususu ilâve etti: **«Alâf artığı onlar için yemyeşil bir ot oluverir.»**

Peygamber Sallellahu Aleyhi Vesellem, bu sebepten kemik ve tezekle istinca edilmesini yasak etmiştir. Bu hususta bir çok sahîh hadîs varid olmuştur.

Müslim ve diğerlerinin Sahîhlerinde, Selmân el-Fârisî'den (R.A.) şöyle nakl edilmiştir: «Def-i hacette bulunurken, kıbleye karşı durmamızı, veya bevl etmemizi, sağ elle taharetlememizi, üç taştan az bir miktarla taharetlenmemizi, tezek, veya kemikle taharetlenmemizi bize Allah'ın Resûlü yasak etmiştir.»

Müslim'in Sahîh'inde ve diğer hadîs mecmualarında Câbir'den (R.A.) şöyle nakl edilmiştir: «Allah'ın Resûlü kemik, veya tezekle taharetlenmemizi yasaklamıştır.»

Hüzeyme b. Sâbit ve diğerlerinin yaptıkları rivayette de bu yasak vardır.

Bu yasağın sebebi, İbn-i Mes'ud'dan (R.A.) nakl edilen bir hadîsde izah edilen şu husustur: «Bana Cin dâvetçisi geldi, beni alıp götürdü. Onlara Kur'ân okudum. Sonra beni alıp götürdüler, eserlerini ve ateşlerinin eserlerini gösterdiler. Aynı zamanda benden azık istediler. Ben de onlara dedim ki: Üzerine Allah'ın ismi zikr edilmiş herhangi bir kemik elinize geçerse işte o, ve bir de alâf artığı sizin azığınızdır. Sonra Peygamber (S.A.V.) buyurdular ki: Bu ikisi ile taharetlenmeyiniz; çünkü bunlar kardeşlerinizin yiyecekleridir.»

Buharî'nin Sahîh'inde Ebû Hüreyre'den şöyle nakl edilmektedir: «Peygamber büyük abdestini bozmaya giderken arkasından takip ettim. "Kim o?" diye seslendi. "Benim, Ebû Hüreyre" dedim.

— Öyleyse bana taharetleneceğim bir kaç taş getir; kemik ve tezek getirme, dedi. Elbisemin bir tarafına taşlar koydum ve getirip yanına koyduktan sonra döndüm. O işini bitirince merak edip :

— Tezek ve kemikten neden bahsettiniz? diye sordum.

— Bu ikisi cinlerin azığıdır. Çünkü cinler gelip benden azık istediklerinde, Allah'a kemik ve tezeği onlar için bir azık olması hususunda duada bulundum, dedi..»

Hadîsin lâfzı, Müslim'in kitabında: **«Üzerine Allah'ın ismi anılan her kemik»** şeklindedir. Ebû Dâvud'un kitabında ise şöyledir : **«Üzerine Allah'ın ismi zikr edilmiyen her kemik.»** Hadîslerin çoğu Ebû Dâvud'un rivayetine delâlet etmektedir.

Bazı âlimlere göre, Müslim'in rivayeti Müslüman cinler hakkında, diğer rivayetler ise şeytanî cinler hakkındadır.

Eb'ul - Kasım Es - Süheyli der ki : «Bu söz doğrudur. Hadîsler bunu teyid etmektedir. Bu söz aynı zamanda «cinler yemez - içmez» diyenlere karşı kesin bir cevaptır. Peygamber (.A.V.)'in «Şeytan sol eliyle yer, sol eliyle içer» sözünü, cahiller, anlamının dışında tevile kalkıştılar. İbnül - Arabî, Câbir b. Abdillah'a isnad ettiği bir hadîsi rivayet ediyor. Câbir b. Abdillah şöyle demiştir :

«Resûlullah (S.A.V.) ile birlikte yürüyorduk. Bir yılan gelip yanında durarak ağzını Hz. Peygamber'in kulağına yaklaştırdı. Sanki ona bir şey fısıldıyordu. Hz. Peygamber (S.A.V.) «Evet!» dedi. Ve yılan ayrıldı. Bunun hakkında Hz. Peygambere sual sorunca, dediler ki :

— O cinlerden bir adamdır; bana şöyle dedi: «Ümmetine emret de tezek ve kemikle taharetlenmesinler. Çünkü Allah bunları bize azık yaptı.»

Câbir oğlu Zeyd'in hadîsi yukarıda geçmiştir. **(Müslümanların evlerinin tavanlarında Müslüman cinler bulunurlar, öğlen sofraları kurulduğunda inip onlarla yemek yerler, akşam sofralarında da inip yine onlarla birlikte yemek yerler. Allah onlara Müslümanları müdafaa ettirir.)**

«Cinler yemez içmezler» sözü sahih had'slerle çatıştığı için bâtıldır.

Eğer bu sözlerinden, bir kısım cinlerin yemediklerini, içmediklerini kasd etmişlerse bir derece hak verilir. Fakat sahîh hadîslerden bütün cinlerin yeyip içtikleri anlaşılmaktadır.

Kadı Abd'ul-Cebbar der ki: «Cinlerin ince ve ufak cisimli olması onların yeme ve içmesine mani değildir. Meleklerin yememeleri ve içmemeleri ehl-i kıblenin bu hususta fikir birliği yapmalarından ileri gelmiştir. Yok-

sa onların ince cisimli olmalarından ileri gelmiş değildir. En iyi bilen Allah'dır.»

ŞEYTAN SOL ELİYLE YER VE İÇER

Müslim, Mâlik, Ebû Dâvul ve Tirmizî, Abdullah b. Ömer'den nakl ettiklerine göre Allah Resûlü (S.A.V.) şöyle buyurmuştur: **«Hiç biriniz zinhar sol eliyle yemek yemesin ve içmesin. Çünkü şeytan sol eliyle yer içer.»**

Nâfi' bu hadîsi şu ziyade ile rivayet etmiştir: **«Sol eliyle alıp vermesin!»**

İbn-i Abdil-Berr, senedi ile Ebû Hüreyre (R.A.)'dan nakl ettiğine göre Allah'ın Resûlü (S.A.V.) şöyle buyurmuştur: **«Sizden biriniz yemek yediği zaman sağ eliyle yesin; sağ eliyle içsin, sağ eliyle alsın, sağ eliyle versin! Çünkü şeytan, sol eliyle yer, sol eliyle içer, sol eliyle verir, sol eliyle alır.»**

Ebû Ömer, bu hadîsin şeytanların yeyip içtiklerine dair bir delil teşkil ettiğini ileri sürdü. Ulemâdan bir kısmı, bu ve benzeri hadîsleri mecazî bir anlama haml ederek şöyle dediler: «Sol eliyle yemek şeytanın hoşlanmasına yol açar.»

Kırmızı rengin, şeytan ziyneti olduğu söylendiği gibi, sarığı kızıla boyamağa şeytan'ın teşvik ettiği de söylenir. İnsanları sol eliyle yemeğe durmadan teşvik eden yine şeytandır, denilmektedir.

Ebû Ömer diyor ki: «Bence bu sözün anlamı yoktur. Çünkü hakikat dururken herhangi bir söz mecazî anlama haml edilemez.»

Diğer âlimlere göre şeytanın yemesi doğrudur. Lâkin onun yemesi bizim gibi değildir. Sadece koklamak ve gönlü ferahlatmaktan ibarettir. Bizim gibi çiğneyip

yutmazlar. Zira çiğnemek ve yutmak cüsseli varlıklar için düşünülebilir. Kokuyu solundan alır denebilir.

Ebû Ömer der ki: «Ulemanın çoğu tevil'e zâhib olmuşlardır. Cenab-ı Hakk'ın **«Ve onların mallarına ve çocuklarına ortak ol!»** kavlini tefsir ettiklerinde şöyle demişlerdir: «Bu malları haramda harcamak, çocukları da zinadan kazanmak hususundadır.» Âyet-i kerîmede delâlet yolu ile bunlar yasaklanmaktadır. Allahü Teâlâ en bilendir.

CİNLER'İN YEME VE İÇMESİNE ENGEL OLAN HUSUSLAR

Müslim ve Ebû Dâvud, Huzeyfe (R.A.)'dan rivayet ediyorlar : Biz Allah'ın Resûlünün yanında yemek yemek üzere hazır bulunduğumuz zaman o sofraya elini uzatmadan önce başlamazdık. Bir defasında onunla yemek yemeğe hazırlanmıştık. Bir cariye gelip hemen yemeğe elini uzatmak istedi. Hz. Peygamber, onun elini tuttu. Bir köylü geldi, o da hemen elini uzatmak istedi, Hz. Peygamber (S.A.V.) onun da elini tuttu ve şöyle buyurdu : **«Allah'ın ismi anılmadıkça (Besmele çekilmedikçe) şeytan yemek yemeği helâl bulur. Şeytan bu cariye ile birlikte geldi sofraya hulûl etmek istedi, cariyenin elini ben tutunca bu defa da köylü ile gelip yemek istedi. Nefsim yed-i kudretinde olan Allah'a kasem ederim ki şu anda o şeytanın eli onların elleri ile birlikte benim avucumun içindedir.»**

Ebû Dâvud, Ümeyye b. Mahşî'den rivayet etmiştir: Resûlüllah Sallellahü Aleyhi Vesellem'in ashabından biri dedi ki: «Bir adam besmele çekmeden yemek yiyordu, Allah'ın Elçisi (S.A.V.) de orada oturuyordu. Adamın sofrasında bir lokma bir şey kalmıştı. Onu tam ağ-

zına getireceği zaman: **(Bismillâhi evvelihi ve ahirihi)** dedi. Ve Allah'ın Resûlü (S.A.V.) gülerek şöyle buyurdu: "**Şeytan onunla yemeğe devam ediyordu. O Allah'ın ismini zikr edince, karnındaki istifra etmek suretiyle ağzından çıkardı.**"»

Ebû Bekr İbn'id - Dünya «Mekâyidüş - Şeytan» adlı kitabında şöyle demiştir: Muaviye b. Nufeyl el - Aclî dedi ki: Anbese İbn'is - Said'in yanında idim, yanıma Süheyl oğlu Sa'lebe geldi. O Sa'lebe'ye :

— Çok acayip bir şeyi görmüşsün, anlatır mısınız? dedi. O da şöyle cevab verdi :

— Seherde içmek için bir kaba su koyuyordum. Bir defasında seher vakti gelip o koyduğum suyu içmek için gidince orada bir şey bulamadım. Ertesi akşam, üzerine Yâsin okuyarak koydum. Seherde yanına gidince olduğu gibi duruyor bir hâlde buldum. Bir de baktım ki âmâ bir şeytan evin yanında dolaşıp durmuyor mu?»

Ebû Abdurrahman Muhammed b. El - Munzir, «El - Acaib) adlı kitabında şöyle kayd ediyor: Bize Ebû Zer'a, ona da İsa b. Ebî Fatıma anlattığına göre, Ebû Dâvud ile Tirmizî, Ebû Hüreyre (R.A.)'dan şöyle nakl etmiştir: «Şeytan son derece fırsat bekleyen ve mütecessis bir varlıktır. Ondan kaçınınız. Her kim gafilâne uyur da ondan kendine bir zarar gelirse, kendi nefsinden başkasını kınamasın.»

CİNLER DE EVLENİP, İNSANLAR GİBİ ÇOLUK ÇOCUK SAHİBİ OLURLAR

Allahu Teâlâ şöyle buyurur: **«Onlara ne bir insan, ne bir cin aslâ dokunmamıştır.»** (Er - Rahman: 56).

Bu âyetten de anlaşılıyor ki, cinler de aynen insanlar gibi cinsî ilişki kurabiliyorlar.

İbn-i Cerîr (Tehzîb'ul - A'sâr) adlı kitabında şöyle kayd eder: Ulema, âyetteki (Tams) kelimesinin anlamında fikir ayrılığına düşmüştür. Bazılarına göre bu, kadının fercinin kanamasına sebep olan (cima = cinsî temas) demektir. Kimilerine göre de bu, sadece dokunmak mânasına gelir. Araplardan şöyle duyulduğunu nakl ederler: (Bu deveye hiç bir ip tems etmemiştir. Yâni ona hiç bir ip değmemiştir.) Bazılarına göre de (Tams) kelimesinden murat, hayzdır. Şu halde âyetin bu üç mânaya da ihtimali vardır. Hayz'a ihtimali ise uzaktır. Dokunma mânasında olması akla daha yakındır. Vallahü A'lem.

Cenab-ı Hak şöyle buyurmuştur: **«Beni değil de, onu (şeytanı) ve zürriyetini mi dost ediniyorsunuz? Oysa o, sizin için apaçık bir düşmandır.»** Bu âyet de, zürriyete sahip olmak için, onların evlendiklerini göstermektedir.

Kadı Abd'ul - Cebbar der ki: Zürriyet, çoluk - çocuk demektir. Onların ince cisimlere sahip bulunmaları, doğurmalarına mâni teşkil etmez. Çünkü nice küçük cisimli hayvanlar vardır ki doğurmaktadırlar. Küçük olmaları doğurmalarına mâni olmamaktadır.

Zemahşerî (El - Keşşaf)'da der ki: Eski kitablar üzerinde gayet küçük kurtlar görürsün. Göz, ne kadar keskin olursa olsun onları, kımıldamadıkça göremez. Bu kadar küçük yaratığı yaratan ve ona zahirî, bâtınî azalar veren, hulâsa onun bütün inceliklerine vukufu olan Allah'ı noksan sıfatlardan tenzih ederim. Yerin bitirdiği herşeyi, ve (insanların) kendilerine ezcümle her şeyi çift yaratan Allah'ı tesbih ve noksan sıfatlardan tenzih ederim!

Evet hayvanların küçük olmaları, onların üreyip çoğalmalarına mani değildir. Çünkü Allah her şeye kadirdir. Bir şey yapmak murad edip de o şey'e «Ol!» em-

rini verdi mi, hemen oluverir. Bu güce sahip olan Kadir-i Zülcelâl'i bütün kalbimle tesbih ederim.

CİNLERİN MÜKELLEF OLUŞLARI

Ebû Ömer b. Abdilberr der ki: Bütün ulemaya göre, ittifakla cinler mükellef ve muhatabdırlar. Çünkü Cenab-ı Hak: «**O halde Rabbinizin hangi ni'metlerini yalan sayabilirsiniz?**» (Er-Rahman: 47). buyurmuş ve cinlerin de insanlar gibi mükellef olduklarını açıklamıştır.

Er - Razî, tefsir'inde şöyle kayd eder: Cinlerin mükellef olduklarına dair bütün alimler söz ve fikir birliği etmişlerdir.

Kadı Abd'ul - Cebbâr der ki: Âlimler arasında, cinlerin mükellef oldukları bâbında en ufak bir fikir ayrılığına şahit olmadık.

Zerkan ve Gassan'ın hikâye ettiklerine göre, onlar yaptıkları işi yapmaya mecbur edilmişlerdir, yoksa insanlar gibi mükellef değildirler.

Onların mükellef olduklarına dair Kur'ân-ı Kerîm'de bir çok delil bulabiliriz. Kur'ân'da şeytanlar zemmedilmekte, lânetlenmekte ve azabla tehdid edilmektedirler. Bütün bunlar, Allah'ın emrini dinlemeyenler içindir..

Hz. Peygamber'in dilinde de onlar lânetlenmişler ve kendilerinden kaçınılması tavsiye edilmiştir. Onların insanları şaşırtmak için olanca güçleri ile çalıştıkları bir bir anlatılmıştır. İşte bütün bunlar cinlerin de insanlar gibi mükellef olduklarını göstermez mi?

Onların mükellef olduklarını isbât etmek için sadece şu âyet kâfi gelir sanırım: «**(Habibim!» de ki: Bana şu hakikatler vahy olunmuştur: Cinlerden bir züm-**

re (benim Kur'ân okuyuşumu) dinlemiş de (şöyle) söylemişler: Biz hakikî hayranlık veren bir Kur'ân dinledik ki, o, Hakka ve doğruya götürüyor. Bundan dolayı biz de ona iman ettik. Rabbimize (bundan sonra) hiç bir şeyi aslâ ortak tutmayacağız.» (El - Cin: 1, 2)

Bu âyetten anlaşılıyor ki, cinler de insanlar gibi mükellef bulunmaktadırlar.

HAZRETİ MUHAMMED (S.A.V.) GÖNDERİLMEDEN ÖNCE CİNLER ARASINDA BİR PEYGAMBER VAR MI İDİ?

Eski ve yeni bütün âlimler, cinler arasında hiç bir peygamber çıkmadığına, Peygamberlerin ancak insanlardan gönderildiğine dair ittifak etmişlerdir.

İbn-i Abbas, İbn-i Cüreyc, Mücahid, Kelbi, Ebû Ubeyd, El - Vahidî gibi âlimlerden bu mânada sözler ve fikirler nakl edilmiştir.

İkinci bâbın sonlarında bu hususta İshak b. Bişr'in (El - Mubtede') adlı kitabında İbn-i Abbas'dan şöyle nakl ettiğini anlatmıştık: «Cinler, Yûsuf adındaki bir peygamberlerini öldürdüler; Allahü Teâlâ onlara da peygamber gönderdi ve ona itaat etmelerini emretti.»

İbn-i Cerîr der ki: Bize Ubeyd b. Süleyman anlattı: Ulemadan Ed - Dahhak'a: «Peygamber Muhammed (S. A.V.) gönderilmeden önce, cinler arasında bir peygamber var mıydı?» diye sorduklarında, Ed - Dahhâk şu cevabı verdi:

«Size Cenab-i Hakk'ın: **«Ey cin ve ins topluluğu! Size, içinizden âyetlerimizi okuyacak Resûller gelmedi mi?»** kavlini duymadınız mı? Onlar Dahhak'ın bu sualini «evet!» diye karşıladılar. Öyleyse Allah insanlardan olduğu gibi, onlardan da peygamber göndermiştir.

Dahhâk'ın bu sözünü kabul edenler dediler ki: Eğer bu haber doğru ise, her iki taraftan gelen peygamberler öbür tarafın da peygamberi olması gerekir. Oysa âyetten bu mâna çıkmamaktadır. Âyetten çıkan mâna, sadece insanlardan da, cinlerden de peygamberler gönderildiğidir.

İbn-i Hazm der ki: Hazreti Muhammed (S.A.V.)'den önce, Cinlere insanlardan hiç bir peygamber gelmemiştir. Çünkü cinler, insan milletinden değildirler. Hz. Peygamber buyurmuştur ki: **«Peygamberler yalnız kendi kavimlerine gönderilirlerdi.»**

İbn-i Hazm devam ediyor: Yakînen bildik ve anladık ki, onlar da insanlar gibi inzar edildiler. Bu, onlardan da peygamber geldiğini gösterir.

Allah şöyle buyurmuştur: **«Ey cin ve ins topluluğu! Sizden, üzerinize âyetlerimi okuyup bugüne kavuşacağınızı inzar eden peygamberler gelmedi mi?»**

Ed - Dahhâk'ın fikrini teyid edecek bir rivayet daha: Ebud - Duhâ İbn-i Abbas'dan (R.A.) nakl ediyor: (Ve mine'l - ardı mislehun)'den yedi kat yerin bulunduğu ve her katta, sizin peygamberleriniz gibi bir peygamber, Ademiniz gibi bir Adem, Nuh gibi bir Nuh, İbrahim gibi bir İbrahim, İsa gibi bir İsa bulunduğu anlamı çıkmaktadır. Şeyhimiz Ezzehebî'ye göre bunun isnadı sahihtir.

Amr b. Mürre, Eb'ud-Duhâ vasıtasıyla İbn-i Abbas'dan (R.A.) rivayet ediyor: «Yedi kat göğü yarattı; yerden de bir o kadar.» meâlindeki âyette, İbn-i Abbas şöyle demiştir: Her yerde İbrahim (A.S.) vardır. Şeyhimiz Zehebî, bunun bir hadîs olduğunu söylemiştir.

Buharî ve Müslim'in şartlarına uymakta ve adamlarının da birer İmam olma vasfına sahip olmaktadır.

Lâkin ulemanın çoğunluğu âyeti, İbn-i Abbas, Mücahid, İbn-i Cüreyc ve Ebû Ubeyd'den nakl edilen söz-

lere uygun bir şekilde tevil edip kanaatlarını şöylece izhar ettiler: İnsanlara gönderilen peygamberler, aynı zamanda cinlere de gönderilmiştir. Allah cinleri gönderip, ademoğlu olan peygamberleri dinletti ve onlar da kavimlerini irşat etmek üzere döndüler. Kavimlerini, insanoğlunun peygamberlerinden duydukları ile irşada koyuldular.

HZ. PEYGAMBERİN, AYNI ZAMANDA CİNLERE DE PEYGAMBER OLUŞU

İslâm bilginlerinden hiç birisi Hazreti Muhammed (S.A.V.)'in hem insanlara ve hem de cinlere peygamber olarak gönderildiği hususunda itiraz etmemiştir.

Sahihayn'da Abdullah oğlu Cabir'den nakl edilen bir hadîste Hz. Peygamber'in şöyle buyurduğu sabit olmuştur: **«Benden önce hiç bir peygambere verilmeyen beş şey bana verilmiştir. Bu beş şeyden biri de, benden önce gelen peygamberler sadece kendi kavimlerine gönderilirlerdi. Ben ise bütün insanlığa gönderildim.»**

İbn-i Ukeyl, cinlerin de insan mefhumunda zahir olduklarını söyler.

Er - Rağip der ki: «İnsan düşünen bir topluluğun adıdır. Cinler de düşündüğüne göre insan lâfzının şumûlüne dahildirler. **«En - Nâs; Nâse, Yenüsü»** kökünden gelmektedir ki hareket etme mânasını ifade eder.»

El - Cevheri'ye göre; «En - Nâs» insanlar ve cinlerden teşekkül eden bir topluluğun adıdır. Sahihayn'da Ebû Hüreyre'den, Hz. Peygamber'in şöyle buyurduğu nakl edilmiştir: **«Ben kırmızıya ve siyaha gönderildim.»**

Ulema kırmızı ve siyahdan ne kasd edildiği hususunda fikir ayrılığına düşmüşlerdir. Bazılarına göre

bunlardan Arap ve acem milleti kasd edilmiştir. Çünkü umumiyetle acemler kızıl ve beyaz olurlar. Araplar ise siyah olurlar. Bazılarına göre bu sözden insanlar ve cinler kasd edilmiştir. Kimisi de bundan mutlak olarak kırmızı ve beyaz kasd edilmiştir. Çünkü Araplar (İmreetûn Hamrâ) sözlerinde beyaz kadını kasd ederler. Peygamberimizin **«Siyahlara»** sözünden cinleri kasd ettiğini ileri sürenler demişlerdir ki: «Cinler umumiyetle ruhlara benzerler. Ruhlara **(Siyahlar)** adı verilir. Nitekim bu husus İsrâ hadîsinde varit olmuştur. **«Şüphesiz O Ademi gördü; sağında siyâhı solunda siyâhı gördü. Bu siyâh, bünyesindeki ruhtur.»**

İbn-i Abbas'dan nakl edildiğine göre Hz. Peygamber : «Cinlere ve insanlara, her kırmızı ve her siyâha gönderildim» buyurmuştur.

İbn-i Abd'il - Berr'in fikri: .«Ulema şunda ittifak etmiştir: Hazreti Muhammed (S.A.V.), hem insanların ve hem de cinlerin peygamberidir. Bu sebeple O, bütün peygamberlerden üstün olmuştur. Çünkü ondan önce gelen peygamberler yalnız kendi kavimlerine has olarak gönderilirlerdi. İbn-i Hazm ve bir çok ulema kaleme aldıkları kitaplarında, Hz. Peygamber'in her iki âleme (İns ve Cin âlemine) gönderildiğini tasrih etmişlerdir.

İmam'ül - Haremeyn, «El - İrşad»'ında, İseviyyeye cevaben der ki: «Hz. Peygamber (S.A.V.), insanlara ve cinlere gönderilmiş bir peygamber olduğunu açık olarak beyan etmişlerdir.

Şeyh Ebu'l - Abbas, İbn-i Teymiye'nin fikri: «Allah, Hz. Muhammed (S.A.V.)'i hem insanlara ve hem de cinlere peygamber olarak göndermiş; ona iman etmelerini, boyun eğmelerini, Allah ve Resûlünün helâl kıldığını helâl, haram ettiklerini haram saymalarını; Allah ve Resûlünün vâcib kıldıklarını vâcib kabul etmelerini;

Allah ve Resûlünün sevdiklerini sevip, kerih gördüklerini de kerih görmelerini farz kılmıştır. Hz. Peygamber'in peygamberliğini kabul etmiyen her insan ve her cin muhakkkak ki İlâhî azâba müstahak olacaktır. Tıpkı kendilerine gönderilen peygamberleri kabul etmiyen kâfirler gibi.»

Bu, sahabe, tâbiîn, müslümanların liderleri ve bütün ehl-i sünnet vel - cemaa'ya göre üzerinde ittifak edilen bir fikirdir.

Allah Kur'ân-ı Kerîm'de, cinlerin, Kur'ân dinlediklerini ve ona iman ettiklerini haber vermiştir. Bu husus (**Ve iz sarafnâ ileyke neferen minel-cinni**) kavlinden (**illaike fî dalâlin mübîn**) kavline kadar olan âyette açık olarak beyan edilmiştir. Sonra şu hususu bütün insanlığa duyurmasını Peygamberimize emretmiş, onlar hakkında bir sûre inzal buyurmuştur ki, insanlar, cinlerin durumlarını ve Hz. Peygamber'in yalnız insanlara değil, aynı zamanda cinlere de gönderilen bir peygamber olduğunu bilsin.

Bu sûrede insanlar ve cinlerin Allah'a, onun Resûlüne ve âhiret gününe iman etmelerine çağırılmışlardır. Allah ve Resûlüne itaat etmeleri gerektiğini de onlara bildirmiştir. Cinlerden medet beklemenin bir şirk olacağı hususunda insanlara, sûrenin şu âyetinde açıklanmıştır: **«Filhakika şu da var: İnsanlardan bazı kimseler cinden bazı kişilere sığınırlar. Demek bu suretle onların azgınlıklarını (şımarıklıklarını) artırmışlar.»** (El - Cin sûresi, âyet: 6)

İnsanlardan bir adam cinlerin bulunduğu sanılan vadilerden bir vadiye inip şöyle demiştir: «Bu vadinin büyüğü ile, alçaklarından sığınırım!»

Nas b. Haccâc'ın babası Haccac b. Lât es - Selmî hakkında anlatılıyor: O, beraberindeki kafile ile Mek-

ke'ye gelirken, korkunç bir vâdiden geçiyordu. İçlerinden bir süvari, ona:

— Kendin ve arkadaşların için bir şeyler söyle de kendinizi emniyete alın, dedi. Bunun üzerine o da:

— Kendim ve arkadaşlarımı, bu kubbe altında bulunan her cinnî'den sığındırırım, tâ ki ben ve kafilem sağ salim dönebilelim, dedi. Tam o anda bir kişinin, şu âyet-i kerîmeyi okumakta olduğunu duydu: **«Ey cin ve insan cemaatleri! Göklerin ve yerin bucaklarından geçip de İlâhî kazadan selâmete ermiye gücünüz yetiyorsa ki, (Allah'ın bahş edeceği) bir kudretle olmadıkça aslâ geçemezsiniz. Haydi geçin (kurtulun!)»** (Er-Rahman: 33).

Sonra bilâhare Mekke'ye gelip bu duyduğunu Kureyş kâfirlerine bildirince onlar şöyle dediler: «Sakın çocuk olma, ey Ebû Kilâb! Bu haber Muhammed'e Kur'ân'ın indirildiğini teyid eder. Ve bu bizim aleyhimize olur.»

— Vallahi ben bunu duydum. Yanımdakiler de duydular, dedi ve Müslüman oldu. Sonra Medine'ye hicret etti. Ve orada bir cami yaptırdı. Halâ onun camisi orada mâruftur.

Cinler, insanların kendilerinden yardım istediklerini görünce işi azıttılar, şımardılar. Ve bu sebeple kendilerine baş vuran sihirbaz, büyücü ve her türlü cincilere kendilerinin ve kırallarının isimleriyle cevap verdiler. Böylece reislik ve büyüklük sevdasına düştüler. Oysa onlar pekiyi bilmektedirler ki insanlar onlardan kat kat üstündür. Bu yüzden insanlardan bazıları onlara boyun eğince hemen ihtiyaçlarını karşılayıp kendilerini büyütmeye yeltenirler.

Kur'ân-ı Kerîm'deki **«Ey kavmimiz! Allah'a çağrısını kabul edin ve ona iman edin ki sizin günahlarınızı afv edip sizi elem verici bir azâbtan kurtarsın»** meâlin-

deki âyeti Hazreti Peygamber (S.A.V.)'in onlara gönderildiğini göstermektedir. Ve yine Cenab-ı Hakk'ın **«Allah'a çağırıcıyı kabul etmeyen kişi yeryüzünde âciz bırakıcı değildir. Onun ondan başka da dostları yoktur. İşte o güruh apaçık bir delâlettedir»** meâlindeki âyeti cinlerden Hz. Peygamber (S.A.V.)'e iman etmeyen kimsenin kâfir olacağını bildirmektedir. Tevfik ve ismet ancak Allah'tandır.

CİNLERİN HZ. PEYGAMBER'E GÖNDERİLİP KUR'ÂN DİNLEMELERİ

İbn-i İshak der ki: Peygamber (S.A.V.) Sakîf'den umudunu kesince, mukedder olarak Taif'den döndü. Mekke yolundaki bir hurmalıkta gecenin karanlığında kalkıp namâz kılmaya başladı. O anda Cenab-ı Hakk'ın Kurân'da zikr ettiği cinden bir taife gelip okuduğu Kur'ân-ı dinlediler. Onlar Nuseybin cinlerinden yedi neferdi. Hz. Peygamber namâzdan fariğ olunca kavimlerini irşad etmek üzere oradan ayrıldılar. İman ettiler ve kavimlerine de duyduklarını birbir tebliğ ettiler .

Allah, onların durumunu Kur'ân-ı Kerîmde anlatıyor :

«Hatırla o zamanı ki, cinlerden bir taifeyi Kur'ân dinlemeleri için sana doğru çevirmiştik.» (El - Ahkâf: 29.)

Sonra Allah, onlar hakkında (Kul Uhiye) sûresini inzâl buyurdu.

Sahihayn'da İbn-i Abbas (R.A.)'dan şöyle rivayet edilmiştir: «Resûlüllah Sallellahu Aleyhi Vesellem, cinlere okumadığı gibi, onları görmedi de. Hz. Peygamber (S.A.V.) ashabından bir taife ile Ukkaz çarşısına gitti. O arada, âdetleri üzerine cinler, gök haberlerini

dinlemek istediler. Fakat Allah onlara gökten ateş parçaları indirerek, dinlemelerine mâni oldu. Bunun üzerine bir haber alamadan kavimlerine döndüler.

Kavimleri onlara :

— Neniz var? Neden böyle meyûs duruyorsunuz? diye sorunca şu cevabı verdiler :

— Gökten bize ateş parçaları atıldığı için, bir haber alamadık.

— Bunun bir sebebi ve sırrı olmalıdır, haydi doğu'ya ve batıya doğru yayılın; gidin bakın neler oluyor kâinatta, dediler. Ve bunun üzerine Tihame'ye doğru gitmekte olan cinlerden bir taife, Ukkaz yoluna koyulan ve Nahle'de ashabına sabah namâzı kıldırmakta olan Hz. Peygamber'in yanından geçtiler. Kur'ân okunduğunu görünce hemen dinlemeye koyuldular ve :

— Demek ki, gökten haber sızdırmamıza engel olan buymuş, dediler. Kavimlerine gidip: **(Ya kavmena!)** diye başlayarak durumu arz ettiler.

Cenab-ı Hak da Peygamber (S.A.V.)'e **(Kul ûhiye)** sûresini inzal buyurup Cinler hakkında son derece güzel ve mufassal bilgi verdi.

İbn-i Abbas'ın rivayet ettiği bu hadîsin başından, cinlerin, Hz. Peygamberden bir şey duymadıkları anlaşılmasın! Çünkü **(Yâd et ki hani cinlerden bir taifeyi sana çevirmiştik)** meâlindeki âyetin tefsirinde İbn-i Abbas (R.A.) şöyle demiştir: «Onlar, Nusaybin cinlerinden yedi kişi idiler. Hz. Peygamber onları, kavimlerini irşad etmek üzere görevlendirip göndermiştir.»

İbn-i Abbas'ın bu sözünden de anlaşıldığına göre, Resûl-i Ekrem bundan sonra onlarla konuşmuştur. Bu sebebledir ki onlar kavimlerine gidince; **«Ey kavmimiz, Allah'a çağıranı kabul ediniz!»** demişlerdir.

Yine bundan, henüz kavimlerine dönemeden, Al-

lah Elçisinin onları çağırıp izahat verdiği anlaşılmaktadır.

İbn-i Abbas'ın yukarda rivayet ettiği hadîs, Hz. Peygamber'in Abdullah b. Mes'ud'a «Burada dur!» deyip, cinlerin yanına giderek onlarla toplantı yaptığını da red etmez.

Beyhakî diyor ki; İbn-i Abbas'ın bu rivayeti, cinlerin Hz. Peygamber'i ilk dinlemeleri hakkındadır. O zaman Hz. Peygamber bizzat onlara bir şey okumadı ve onları görmedi. Onlar kendiliklerinden dinlediler Onu.. Sonra cinlerden bir dâvetli geldi, Hz. Peygamber onunla beraber gidip onlara Kur'ân okudu. İbn-i Mes'ud bunu, bu şekil hikâye etmiştir. Abdullah b. Mes'ud bu iki kıssayı ezberlemiş ve anlatmıştır.

Bunları söyledikten sonra Beyhaki ayrıca, Ebû Behr b. Ebî Şeybe'ye isnad ederek şöyle bir hadîs rivayet etmiştir: Abdullah b. Med'ud'dan (R.A.) nakl edilmiştir: «Hz. Peygamber (S.A.V.) Nahle'nin içinde Kur'ân okurken yanına inip geldiler. Onun Kur'ân okuduğunu görünce, birbirlerine **«Susun! Dinleyin!»** veyahut **«Sus!»** dediler. Dokuzdular. Onlardan birisi Zevba'a idi. Bunun üzerine Cenab-ı Hakk **(Ve iz sarefnâ)** âyetini indirdi..»

Beyhakî sonra, başka bir kıssayı Alkama'dan nakl etmiştir. Alkama diyor ki: İbn-i Mes'ud'a (R.A.) dedim ki; cin gecesi, Hz. Peygamber'le beraber içinizden hiç kimse var mıydı?»

El - Kurtubî der ki: İbn-i Abbas'ın rivayet ettiği hadîs'in mânası şudur: Hz. Peygamber onlara okumayı kasd etmemiştir, hattâ onların, kendisini dinlediklerinden de haberi yoktu. Onlarla bir şey konuşmadı da. Onların, kendisini dinlediklerini ve bütün durumlarını Allah, bilâhare **(Kul ûhiye)** sûresini indirerek bildirdi.

Şeyh Ebu'l - Abbas İbn-i Teymiye der ki: İbn-i Abbas, Kur'ân'ın ifade ettiği mânayı bilmiştir, lâkin İbn-i Mes'ud'un (R.A.) ve Ebû Hüreyre (R.A.)'nin bildiklerini bilmemiştir. Onlara göre, cinler ona gelmiş ve Hz. Peygamber onlara hitab etmiştir. Hz. Peygamber'e Rabbi haber vermiş ve bu hakikatı cinlere bildirmesini emretmiştir. Bu, ilk defa, gökten haber alamadıkları zaman vuku' bulmuştur. Çünkü bu ibret dolu mûcizelerdendir ki, Hz. Peygamber'in hak peygamber olduğunu gösterir. Ondan sonra cinler ona gelmişlerdir ve Hz. Peygamber de onlara Kur'ân okumuştur.

Rivayet olunduğuna göre; Hz. Peygamber onlara Rahman sûresini okumuştur. Her ne zaman **«Rabbinizin hangi ni'metlerini yalanlıyorsunuz»** meâlindeki âyetini okumuşsa onlar «Rabbimizin ni'metlerinden hiç bir şeyi inkâr etmiyoruz!» cevabını vermişlerdir.

Abdullah b. Mes'ud, Cin Kıssasını ibn-i Abbas'dan daha iyi biliyor. Çünkü o vak'ada hazır bulunmuş ve bu kıssayı ezberlemiştir. İbn-i Abbas o zamanlar henüz küçük yaşta, meme emen bir çocuktu.

Bâzılarına göre, bu cin olayı, Hicretten üç yıl önce vaki olmuştur. El - Vâkıdî'ye göre bu olay, Peygamberlik yıllarının Onbirinci yılına tesadüf eder ki, İbn-i Abbas Vedâ Haccı'nda daha yeni akil bâliğ olmuştu. En iyi bilen şüphesiz ki Allahtır.

Essüheylî, onların Yahûdî olduklarını söyledi. Onun için onlar **«Musa'dan sonra»** dediler de **«İsa'dan sonra»** demediler.

İbn-i Selâm'ın fikri: Cinlerin bu olayı, Hicretten üç yıl önce, İsra'dan da evveldi.

El - Vâkıdî der ki: Resûlullah (S.A.V.), Şevvâl ayının sonuna doğru Tâif'e gitti ve orada yirmi beş gece kaldı. Zilka'de'nin yirmi üçünde bir salı günü Mekke'ye döndü. Mekke'de üç ay kaldıktan sonra, Peygamber-

liğinin onbirinci yılında Rebi'ul - evvel ayında ona El - Hucûn vâdisinin cinleri geldiler.

İlim adamları Hz. Peygamber'e, Kur'ân dinlemek için gelen cinlerin sayısında fikir ayrılığına düştüler.

İbn-i İshak diyor ki, onlar yedi kişi idiler. İbn-i Ebî Hâtem, Tefsirinde Mücahid'den nakl ettiğine göre; onların sayısı, Ehl-i Hiran'dan üç, Ehl-i Nuseybin'den dört olmak üzere, yedi idi.

Essevrî Âsım'dan, o da Zer'den nakle ediyor: Onların adedi dokuzdu.

İkrime'ye göre, onlar on iki bin kişi idiler.

Essuheylî der ki: Tefsir ve müsnedlerde bunların isimleri zikr edilmiştir: Şâsır, Masır, Menşâ, Mâşı ve El - Ahkâb. Bu beşi, İbn-i Düreyd zikr etmiş ve şöyle demiştir. Ebû Bekr b. Tâhir el - Eşbelî'nin Ömer b. Abdulazîz'in faziletleri hakkında anlattığı bir haberde şöyle gördüm: Ömer b. Abdilaziz bir gün bozkırda yürürken ölü bir yılan gördü ve elbisesinden biraz kopararak onu sardı ve oracıkta defn etti, derken bir ses :

— Ey Sarak! Allah Elçisinin sana: **«Sen ilerde bozkırda öleceksin. Salih bir adam gelip seni kefenleyecek ve orada defn edecek»** demişti. Ben buna şimdi şahit oluyorum işte! Bu sesi duyunca, Ömer b. Abdulaziz :

— Sen kimsin? diye sordu. Ses cevab verdi :

— Ben Allah Resûlünden Kur'ân dinleyen cinlerden bir adamım. Onlardan ben ve Sarak'dan başka kimse kalmadı. Şimdi Sarak da öldü yalnız ben kaldım.

Ebû Bekr İbn'id - Dünya, bu hâdiseyi diğer alimlerden şu şekilde nakl ediyor :

Ömer b. Abdilazîz bir gün bir katır üstünde arkadaşları ile birlikte yürürken sokak ortasında ölü bir cin gördü. Katırından inip onu aldı ve yoldan biraz ayrıla-

rak münasip bir yerde onu gömdü ve üzerini toprakla örttü. Dönüp giderken, sahibini göremedikleri yüksek bir ses :

— Müjdeler olsun sana ey mü'minlerin emiri! Ben ve şu biraz evvel defn ettiğin arkadaşım, Cenab-ı Hakkın (**Ve iz sarafnâ ileyke**) âyetinde haber verdiği cinlerdeniz! Biz Allah'a iman edip Müslüman olduğumuzda Allah'ın Resûlü, arkadaşıma hitaben şöyle buyurmuştu: «Sen bir gün diyar-ı gurbette öleceksin ve seni kendi asrında yeryüzünün en hayırlısı olan bir zat defn edecektir!»

İbn-i Selâm'ın Ebû İshak tariki ile nakl ettiği bir rivayette bu hâdise şöyle anlatılmıştır: İbn-i Mes'ûd, Resûlüllah'ın ashabından bir kısım insanlarla yürürken şöyle bir hadise ile karşılaştı. Büyük bir kasırga gelmiş, o dinmiş başka bir kasırga sökün etmiş. Bir de bakmışlar ki ölü bir yılan ortada duruyor. İçimizden biri elbisesinden biraz yırtarak yılanı kefenledi ve defnetti. Gece karanlık basınca iki kadın gelip; **«Câbir oğlu Amr'i kim defnetti»** diye sordular. Dedik ki: **«Cabir oğlu Amr'i tanımıyoruz!»**

— Eğer sevap isteseydiniz onu bulabilirdiniz. Çünkü cinlerden fasık olanlar mü'min olan kısımla savaş yaptılar ve Câbir oğlu Amr öldürüldü. İşte bugün gördüğünüz yılan odur. O Muhammed (S.A.V.)'den Kur'ân dinleyip de kavimlerine münzir olarak giden cinlerdendir.

İbn-i Ebi'd - Dünya anlatıyor: «Ebu İshak'ın anlattığına göre, Hz. Peygamber ashabından bir kısım insanlarla sefere çıkmışlardı. Yolda giderlerken iki yılan çarpıştılar, biri diğerini öldürdü. Ölen yılan'ın güzel kokusu ve güzelliği hayretlerini mucib olmuş olacak ki içlerinden biri kalkıp onu bir hırkaya sararak defnetti. Bir

de ne görsünler; görmedikleri bir topluluk kendilerine: **«Es - Selâmü Aleyküm, Es - Selâmü Aleyküm! Siz şu anda Ömer isminde birini defnettiniz, Müslümanlarla kâfirlerimiz arasında savaş çıktı şu anda defnettiğiniz Müslüman öldürüldü. O Peygamber (S.A.V.)in huzurunda Müslüman olan cinlerdendir.»**

Hüzeyfe b. Gâlim El - Adevî'den nakl ediliyor: «Kiran adını taşıyan Hatıb b. Ebî Beltea bir duvardan çıktı. Hz. Peygamber'i istiyordu. Mezhaya gelince iki büyük duman çöküverdi. Duman kalkınca yumuşak derili bir yılan ortaya çıkıverdi. Sonra kayboldu. Gece olunca şöyle bir ses duyuldu : Hz. Peygamber'e gelip durumu bildirdi. İşte o, el - Cumane oğlu Amr idi. Nuseybin'den gelirken Hıristiyan olan Yüsel oğlu Mehter ile karşılaştı. Hıristiyan onu öldürdü. Bana gelince ben Nuseybin'i gördüm. Cebrail bana onu göstermişti. Allahu Teâlâ'ya, nehrinin tatlı meyvesinin güzel ve yağmurunun bol olması için niyazda bulundum.»

İbn-i Eb'id - Dünya anlatıyor: «Bana İbn-i Ebî İlyas dedi ki: Muaz b. Ubeydullah b. Muhammed şöyle dedi: Osman b. Affan'ın yanında oturuyordum; bir adam gelerek şöyle dedi : Ey Mü'minlerin Emîri! Ben bir sahrada yürürken acayip bir şey gördüm. İki kasırga gelip birbirleriyle çarpıştılar. Sonra ayrılıp gittiler. Biri diğerinden büyüktü. Çarpıştıkları yere gelince bir de ne göreyim; yılanlarla dolu, bazıları âdeta misk kokuyordu. Bu kokunun nereden geldiğini anlamak için ölü yılanları durmadan evirip çeviriyordum. İnce, sarı bir yılandan geldiğini görünce bunda bir hayır var dedim. Sarığımın içine sardım. Ve oracıkta gömüverdim. Yürümeğe başladığımda kendisini göremediğim bir kişinin bana şöyle çağırdığını duydum:

— Ey Allah'ın kulu! Bu yaptığın şey nedir? Gördüğümü anlattım, bana dedi ki :

— O gördüğün yılanlar cinden (Eş - Şisan) oğullarıyla (Kays) oğullarıdır. Savaş yaptılar. Gördüğün gibi birbirlerini öldürdüler. Senin defn ettiğin yılan işte onlardan ve Hz. Peygamber (S.A.V.)'den Kur'ân-ı Kerîm dinleyenlerden biri idi.»

Kesîr b. Abdillah anlatıyor: «Ebû Recâ el - Atâri-di'nin yanına gidip; «Hz. Peygamber (S.A.V.)'e biat eden cinlerden bir şey biliyor musun?» diye sordum. Gülümsedi. Ve: Görüp duyduklarımı size haber vereyim, dedi: Bir yolculuk yapıyorduk. Bir pınarın başına inip dinlenelim dedik. Bir de ne görelim çadıra bir yılan girdi. Izdırap içinde kıvranıyordu. Su kabımı alarak üzerine biraz su serptim. Yılan rahatladı. Oradan ayrılırken arkadaşlarıma dedim ki: Biraz bekleyin bakalım o yılan ne oldu? Yanına gelince yılanı ölmüş buldum. Çantamdan beyaz bir bez çıkarıp onu içine sardım. Bir yer kazarak onu defn ettim. Dönüşümüzde yine aynı yola uğradık; istirahate çekilince şöyle bir sesle karşılaştım: Binlerce selâm üzerinize olsun! Onlara :

— Siz kimsiniz diye sordum?

— Biz cinleriz. Bize yaptığın iyiliğe karşılık sana bir iyilikte bulunmak istiyoruz, dediler.

— Ben size ne iyilik yaptım ki? dedim.

— O ölen yılan cinlerden Hz. Peygamber (S.A.V.)'e biat edenlerin sonuncusu idi, dediler.

Yukarıda İbn-i Düreyd'in anlattığı gibi onların isimlerinden şunları vermiştik: Şâsır, Mâsır, Meşâ, Mâşi ve el - Ahkâb.

İbn-i İshak'tan nakl edilen bir rivayette isimleri (Hâsâ, Mesâ, Şâsır, Mâsır, Ebnel, Ezb, Enîn ve el - Ahşâm) olarak geçmektedir.

Hâsıb b. Ebî Beltea'nın gömmüş olduğu cinnin ismini Peygamberimiz «Amr b. Cumâne» olarak bildir-

miştir. Onlardan birisi de Ömer b. Abdil - Azîz'in defnettiği Sarak'tır. Birisi de Zevbea'dır.

İbn-i Mesûd'un hadîsinde Amr b. Câbir dahil bu dokuzların isimleri zikredilmiştir. Her şeyi en iyi bilen Allah'tır.

HZ. PEYGAMBER (S.A.V.)'İN CİNLERE KUR'ÂN OKUMASI, ONLARLA MEKKE VE MEDİNE'DE BULUŞMASI

Müslim ve Ebû Dâvud, Alkame'den rivayet ediyorlar: «İbn-i Mes'ûd'a sordum :

— Cin geeesi hiç biriniz Hz. Peygamberle beraber bulundu mu?

— Hiç birimiz bulunmadık, lâkin bir geee Hz. Peygamberle beraber bulunuyorduk. Bir ara o bizden kayboldu. Vâdilerde ve kuytu yerlerde onu aramaya başladık. Bir suikast'a uğradığını sandık; gayet korkulu bir gece geçirdik. Sabah olunea Hira yönünden çıkageldi. Dedik ki :

— Ey Allah'ın Resûlü! Seni kaybettik; aradık, lâkin bulamadık. Sorma çok korkulu bir gece geçirdik.

— Bana einlerin Tebliğeisi geldi. Onunla beraber gidip kendilerine Kur'ân okudum, diye izahat verdiler.

Bunun üzerine bizi götürüp onların yerlerini ve ocaklarını gösterdi. Sonra ondan azık istediler; onlara şöyle buyurdu :

— Elinize geçen ve üzerine Allah'ın ismi anılan her kemik sizin içindir. Hayvanlarınız için de alâf artıkları azık olarak tahsis edilmiştir. Resûlüllah sonra bize karşı şöyle buyurdu :

— Şu ikisi ile taharetlenmeyin! Çünkü onlar kardeşlerinizin yiyeeeğidir.»

İmâm Ahmed, bu hadîsi şu ilâve ile rivayet etti: «Mekke'de ondan azık istediler. Onlar Cezîre cinleri idi.»

Hadîste anlatılan gece diğer hadîste anlatılan gece değildir. Çünkü o gece Peygamberimiz bizzat cinlere gideceğini bildirmiş ve İbn-i Mes'ûd ile birlikte gitmiştir. Sonra gözünden kaybolmuş bilâhare İbn-i Mes'ûd'un yanına dönmüştür.

Beyhakî, (Delâil'ün - Nübüvve) adlı kitabında şöyle anlatıyor:

«Aslen Şamlı olan Ebû Osman b. Seleme El - Huzaî bize bildirdi ki: Abdullah b. Mes'ûd, Resûlüllah (S.A.V.)'in ashabına şöyle buyurduğunu duymuş: «Cinlerin işini merak eden varsa benimle gelsin! Fakat benden başka hiç kimse Allah'ın Resûlü ile gitmedi. Beraberce yürüdük. Mekke'nin tepesine gelince (mübarek) ayağı ile bir çizgi çizdi. Ve orada oturmamı emir buyurdu. Sonra kendileri yürüdü ve biraz sonra ayakta Kur'ân okumaya başladı. Etrafını kalabalık bir halk sardı. Onu göremez ve duyamaz oldum. Sonra bulut gibi dağılıp gittiler; içlerinden bir grup kalmıştı. Sabah olunca Resûlüllah (S.A.V.) yanıma gelip orada kalan grubun ne yaptığını sordu. İşte onlar bunlardır, yâ Resûlallah, dedim. Eline kemik ve tezek alıp azık olarak onlara sundu. Sonra kemik veya tezekle tahareti yasakladı.

Bâzı rivayetlerde kayıt şöyledir: «İbn-i Mes'ûd dedi ki: Cinler Allah'ın Resûlüne (S.A.V.):

— Senin Allah Elçisi olduğuna kim şehadet eder? diye sordular. Yanında bir ağaç bulunmaktaydı. Hz. peygamber (S.A.V.) onlara:

— Evet dediler! Bunun üzerine Peygamber (S.A.V.) ağacı çağırdı. Ve ağaç hemen oraya geldi. (İbn-i Mes'ûd ağacın dalları âdeta yürüyordu, dedi.) Hz. Pey-

gamber ağaca: Benim Allah'ın resûlü olduğuma şehadet getirir misin? diye sordu. Ağaç:

— Şehadet ederim ki, şüphesiz sen Allah'ın resûlüsün!» cevabını verdi.

Beyhakî, sahih hadîsteki: «Ona bizden hiç kimse arkadaşlık yapmadı» sözü Hz. Peygamber'in (S.A.V.) onlara Kur'ân okumak için gitmesi haline haml edilir, dedi. Ne var ki, bu hadîsteki durum diğer sahih hadîste rivayet edilen «Onu kaybettik; bir suiskasd'a uğramasından korktuk» kaydına uymamaktadır. Şu halde bu iki hadîs ayrı ayrı olaylar hakkında olsa gerek. En iyi bilen Allah'tır.»

İbn-i Mes'ûd'un «onu kaybettik; aradık ve o gece korkulu bir gece geçirdik» sözü yalnız kendisinin Hz. Peygamber'i kaybettiğine, aradığına ve korkulu bir gece geçirdiğine delâlet eder. Lâkin bu yukarıdaki izahatımızla bağdaşmamaktadır. Çünkü biz diyoruz ki; Cin gecesi bir değil; müteaddit idi. İki hadîsin mânasi, ancak böyle düşündüğümüz zaman sahih olur.

Süheylî'nin sözüne bakılırsa, Cin gecesi müteaddit değil; bir idi. Bu bahis, uzun uzun düşünme ve araştırmayı icap ettiriyor. En iyi bilen Allah'tır.

Şurası bir gerçektir ki, cinlerin Hz. Peygamber'e gelişi birden fazladır. Mekke'de geldikleri gibi Hicretten sonra Medine'de de gelmişlerdir. İbn-i Mes'ûd onunla, Medine'ye gelişlerinde beraber bulunmuştur. Nitekim el-Hâfız Ebû Nuaym'in «Delâil En-Nübüvve»'de rivayet ettiği hadis buna delâlet etmektedir. Amr b. Geyelân Es-Sakafî der ki: «Abdullah b. Mes'ûd'a geldim: Duyduğuma göre cinlerin geldiği gece sen Resûlüllah (S.A.V.) ile berabermişsin, doğru mu? dedim, «Evet,» dedi. «Öyleyse nasıl oldu bana anlat» dedim. Şöyle izah etti: «Suffa ehlinden her biri, yanına yemek yedirecek

birer arkadaş aldı. Ben terk edildim. Beni kimse almadı. Resûlüllah (S.A.V.) yanımdan geçerken; «Bu kim?» diye sordu. «Ben İbn-i Mes'ûd'um» dedim. «Sana bakmak için kimse almadı mı?» diye sorunca; «Hayır!» dedim. «Öyleyse benimle gel, belki sana bir şeyler bulabilirim» dedi. Onunla gittim. Nihayet Ünım-i Seleme'nin evine geldik. Bana; «Sen burada dur!» diyerek kendisi ailesinin yanına girdi. Bir câriye çıkarak dedi ki: «Ey İbn-i Mes'ûd! Allah'ın Resûlü (S.A.V.) senin için yiyecek bir şey bulamadı, haydi yerine dön!» Ben de Mescid'e döndüm. Mescid'in taşlarını toplayıp yastık yaptım. Ve elbiseme bürünüp yattım. Aradan çok geçmeden câriye geldi: «Ey İbn-i Mes'ûd! Allah Resûlünün (S.A.V.) dâvetine icabet et!» dedi. Onu takib ederek, «belki yiyecek bir şey bulurum,» diye ardından gittim. Önceden gittiğim yere vasıl olunca, Allah'ın Resûlü (S. A.V.) elinde bir hurma çubuğu olduğu hâlde çıkıp hafifçe göğsüme, şöyle diyerek vurdu: «Haydı benimle gel! Nereye gidersem geleceksin!»

— Maşaallah, dedim. Hz. Peygamber de sözünü üç kere tekrarladı. Onun her tekrarlayışını «Maşaallah» ile karşıladım. Beraberce yürüdük. (Bakî El-Ğarkad)'e gelince sopasıyla bir çizgi çizdi ve «burada otur; ben gelinceye kadar hiç bir yere ayrılma!» dedi. Kendisi yürüdü ben ardından, hurmalıkların arasından kendisini görüyordum. Etrafı, görebildiğim kadarıyla kapkaranlık toz, duman etrafı kaplamıştı. Korktum. İçimden: «Galiba bunlar Havazin kabilesidir. Resûlüllah'ı öldürmek için ona tuzak kurdular. Evlere koşup insanlardan yardım istiyeyim.» dedim. Sonra Resûlüllah (S.A.V.)'in: «Ben gelinceye kadar buradan ayrılma» sözünü hatırladım. Resûlüllah'ın asasıyla işaret ederek onlara, «oturun» dediğini duydum. Ouurdular. Şafak sökerken ayrılıp gittiler. Hz. Peygamber (S.A.V.) geldi ve bana:

«Benden sonra uyudun mu?» diye sordu. «Hayır, önceleri korkmuştum. Havazin kabilesinin seni öldürmek için tuzak kurduklarını sanmıştım. Gidip evlere haber verip sana yardım etmek için çağırayım demiştim. Fakat asanızın sesini duyunca rahatladım. Sabredip sizi bekledim. Gördüğünüz gibi yerimden hiç ayrılmadım» dedim.

— Bir şey gördün mü? buyurdu.

— Beyaz elbiselere bürünmüş siyah adamlar gördüm, dedim.

— İşte onlar Nusaybin cinlerinden bir hey'et idi. Gelip benden yiyecek istediler, onlara kemik, tezek ve alaf kalıntıları verdim, buyurdu.

— Bu onlara ne fayda temin eder ki? dedim.

— Nasıl etmesin ki, kemik aynı eskisi gibi üzeri etli olur. Tezek eski halini alıp tâne oluverir. İçinizden hiç kimse kemik ve tezekle taharetlenmesin, buyurdu.

Cinlerle buluştuğu bu gece, Medine'de vuku bulmuştu. İbn-i Mes'ûd beraberinde bulunmuş; «Bâki El-Ğerkad)'de kendisine gösterilen bir yerde oturup Hz. Peygamber (S.A.V.)'in dönüşünü beklemiştir.

İmam Ahmed, Abdurrezzak vasıtasıyla Abdullah b. Mes'ûd'dan nakl ediyor: «Cin hey'etinin geldiği gece Resûlüllah (S.A.V.) ile beraberdim. Derin bir nefes aldılar ve :

— Neniz var ey Allah'ın Resûlü? dedim.

— Kendi nefsime ölümü haber verdim, buyurdu.

— Yerine halife bırak, dedim.

— Kimi? buyurdu.

— Ebû Bekir'i dedim. Sükût buyurdular. Biraz sonra yine derinden bir nefes aldı. Kendilerinden sordum :

— Anam babam sana feda olsun ey Allah'ın elçisi! Neyin var? dedim.

— Kendi nefsime ölümü haber verdim, ey İbn-i Mes'ûd! buyurdu.

— Yerine halife bırak, dedim.

— Kimi buyurdular.

— Ömer'i dedim, sükût ettiler.

Biraz sonra yine derin bir nefes aldılar. Kendilerine sordum :

— Neniz var ey Allah'ın Resûlü? diye.

— Nefsime, ölümü haber verdim, ey İbn-i Mes'ûd! buyurdu.

— Yerine halife bırak, dedim.

— Kimi? buyurdu.

— Ali'yi dedim.

— Nefsim yed-i kudretinde olan Allah'a kasem ederim ki, ona itaat ederlerse Cennet'e girerler.» buyurdu.

Görüldüğü gibi bu hadîs, onun Medine'de olduğunu zikretmedi. Oysa onun Medine'de olduğu meydandaır. Hz. Ali o zaman halife olacak yaşta değildi. Çünkü o, o zamanlar gayet gençti. Zira o, kırkıncı Hicrî yılının Ramazan ayında, elli sekiz yaşında olduğu halde Hakk'ın rahmetine kavuşmuştur.

Bazılarına göre; o, altmış üç yaşında vefat etmiştir. Yukarıda anlatmıştık. Cin gecesi, Mekke'de, Hicretten üç yıl önce vuku' bulmuştur. İmam Ali'nin yaşı o zamanlar onbeş, ilâ yirmi arasında idi.

El - Hafız Eb'ul - Kasım, İbn-i Asâkir der ki: Onun doğumu, Fil hâdisesinden otuzüç sene sonrasına rastlar. Buna göre, Cin gecesi onun yaşı yirminin altındadır. Hazreti Ebu Bekir ile Ömer'e nisbetle o zamanlar daha genç sayılırdı. Onun için onlarla birlikte halifeliğe namzet gösterilemezdi. O tarihte onun için dedik ki: Cin Gecesi Olayı Mekke'de değil; Medine'de vuku' bul-

muştur. Bunu Peygamberimizin «Nefsime ölümü haber verdim» sözü teyid etmektedir. Bu sözü, vefatına yakın bir zamanda söylemiş olsa gerek. Bundan sonra Ebu Nuaym'ın rivayet ettiği bir hadîse rastladım. O hadîsde de istihlâf meselesi anlatılıyor. Kıssanın da Mekke tepesinde cereyan ettiği anlaşılıyor. İlerde bunun bahsi gelecek. Bu husus, biraz önce anlattıklarımıza uymamaktadır.

Cin hey'eti bir kere daha Hz. Peygamber Medine'de iken gelmiştir. O toplantıda Zübeyr b. Avvam da bulunmuştur. Allah'ın Resûlü (S.A.V.) ona baş parmağı ile bir çizgi çizip bunun ortasında otur demişlerdir.

Zübeyr b. Avvam'dan (R.A.) nakl ediliyor: «Resûlüllah (S.A.V.) kendi mescidinde sabah namazını kıldırdı. Namazdan fariğ olduktan sonra:

— Bu gece hanginiz benimle, Cin hey'etinin yanına gidecektir? diye sordu. Hiç kimse birşey söylemedi. O, sözünü üç kere tekrarladı. Sonra bana gelip elimden tuttu. Onunla beraber yürümeğe başladık. O kadar yürüdük ki, Medine'nin dağları, tepeleri arkamızda kaldı. Nihayet açık bir yere indik. Bir de ne göreyim: Gayet uzun, mızrak gibi adamlar ayaklarından yukarı beyaz elbiseler giyinmiş duruyorlar? Onları görünce korkudan beni bir titreme aldı; dizlerim tutmaz oldu. Onlara yaklaşınca, Allah'ın Resûlü (S.A.V.) ayağının baş parmağı ile bir daire çizdi ve bana bunun ortasında otur, dedi. Oturunca içimde hiç bir korku ve şüphe kalmadı. Resûlüllah (S.A.V.) benimle beraber onların arasına girdi ve Kur'ân okudu. Onlar sabah oluncaya kadar orada kaldılar. Sonra yanıma gelip «haydi bana yetiş!» dedi. Onunla epeyce yürüdükten sonra bana dönerek:

— Nasıl, onların bulunduğu yerlerde bir şey görebiliyor musun?» diye sordu.

— Evet, gayet kalabalık bir topluluk görüyorum, dedim. Bunun üzerine mübarek başını yere eğip biraz kemik ve tezek toplayıp onlara attı. Ve bana:

— İşte bunlar Nusaybin Cinlerinden bir heyet idi. Kalabalık bir hey'et bana gelip Kur'ân dinlediler ve benden azık istediler. Ben de onlara, azık olarak bütün kemikleri ve tezekleri tahsis ettim, buyurdu.

Zübeyr dedi ki: Kemik veya tezekle taharetlenmek asla caiz değildir. Hadîs bilginlerinin bildirdiklerine göre, bu hâdise, İbn-i Mes'ûd'un bulunduğu hâdiseden başkadır. Çünkü İbn-i Mes'ûd'un hâdisesi, Baki' el-Ğarkad'da vuku' bulmuştur. Bu ise Medine dağlarının ötesinde vaki' olmuştur. Şu hâlde hadîslerden anlaşılıyor ki, cinlerin Hz. Peygamber'e gelmeleri bir değil, birden fazladır. Onlar, hem Mekke'de, hem de Medine'de gelmişlerdir.

El - Hafız Ebû Nuaym anlatıyor: Biz deriz ki; Hz. Peygamber, Ebû Tâlib'in vefatından sonra onun desteğini yitirinee, Kureyş büyüklerinden destek bekledi. Fakat onlar ona hiç bir yardımda bulunmadılar. Bu yüzden Tâif'e, dayılarının yanına gitmek zorunda kaldı. Fakat ne yazık ki, orada, Mekke'de karşılaşmadığı daha büyük bir zorlukla karşılaştı. Çünkü oranın halkı kendilerine, Mekke'dekilerden daha sert ve kaba davrandılar. Hz. Peygamber Tâif'ten gayet mahzun ve mukedder olarak geri döndü. Tam o sırada Allah Cebrail ile birlikte O'nun azmini ve metanetini takviye etmek için dağların kırallarını gönderdi. Kendileri çok merhametli oldukları için Tâiflilere karşı hiç bir kötülük düşünmedi. Yalnız onların kendisine yardımcı kalmasını, onlardan kendi dinini kabul edecek insanlar bulunmasını Allah'dan niyaz etti. Bunun üzerine Yüce Allah Cinlerden bir taifeyi, ona Kur'an dinletmek için gönderdi. Onların gelişlerini bir ağaç haber verdi. Böyleee

Allah'ın ona yardım edeceği ve hayatta zaferden zafere koşacağı müjdeleniyordu kendilerine..

İnsanlar ve cinlerden bir çok kimseler, binlerce, onbinlerce hattâ yüz binlerce varlıklar O'nun Peygamberliğini kabul edecek ve O'na uyacaktı. Bütün bunları Allah ona bildirmişti. Tabiî inanmayanlar da olacaktı, onları da bildirmişti. İnanmayanların cezaya çarptırılacaklarını da bir bir anlatmıştı, Nebisine... Karşılaştığı eza ve cefalar hep onu imtihan etmek içindi. Bu imtihan sayesinde derecesi kat kat yükselecekti. Bundan da haberdar edilmişti O...

Nihayet bunların hepsi tahakkuk etti. Allah O'na: «Peygamberlerin haberlerinden, senin yüreğini sabit kılacak haberleri bir bir sana anlatıyoruz» buyurdu.

Gerçekten de öyle olmuştu. Çünkü ona gelen cinler birer peygamber gibi gerçekleri bildirmek için, kavimlerine dönmüşlerdir.

Bazılarına göre, Hz. Peygamber (S.A.V.)'e gelen hey'et üçyüz kişi idi. Her birerleri kavimlerini irşat etmek üzere dönmüştür. Üç ay sonra bir çok Cinleri Müslüman ederek ve yanlarına alarak Mekke'ye geldiler ve Hz. Peygamber'in kendilerine okuduğu Kur'ân'ı dinlediler. Hz. Peygamber (S.A.V.) onların her türlü anlaşmazlıklarını halletti. Dargınlarını barıştırdı. Birbirlerine kucaklaştırdı. Ondan azık istediler. Hz. Peygamber de onlara her kemiği (etli olan), her tezeği (eski halindeki tane olmak şartıyla) azık olarak tahsis etti.

İşte Hz. Peygamber'in (S.A.V.) bu hareketleri, onun gerçek bir peygamber olduğunu gösteriyordu. Ondan bütün cinler haberdar edilmişlerdir.

Ve yine İbn-i Mes'ûd ile Zübeyr'e çizdiği daireler de, birer alâmet ve mu'cize idi. Çünkü onun sayesinde onlar, korktuklarından emin olmuşlardı. Kendilerine

daire çizildikten sonra Cin saldırılarından tam mânasiyle emin bir halde oturmuş, Resûlün (S.A.V.) dönüşünü beklemişlerdir.. Alkama'nın «Cin gecesi İbn-i Mes'ûd. Resûlüllahla (S.A.V.) beraber değildi.» sözünü şöyle yorumlamak lâzımdır. Yâni Resûlüllah (S.A.V.) cinlere Kur'ân okurken, onların ihtilâflarını hallederken İbn-i Mes'ûd yanlarında bulunmamıştır. Yoksa İbn-i Mes'ûd, kendisine çizilen dairede bulunmadı, demek değildir bu. Zübeyr'in anlattıkları da mümkündür. Çünkü Hicretten sonra cinlerden bir taife Medine'ye de gelmiş; Mekke'de olduğu gibi Allah'ın Resûlü (S.A.V.) onlara da Kur'ân okumuş, meselelerini halletmiştir. Amr b. Geyelan'ın nakl ettiği «Hz. Peygamber (S.A.V.) Medine'de cinlerle beraber buluşmuştur.» sözü, Mekke'dekinden başka bir taifenin kendisiyle buluştuğu anlamına haml ederiz. Çünkü cinler de Hz. Peygamber (S.A.V.)'e insanlar gibi aynen fevç fevç, kabile kabile gelip müslüman olmuşlardır. Gelen her taifeye Hz. Peygamber (S.A.V.) Kur'ân okumuş, kemik ve tezekle onları azıklandırmıştır. Tabiî cinlerden de küfürde sebat eden, İslâmiyeti kabul etmeyenler bulunmuştur. Onlardan da aynı insanlardan olan kâfirler gibi Hz. Peygambere ve Müslümanlara sataşanlar olmuştur. Nitekim Ebu Hüreyre'den nakl edilen şu hadîs buna delâlet ediyor :

«Cinlerden bir ifrit dün gece benim namazıma mâni olmak için geldi. Allah'ın verdiği bir güçle onu kendimden uzaklaştırdım. Mescid'in duvarlarının birisine, sabahleyin hepiniz onu göresiniz diye bağlamak istedim. Fakat kardeşim Süleyman'ın: (Rabbim beni bağışla bana öyle bir hakimiyet ver ki benden sonra hiç kimse ona lâyık olmasın!..) duasını hatırladım da onu

perişan bir halde salıverdim.» Bu, Ebû Bekr b. Ebî Şeybe'nin Şebabe b. Suvar'dan nakl etmiş olduğu rivayettir.

İmam Ahmed'in Muhammed b. Câfer'den nakl ettiği rivayet ise: **«Allah onu perişan, ümitsiz bir halde reddetmiştir.»** şeklindedir.

Nadr b. Şümeyl'in rivayetinde ise kayıt söyledir: **«Cinlerden bir ifrit dün gece namazımı kesmek için önüme geçti. Fakat Allah onu ümitsiz ve perişan bir halde geri çevirdi.»** Ravilerin her biri bu hadîsi Şûbe, Muhammed b. Ziyad tarıkı ile Ebû Hüreyre'den rivayet etmişlerdir. Cinlerin Hz. Peygamber'e (S.A.V.) sataştıklarını anlatan hadîsler inşaallah ilerde kendine has bir mevzuda geleeektir.

Mekke ve Medine'nin dışında da Cinler'in Hz. Peygamber'e geldikleri olmuştur. Bilâl b. Hâris'ten rivâyet ediliyor: Allah resûlü ile birlikte bazı yoleuluklarda bulunduk — def-i hâeet için hazırlandı; def-i hâcet yapaeağı zaman bizden uzaklaşırdı — Ona biraz su getirdim. Yanında bir takım adamların yüksek sesle münakaşa yaptıklarını duydum. O güne kadar öyle bir şey duymamıştım. Dönünce bana «Yanında su var mıdır?» diye sordu. «Evet» dedim.

— İyi yapmışsın, dedi ve benden suyu alıp abdest aldı. Kendilerine dedim ki :

— Ey Allah'ın Resûlü! Dillerinden anlamadığım bir takım adamların gürültülü seslerle yanında münakaşa yaptıklarını duydum; neydi bu?

— Müslüman cinlerle müşrik cinler arasında ihtilâf çıkmış, benden aralarını bulmamı riea ettiler. Bunun üzerine Müslüman olanları kalın ağaçların bulunduğu bir yere; müşrikleri de kuytu yerlere yerleştirdim.

Bu hadîs, sekizinci bab'ta, cinlerin yurdunu anlatırken geçmiştir. Orada bu hadîsin rivayet şekillerini de anlatmıştık. İbn-i Mes'ûdn'un, Mekke'de El - Hucûn gecesinden başka bir gece böyle bir olaya daha şahit olduğunu isbat eden hadîslerden birisi de şudur: «Ebû Abdillah el - Cellelî, Abdullah b. Mes'ûd'dan nakl ediyor: Allah'ın Resûlü (S.A.V.) Cin gecesi beni alıp beraberinde Mekke'nin tepesine götürdü. Bana bir daire çizerek: **«Buradan sakın ayrılma!»** dedi. Sonra dağların eteğine gitti. Bir de baktım ki bir takım adamlar dağların tepelerinden inip onunla benim arama girdiler. Kılıcımı çektim. Şunların boynunu vurup da Resûlullah'ı kurtarayım dedim. Fakat onun **«Ben gelinceye kadar buradan ayrılma!»** sözünü hatırlayınca yerimden ayrılmadım. Nihayet şafak söktü, Hz. Peygamber (S.A.V.) yanıma geldi. Ben hâlâ ayaktaydım. Bana **«Hâlâ böyle duruyor musun?»** dedi. **«Bir ay beklesem bile siz gelene kadar yerimden ayrılmazdım.»** dedim. Sonra, önceden yapmasını içimden geçirdiklerimi ona haber verince şöyle dedi :

«— Şayet yerinden çıksaydın kıyamete kadar bir daha buluşamazdık.» Sonra mübarek parmaklarını parmaklarımın içine koydu ve dedi ki: **Cinlerin ve insanların bana inanacakları vâd edildi. İnsanlara gelince bana iman etmişlerdir. Cinlere gelince işten gördün. Artık fazla yaşamam!»** Bunu duyunca kendilerine **«Ey Allah'ın resûlü! Yerine Ebu Bekr'i tayin etmez misin?»** dedim. Çekindiler. Bu sözüme muvafakat etmediğini görünce :

— Pekâlâ öyleyse Ömer'i tayin et! Dedim. Yine çekindiler. Buna muvafakat etmediğini görünce;

— Ey Allah'ın Resûlü öyleyse Ali'yi yerine tayin et! dedim.

— İşte oldu! Kendinden başka mâbud olmayan Allah'a kasem ederim ki, eğer biat edip ona itaat ederseniz, Cennet'e girersiniz, dedi.

Beyhaki, Ali b. Ribah vasıtasıyla Abdullah b. Mes'ûd'dan nakl ediyor: Resûlüllah (S.A.V.) beni beraberinde aldı. Ve şöyle buyurdu :

— Kardeş ve amca çocukları olarak on beş kadar cin bu gece bana gelecekler; ben de onlara Kur'ân okuyacağım. Onunla önceden kararlaştırdığı yere gittik. Bir çizgi çizerek beni orada oturttu. Ve buradan ayrılma, dedi. O geceyi orada geçirdim. Nihayet Allah'ın Resûlü (S.A.V.) seher vaktinde elinde büyük bir kemik, tezek ve kara balçık bulunduğu halde geldi. Ve bana şöyle dedi :

— Helâya gittiğin zaman bunların hiçbiri ile taharetlenme! Sabah olunca şimdiden Resûlüllah'ın bulunduğu yere gitmeyi kararlaştırdım. Gittim, baktım ki altmış kadar deve orada çöküp iz bırakmış.»

Abbas ed - Dûrî anlatıyor: «Eb'ul - Cevzâ, Abdullah b. Mes'ûd'dan rivayet etmiştir: Cin gecesi Hz. Peygamber'le birlikte yürüdük. Nihayet el - Hacûn'a gelince bana bir çizgi çizdi; kendisi onlara doğru ilerledi. Kalabalık bir cin taifesi etrafını çevirdi. «Verdan» adında reisleri dedi ki: «Şimdi ben onları senin yanından uzaklaştırırım.» Hz. Peygamber şu cevabı verdi:

— «Allah'ın izni ile hiç kimse bana bir şey yapamaz!»

Beyhaki, Eb'ul - Melîh el - Hüzelî'den nakl ediyor: «O Ebu Ubeyde'ye bir mektup yazarak İbn-i Mes'ûd'la gittiklerinde Allah'ın Elçisi (S.A.V.) cinlere nerede Kur'ân okuduğunu sordu. O da ona: «El - Hacûn denilen bir vadide okudu» diye cevap verdi.

Bu hadîslerden anlaşılıyor ki, Cinlerin gelme olayı altı defadır.

1 — Birincisinde (Suikasta uğradığı sanıldı) ibaresi vardır.

2 — Bu olayın Hacûn'da olduğu anlatılmaktadır.

3 — Mekke tepelerinde dağların eteğinde olmuştur, denilmektedir.

4 — Bu olayı Bakî el - Garkat'de vuku bulduğu anlatılmıştır. Bu üç gecede de İbn-i Mes'ûd'un bulunduğu ve ona bir çizgi çizildiği kaydı vardır.

5 — Olay Medine haricinde Zübeyr b. Avvam'ın da hazır bulunduğu bir yerde cereyan etmiştir.

6 — Bilâl b. Hâris'in hazır bulunduğu bir yolculukta cereyan etmiştir.

Câbir b. Abdillah'dan nakl ediliyor: «Allah'ın Resûlü (S.A.V.) (Er-Rahman) sûresini okumuş ve hatm etmiştir. Sonra da «Ben Cinlerin sizden daha iyi dinleyip cevap verdiklerini gördüğümde hayret ettim doğrusu, onlara **(Rabbinizin hangi ni'metlerini yalanlıyorsunuz?)** meâlindeki âyetini okuyunca şöyle dediler: **«Rabbimizin hiç bir ni'metini yalanlamıyoruz. Hamd sana mahsustur.»** Bu hadîsi Beyhakî Câbir'den başka bir vecihle rivayet etmiştir.

CİNLERİN FIRKALARI VE MEZHEPLERİ

Yüce Allah, Cinlerin **«Bizden salih kimseler olduğu gibi, salih olmıyanlar da vardır. Çeşitli mezheblere sahibiz.»** dediklerini haber vermiştir. Onlar da çeşitli mezheblere sahiptirler. Cinlerin Müslümanları bulunduğu gibi, kâfirleri, Ehl-i Sünnet ve Ehl-i Bid'at gibi fırkaları da vardır. Cenab-ı Hak Kur'ân'da onların şöyle dediğini hikâye eder :

«Gerçek, kimimiz Müslümanlar, kimimiz ise zülm edenler.. Müslüman olanlar (yok mu?) **İşte onlar doğ-**

ru yolu arayıp bulmuşlardır. Zülmedenlere gelince: Onlar da Cehenneme odun oldular.» (El-Cin sûresi: 14-15)

Yukarıda anlatmıştık. Nusaybin cinleri Yahûda idi. Bunu niçin (Musa'dan sonra indirilen kitap) tâbirini kullanmışlardır. Hatîb b. Ebî Beltea'nın rivayet ettiği hadîste de Hz. Peygamber'in (S.A.V.) **«Öldürülen Cin, Amr b. el - Cumâne'dir. Onu Nasrânî olan Muhsen b. Cûşen öldürmüştür.»** buyurduğunu anlatmıştık.

İmam Ahmed «En - Nasih Vel - Mensuh» adlı kitabında der ki: «Muttalib b. Ziyad es - Sûddî'den şöyle nakl etmiştir: «İnsanlarda olduğu gibi Cinlerde de Kaderiye, Mürcie ve Şia taifeleri vardır. Yunus, Katade'den nakl ettiği tefsirde der ki: «Onlar muhtelif görüşlerde olan bir kavimdir. Abdul - Vahab Said'in tefsirinde Katade'den nakl ediyor: «Şüphesiz bizden salih kimseler olduğu gibi, bunun dışında olan kimseler de vardı. Biz çeşitli mezheblerde idik.» sözünü, (Kavim çeşitli hava ve heves üzere idi) şeklinde tefsir etmiştir.

CİNLERİN İNSANLARLA BERABER VE MÜNFERİD OLARAK İBADET ETMELERİ VE ONLARIN İNSANLAR GİBİ ZEKÂT VERMELERİ

İbn-i Eb'id - Dünya anlatıyor: «Hadís ulema'sı Yezîd er - Rekkâşî'den şöyle nakl etmişlerdir. Saffan b. Muharras, gece teheccüd namazına kalktığı zaman evindeki cinler de onunla beraber kalkar, kendisi ile namaz kılıp, Kur'ân'ını dinlerlerdi.»

Es - Serî: «Yezîd'e sordum, bunun böyle olduğunu nasıl izah edersiniz?» cevap verdiler:

— O, namaz kılarken bir gürültü duydu ve bundan ürperdi. Kendisini şöyle bir sesle teskin ettiler:

— Korkma, ey Allah'ın kulu! Biz senin kardeşleriniz, seninle beraber teheccüde kalkıp namaz kılıyoruz. Bundan sonra o korkmadı ve cinlerin hareketlerine karşı ünsiyet kesbetti.»

Ebû Üsâme, el - Eclâh tariki ile Ebû Zübeyr'den nakl ediyor: «Abdullah b. Saffan ile beraber Beyt-i Şerif'e yakın bir yerde oturuyorduk. Irak yönündeki kapıdan bir yılan çıkageldi. Beyt'i Şerif'i yedi kere tavaf ettikten sonra Hacer-i Esved'in yanına geldi ve onu selâmladı. Abdullah İbn-i Saffan ona bakarak şöyle dedi: «Ey Cin! Ümreni eda ettin. Çocuklarımıza bir zararın dokunur diye korkuyoruz, haydi artık git!» Bunun üzerine yılan dönüp geldiği yoldan gitti.»

Süfyan es - Sevrî, İkrime yoluyla İbn-i Abbas'dan şöyle nakl eder: «Hayber'den bir adam geldi; onun ardından iki adam daha geldi; bir başka adam da o iki adamı takip ediyordu. Sonra o adam onlara erişti ve dedi ki:

— Bu ikisi Şeytan'dır. Ben bunlardan ayrılmam. Seni bunlardan korurum; sen Resûlüllah (S.A.V.)'in yanına gittiğinde selâm söyle ve şu durumu kendilerine haber ver: Biz zekât toplama işleri ile uğraşıyoruz. Eğer bu topladığımız zekâtlar onun işine yararsa, hemen gönderiveririz. Adam Medine'ye geldiğinde durumu Hz. Peygamber'e haber verdi. Ravî diyor ki: «Resûlüllah (S.A.V.) bu sözü duyunca o adamı yalnız başına dolaşmaktan men etti.»

CİNLERİN, YAPTIKLARI İŞLERE KARŞILIK SEVAP ALMALARI

Âlimler bu hususta iki ayrı fikir beyanında bulunmuşlardır. Bâzılarına göre, onlar sevap almazlar, lâkin

Cekennemde de yanmazlar. Onlara: «Hayvanlar gibi toprak olun!» denilir. Ebû Hanife'nin mezhebi budur. İbn-i Hacer ve diğerleri ondan böyle nakl etmişlerdir. İbn-i Eb'id - Dünyâ der ki: «Süfyan es - Sevrî Leys b. Ebî Süleym'den nakl etmiştir: «Cinlerin mükâfatı Cehennemden kendilerine (Haydi toprak olun!) denilmek suretiyle kurtulmalarıdır. Hadîs ulemâsı Eb'uz - Zenad'dan şöyle nakl ederler: «Cennet Ehli Cennet'e, Cehennem Ehli de Cehennem'e girdiğinde Allah cinlerin mü'minlerine ve diğer milletlere: «Haydi toprak olunuz!» der. Bunu gören Kâfir de: «Ah keşke ben de toprak olsaydım!» der.

İkinci görüş şudur: Onlar aynen insanlar gibi yaptıkları iyi amel karşılığında sevab alırlar; kötü amel karşılığında ceza alırlar. Bu görüş İbn-i Ebî Leylâ ile Mâlik'in görüşüdür. İmam Evzaî, Ebû Yûsuf ve İmam Muhammed'in de aynı görüşte oldukları söylenir.. Şafiî ve Ahmed b. Hanbel'den nakl edildiğine göre, onlar aynen insanlar gibi amellerine göre hem sevab alırlar ve hem de cezalanırlar.

Bu hususta İbn-i Abbas'dan (R.A.) sordular, o da şu cevabı verdi :

«Evet, onlar, amellerine göre hem sevab alırlar, hem de cezalanırlar.»

İbn-i Şâhin «Garaibus - Sünne»'de nakl ettiğine göre ülemadan bir çokları İbn'il - Münzir'den şöyle nakl eder: «Damura b. Habîb'e sordum :

— Cinler yaptıkları iyi işlere karşılık mükâfatlandırılırlar mı?

— Evet, diye cevap verdi.

İbn-i Ebî Hâtem, tefsirinde şöyle anlatıyor: İbn-i Ebî Leylâ, Cinlerin de sevap alacaklarını söylemiş ve Kur'ândan şu âyeti delili göstermiştir: «Her birerleri için, yaptıkları amelden dolayı dereceler vardır.»

İbn'is - Salâh da Malikî mezhebinden olan Muhammed b. Ez - Zeyyad'ın aynı fikirde olduğunu, o da aynı âyeti delil olarak gösterdiğini yazıyor.

İbn-i Vehb'den aynı meseleyi sorduklarında: «Evet onlar da sevab alırlar» demiş ve Kur'ân'dan şu âyeti delil göstermiştir: **«İşte o** (ve benzerleri) **cinden ve insanlardan kendilerinden evvel gelip geçen ümmetler arasından, üzerlerine** (azab) **sözü hak olmuş** (kimseler) **dir. Çünkü bunlar hüsrana uğramış olanlardır. Herkesin yaptıklarına göre dereceleri** (mertebeleri) **vardır.»** (El - Ahkâf, 18 - 19).

Muhammed b. Rüşd, (El - Câmiatü Lil - Beyâni Vettahsîl) adlı kitabında der ki: Cinler de sevab alır ve cezalanırlar. Delil olarak Cenab-ı Hakkın şu kavlini okudu: **«Gerçek, kimimiz Müslümanlar, kimimiz zulm edenler. Müslüman olanlar** (yok mu?) **işte onlar doğru yolu arayıp bulmuşlardır. Zulm edenlere gelince: Onlar da cehenneme odun oldular.»** (El - Cin: 14 - 15).

İbn-i Rüşd'ün getirdiği bu delil gayet açık ve kuvvetli bir delildir. Bunda herhangi bir işkâl yoktur. Bilâkis bu bâbta kat'î bir delildir. **Buradaki «Zulm edenlere gelince»** kavlinden murat, doğrudan doğruya Cinlerin müşrikleridir. Çünkü «Bizden kimimiz Müslümanlar» kavli buna açık olarak delâlet etmiştir. Demek ki, Cinler arasında aynı insanlar da olduğu gibi, hem müslümanlar, hem kâfirler vardır. Onların Yahûdisi ve Nasranisi de vardır. Hattâ Mesûcî ve putperestleri de mevcuttur.

Bâzı müfessirler «Gerçekten bizden salihler vardır. Bizden salihlerin dışında kalan kimseler de vardır» âyet-i kerimesini şöyle tefsir etmişlerdir: Yâni, bizim içimizde mü'minler ve mü'min olmayanlar vardır.

(Künnâ tarâika kıdedâ) âyetini de **«Yahûdi, Nas-**

ranî, Mecûsî, putperest» gibi çeşitli küfür mezhebleri ile tefsir etmişlerdir.

Hadîs âlimlerinden bâzıları, Muğîs b. Sumey'den şöyle nakl etmişlerdir: «Allah kâinatta ne yaratmış ise, hepsine sabah - akşam Cehennemin sesini duyurmuştur. Ancak hesab ve ikâba maruz bırakacağı varlıkları bundan istisna etmiştir.

CİNLERİN KÂFİRLERİNİN CEHENNEME GİRMESİ

Cinlerin kâfirlerinin Cehenneme gireceklerine dair bütün âlimlerin söz ve fikir birliği vardır. Delil olarak Cenab-ı Hakkın **Ateş onların varacakları yerdir»** âyeti ile yukarıda arz ettiğimiz **«Zulm edenlere gelince: Onlar da Cehennem odunu oldular»** âyetlerini göstermişlerdir.

CİNLERİN MÜ'MİNLERİNİN CENNETE GİRMESİ

Bu hususta âlimler dört ayrı fikir serd etmişlerdir:

1 — Onlar Cennet'e gireceklerdir. Bu fikir, ulema çoğunluğuna aittir. İbn-i Hazm «El - Milel» kitabında, İbn-i Ebî Leylâ ve Ebû Yûsuf'dan aynı fikri nakl ederek, «bizim de görüşümüz budur,» demiştir. Sonra bu görüşte olanlar, onların Cennette yeyip yemeyeceklerine, içip içmeyeceklerine dair ihtilâf etmişlerdir. Münzir b. Saîd, İbn-i Ebi'd - Dünyâ, hadîs âlimlerinden şöyle nakl ediyorlar: Mücahid'den bunu sordular, şöyle cevaplandırdı: Cennete girerler, lâkin yeyip içmezler. Yeme, içme yerine onlara gıda olarak tesbih ve takdis verilecektir.

El - Haris el - Muhasibî'ye göre, âhirette, dünyadakinin aksine biz onları göreceğiz, onlar bizi göremiyecekler.

2 — Onlar Cennete girmeyeceklerdir, ancak etrafında duracaklar ve insanlar tarafından görüleceklerdir. Onlar insanları görmeyecektir. Bu görüş, İmam Mâlik, Şafiî, Ahmed, Ebû Yûsuf ve İmam Muhammed'den nakl edilmiştir. İbn-i Teymiye de bu fikri, İbn-i Meri'ye cevaben savunmuştur. İbn-i Hazm'in Ebû Yûsuf'dan yaptığı nakle muhalif gelmektedir bu fikir.

Eb'uş - Şeyh der ki: Hadîs bilginlerinden bâzıları Leys b. Ebî Süleym'den şöyle nakl etmişlerdir: Cinler cennete de, cehenneme de girmeyeceklerdir. Onların atasını Allah cennetten çıkarmıştır, nasıl olur da nesli cennete girebilsin? (Bu imkânsızdır!)

3 — Onlar, Âraf'da olacaklardır. Bu hususta ileride bahsi gelecek müsned bir hadîs vardır.

4 — Biz bu hususta bir şey diyemeyiz, ilmini Allah'a havale ederiz.

Birinci görüş sahibleri, görüşlerini birkaç vecihle teyid ettiler:

1 — Âyet ve hadîslerin genel anlamları, cinlerin de cennete gireceklerini bildirmektedir: **«Cennet, Muttakîlere, uzak olmadan yaklaştırılmıştır.»; «Gökler ve yer kadar genişliği olan Cennet, Muttakîler için hazırlanmıştır.»** Bunlar âyetler..

Bir de hadîs nakl edelim :

«Allah'ın birliğine halisâne şehadet getiren kimse, Cennete girer.»

Evet onlar, nasıl ki tehdid ifade eden âyetlere muhatap oluyorlarsa, öylece müjde âyetlerine de muhatab olurlar.

Bu hususta en kuvvetli delil, **Rahman** sûresindeki âyettir: **«Rabbinin makamından korkan kişi için, iki**

cennet vardır. **Rabbinizin hangi ni'metlerini tekzip ediyorsunuz?»**

Buradaki hitab, yalnız insanlara değil, aynı zamanda cinleredir de.

Allah onlara, iyi çalıştıkları samimâne kulluk yaptıkları takdirde Cenneti va'd etmiştir. Demek ki, onlar da, iman edip güzel güzel işler yaptıkları zaman Allah'ın vâdine nail olacaklardır.

Hadîsde şöyle varit olmuştur: **Allah'ın Resûlü bu sûreyi cinlere okuduğu zaman, gayet huşû içinde dinlemişler ve en iyi şekilde cevap vermişlerdir. Nitekim Allah'ın Resûlü (S.A.V.) «Sûreyi kendilerine okurken, onlardan, sizin vermediğiniz gayet güzel ve yerinde bir cevab aldım: "Biz Rabbimizin hiç bir ni'metini tekzib etmeyiz!"»** (Bu hadîsi Tirmizî rivayet etmiştir.)

2 — İbn-i Hazm, **«Cennet muttakîler için hazırlanmıştır. Biz mahz-ı hidayet olan (Kur'ân'ı) duyunca, ona iman ettik. De ki: Bana şu vahy olundu: Şüphesiz bir kısım Cinler dinledi. Şüphesiz o kimseler ki, iman edip, güzel güzel hareketlerde bulundular»** gibi âyetlerle istidlâl etti ve dedi ki, bunlar umumî sıfatlardır. Cinler de bu sıfatlara dahildir. Bu umumi naslardan cinleri, Allah bize aksini bildirmedikçe, nasıl istisna edebiliriz? buna imkân var mı hiç?.. Cenab-ı Hak mü'min cinlerin de Cennet ehli olduklarını kat'î surette bildirdikten sonra, bizim onları bu mumî kaideden istisna etmemiz mesnedsiz olmaz mı?

3 — İbn-i Münzir ile İbn-i Ebî Hâtem, tefsirlerinde şöyle diyorlar: Biz bu meseleyi, Damura b. Habîb ile müzakere ettik. O, cinlerin de cennete girebileceklerini söyledi ve delil olarak **«Onlara, onlardan önce, ne bir ins ve ne de bir cin dokunmamıştır.»** âyetini gösterdi. Hûrilere dokunma işi hiç şüphe yok ki, Cennette olacaktır. Cumhur'un ifadesi bu merkezdedir.

4 — Hadis âlimleri, ed - Dahhâk tariki ile İbn-i Abbas (R.A.)'dan şöyle nakl ederler: «Yaratılmışlar dört sınıftır: Bir sınıfın hepsi cennetliktir. İkinci sınıfın hepsi Cehennemliktir. Kalan iki sınıfın biri Cennetlik, diğeri cehennemliktir. Hepsi Cennetlik olan sınıf: Meleklerdir. Hepsi Cehennemlik olan sınıf; şeytanlardır. Hem Cennetlik, hem de Cehennemlik olan sınıf: İnsanlarla, cinlerdir. Çünkü onlar iman ve amellerine göre muamele göreceklerdir. İman edip güzel amelde bulunmuşlarsa Cennete, bu vasfı taşımamışlarsa Cehenneme gireceklerdir.»

5 — Akıl her ne kadar bunu gerektirmiyorsa da; takviye ediyor :

Şöyle ki : Allah onlardan kâfir olanları cehennemle tehdid etmiştir. Onları Cehenneme sokacağını kat'iyetle ifade etmiştir. Nasıl olur da mü'minlere Cennete sokmaz? Bu mümkün mü hiç?. Allah'ın herşeyi yerli yerinde yaratması ve gayet adil olması bunu gerektirir.

Sual: «Meleklerden, (Benden başka ilâh yoktur!) diyenler çıktı, bununla beraber onlar Cennet ehli olmadılar?»

Buna bir kaç yönden cevab verilebilir:

1 — Bundan murat, İblis aleyhillâne'dir.

İbn-i Cüreyc, **«Onlardan** (Allahtan başka) **kendisinin de ilâh olduğunu söyleyen var»** âyetinin tefsirinde der ki: Bu sözü İblis söylemiş ve bu âyet onun hakkında nazil olmuştur, diyor.

Katade'ye göre, bundan murat, bilhassa İblisdir. Bu sözü söylediği zaman Allah ona lânet etmiş ve şeytan şekline sokmuştur. Ve ayrıca onun için, **«Biz onu Cehennemle cezalandıracağız. İşte zalimleri biz böyle cezalandırırız»** demiştir.

Taberânî bu görüşü, her ikisinden böylece nakl etmiştir.

2 — Bundan her ne kadar umumî mânâ kasd edilerek, meleklerin girebileceklerini söylesek bile, bu gibi şeyler meleklerden vaki olmaz. Bu bir şarttır. Şartın vuku'u lâzım gelmez. Tıpkı **«Eğer şirk edersen, amelin heder olur»** meâlindeki âyet gibidir. Cinlerden kâfir de bulunur ve cehenneme girer.

3 — Melekler her ne kadar Cennetle mükâfatlandırılmazlarsa da; kendilerine münasip bir mükâfat verilecektir, elbet. Âlimlerin, bu konuda serd ettikleri en doğru görüş budur.

İkinci görüş sahibleri, görüşlerini isbat etmek için şu âyetle istidlâl ettiler: **«Ey Kavmimiz! Allah'ın daîsine** (dâvetçisine) **icabet edin ve ona iman edin ki, Allah sizin günahlarınızı afvedip elîm azâbından kurtarsın.»** Burada onların Cennete gireceklerinden bahs edilmemiştir. Demek ki onlar Cennete girmeyeceklerdir. Zira makam, teveccüh makamıdır. Buna birkaç yönden cevab veririz:

a) Cennete girmelerinden söz edilmemesi, onların Cennete girmemelerini gerektirmez.

b) Allah, onların kavimlerini inzar etmek üzere döndüklerini haber vermiştir. Binaenaleyh makam, uyarma makamıdır, müjde makamı değildir.

c) Bu ifâde, onların Cennete girmeyeceklerine dair delil olamaz. Nitekim Allah, geçmiş peygamberlerin kavimlerini inzar ettiklerinden bahs ederken, onların Cennete girip girmeyeceklerinden de söz etmemiştir.

Nûh Aleyhisselâm'dan şöyle haber vermiştir: «Elem verici günün azâbından sizler hakkında endişe ediyorum.»

Hûd Aleyhisselâm'dan bahs ederken **(Büyük günün azâbı)**, Şuayib Aleyhisselâm'dan söz ederken, **«Muhit gününün azabı»** buyurmuştur.

Sonra bütün Müslümanlar, Cin mü'minlerinin Cennete gireceklerine dair ittifak etmişlerdir.

d) Bu, bil'âkis Cennete gireceklerine işarettir. Çünkü Peygamberlerin tebliğ ettikleri şeriatlerle yükümlü olan kimselerin günâhları afv edilip Cehennemden kurtulmaları, Cennete gireceklerini iltilzam eder.

Üçüncü görüşü teyid edecek bir de hadîs serd edilmiştir:

«Cinlerin mü'minleri için sevab da vardır; ikab da.. Onların sevablarından ve mü'minlerinden sual ettik.»

«— **A'râf'da olacaklar, Cennette değil»** diye cevap verdi.

«— A'râf nedir?» dedik.

«— Altından nehirler akan, üstünde ağaç ve meyveler biten Cennet diyarıdır,» buyurdu.

Şeyḫimiz el - Hâfız Ebû Abdillah Ez - Zehebî der ki: **«Bu cidden münkerdir!»**

En iyi bilen Allahtır.

MÜ'MİN CİNLERİN, CENNETE GİRDİKLERİNDE ALLAH TEÂLÂ'YI GÖRÜP GÖRMEYECEKLERİ

İbn-i Aab'is-Selâm «El - Kavâid'üs-Süğrâ» adlı kitabında der ki: «Mümin Cinler Cennete girdiklerinde Allah'ı görmezler. Çünkü Allah'ı görmek, yalnız mü'min insanlara mahsustur. Melekler de Cennette Allah'ı görmezler. Bu, cinlerin de görmeyeceklerinin açık ifadesidir. Allah Teâlâ Peygamberlere, faziletli mü'minlere bir çok marifetler, hâller, taat ve iz'anlar, Cennet ni'metleri ve Rahman rızası ihsan etmiştir. Tabiî bütün bunlar İlâhî Cemâlini müşahade etmeyi gerektirir. Allah'ın hoşnutluğu ancak böylece tezâhür eder. Meleklere bu gibi hususları ihsan etmemiştir. Şurası bir ger-

çektir ki, meleklerin cesetleri insan cesetlerinden üstündür. Ruhlarına gelince, Allah Teâlâ'yı bilme bakımandan eğer beşerinkinden üstünse, diyeceğimiz yok. Eğer beşerinki gibi ise, yine melekler üstün olmuş olur. Çünkü onların cesetleri nurdandır. Beşerinki ise et ve kandan teşekkül etmiştir. Şu halde beşerin üstünlüğünü, kendisine ihsan edilecek cennet ni'metleri, Allah'a takarrüp ve onun rızasına mazhariyet yönünden olmalıdır. Tabiî yukarıda arz ettiğimiz gibi, bu ahvâl Cenab-ı Hakk'ın ilâhî cemâlini temâşâ etmeyi iktiza eder. Mârifetler, hâller ve itaatlar yönünden melekler üstündür, demiştik. Şurada bir noktaya işaret edelim: Beşere mahsus bâzı görevler vardır ki melekler için bunlar sabit değildir. Cihat, sabır, nefisle mücadele, maruf'u emr, münkerden nehy etme, gövleri yerine getirme, belâ ve mihnetlere karşı sabır gösterme gibi.. Tabii bunlar insanlar tarafından görülen gayet güç kullık görevleridir. Elbette ki bunların karşılığı olmalıdır. İşte Yüce Allah bu çetin işleri sabır ve metanetle başaran kullarını ilâhî cemâlini müşahade ettirerek mükâfatlandırır ki, melekler için bunlar, her ne kadar usanmadan Allah'ı tesbih ediyorlarsa da müyesser değildir. Meleklerin devamlı tesbih ve takdiste bulunmaları üstün olmalarını icap ettirmez. Çünkü nice uyuyan salih kullar vardır ki uyanık olanlardan iyidir.

Allah Teâlâ şöyle buyurur: **«Şüphesiz iman edip güzel amel ve harekette bulunanlar** (yok mu?) **İşte onlar yaratılmışların hayırlısıdır.»** Melekler her ne kadar **«yaratılmışlar»** sözünün şumûlüne giriyorlarsa da onlar hakkında **«İman edip güzel güzel amel ve harekette bulunanlar»** terimi kullanılmaz. Çünkü bu lâfız şeriat örfünde insan cinsinden iman edenlere mahsustur. Öyleyse melekler bu lâfzın haricinde kalır.

SUAL : Kimbilir belki melekler de **(Ebrar)** vasfına haiz olanlar gibi Rablerini görürler?

CEVAP : Bu lâfzın umumu meleklerin vasfında kullanılan **(El - Ebrar)** kelimesindeki şümûllü anlamına mâni olur.»

«Beşer», Âdem oğullarının has ismidir. Adem aleyhisselâm'ın künyesi «Eb'ul - Beşer»'dir. Nitekim sahihte varit olan şefaat konusundaki hadîste bu tasrih edilmiştir: **«Âdem'e gelirler ve (Ey Âdem! Sen beşerin babasısın) derler.»** Mü'minler Cenab-ı Hakk'ın **«Onu gözle idrak edemez»** kavlinin umumundan istisna edildikleri zaman bu âyet melekler hakkında şumûllülüğünü muhafaza eder. Öyleyse cinler hakkında da şumûllülüğünü muhafaza etmesine bir mâni yoktur. Netice olarak cinler mü'min olsalar dahi ahirette (Melekler gibi) Allah'ı göremiyeceklerdir.

CİNNİ'NİN ARKASINDA NAMAZ SAHİH OLUR MU?

İbn-i Eb'is - Sayrafî «Favaid» adlı eserinde şeyhi Eb'ul - Beka'dan nakl ediyor: Şeyhime cinlerin arkasında namazın sahih olup olmıyacağını sormuşlar. O da: «Evet çünkü onlar mükellefdirler. Onlara da peygamber gönderilmiştir» diye cevap vermiştir.

CİNLERDEN CEMAAT OLMASI

Abdullah b. Mes'ûd'dan nakle edilmiştir: «Bir gurup Sahabî arasında Allah'ın elçisi ile bulunuyorduk. Buyurdu ki: **«İçinizden iki adam benimle beraber gelsin! Kalbinde zerre kadar kötülük olan kimse sakın gelmesin.» Bunun üzerine elinde, içinde su var olduğu-**

nu sandığım bir su kabı olduğu halde onunla yola koyulduk. Mekke tepelerine gelince kalabalık halkın bir araya toplandığını gördüm. Allah'ın Elçisi (S.A.V.) bana bir çizgi çizerek «Sen burada kal; ben gelineeye kadar yerinden kımıldama!» dedi. Orada kaldım. Resûlüllah (S.A.V.) onlara doğru ilerledi. Onlar, Allah'ın Resûlüne ışık tutuyorlardı. Hz. Peygamber (S.A.V.) uzun bir geceyi onlarla birlikte geçirdi. Nihayet sabahleyin bana gelince dedi ki:

— Sen hâlâ ayakta mısın ey İbn-i Mes'ûd?

— Ey Allah'ın elçisi, ben gelene kadar burada dur demediniz mi? diye cevap verdim.

— Yanında abdest suyu var mıdır? buyurdu.

— Evet, dedim. Ve matara'yı açtım. Bir de baktım ki içinde hurma suyu var. Allah Elçisi (S.A.V.):

— Güzel. Hurma ve temiz su! dedi. Ve ondan abdest aldı. Namaz kılmak için ayağa kalkınca, cinlerden iki şahıs yetişip:

— Ey Allah'ın Resûlü! Namazınızda bize imamlık yapmandan hoşlanırız, dediler. Bunun üzerine onları arkasına saf yaptı ve bize namaz kıldırdı. Namazdan fariğ olunca «Bunlar kimdir Ey Allah'ın elçisi?» diye sordum. Cevap verdiler:

— Bunlar Nusaybin cinleridir. Kendilerine has bir işi görüşmek üzere bana geldiler ve benden azık istediler. Ben de onlara azık verdim.

— Pekâlâ onlara verebilecek bir azık var mıdır? dedim.

— Evet onları tezek ve kemikle azıklandırdım. Öyle ki tezek ellerine geçtiğinde arpa, kemik de et oluverir, buyurdu. Sonra tezek ve kemikle tahaletlenmeyi yasak etti.»

Ebû Zeyd, İbn-i Mes'ûd'dan şöyle nakl etmiştir: «Cin gecesi olunca onlardan iki adam geride kalıp:

«Sabalı namazını seninle beraber kılacağız, ya Resûlallah,» dediler. Hz. Peygamber bana :

— Yanında su var mıdır? diye sordu.

— Yanımda su yok, lâkin içinde hurma suyu bulunan bir matara vardır, dedim.

— Güzel meyva ve temiz su diyerek ondan abdest aldı. Abdurrezzak'ın rivayetinde şu kayıt vardır: «Güzel meyva, ve temiz su!» dedi. Sonra abdest alıp namaz kıldı. Namazı eda ettikten sonra cinlerden iki adam gelip ondan yiyecek istediler. Hz. Peygamber onlara: «Ben size ve milletinize, kendinize yarayacak şeyleri emr etmedim mi?» dedi. Onlar da: «Evet» dediler. Ne var ki, biz kaçımız seninle beraber namaz kılmak istedik.

— Siz kimlerdensiniz? diye sordu.

— Biz Nusaybin ehlindeniz, dediler. Sonra Hz. peygamber şöyle buyurdu: «Bu ikisi ve kavimleri gerçekten felâh bulmuştur. Bilâhare tezek ve kemiği onlara yiyecek olarak tahsis ettik. Kemik veya tezek ile taharet alınmasını yasakladık.» Görülüyor ki bu hususta İbn-i Mes'ûd'dan, birbirini takviye eden muhtelif şekilde hadîsler nakl edilmiştir. Şu halde Ebû Zeyd'in içinde **(hurma suyuyla abdest aldı)** kaydı bulunan hadîste infirat etmesi, o bizatihi maksud olmadığı için diğer rivayetlere zarar vermemektedir.

Süfyan es-Sevrî, İsmail el-Becelî tariki ile Saîd b. Zübeyr'den nakl etmiştir ki; Cenab-ı Hakk'ın: **«Şüphesiz Mescit'ler Allah içindir. Öyleyse Allah'la beraber** (Ona ortak koşarak) **kimseye dua etme»** (El-Cin: 18) kavlinde şu yorumu yapmıştır. Cinler Hz. Peygamber (S.A.V.) e:

— Biz, uzaydayız, mescidinizde sizinle nasıl namaz kılabiliriz? dediler. Bunun üzerine bu âyet nazil oldu.

İbn'üs - Seyrafî **«Nevâdir»** adlı kitabında, Cinlerin de cemaat teşkil edebileceklerini zikr ediyor.

CİN ŞEYTANININ GEÇMESİYLE NAMAZIN KESİLMESİ

Bu hususta Ahmed b. Hanbel'den çeşitli rivayetler varid olmuştur. Rivayetlerin birinde kayıd şöyledir: Namaz kesilir ve yeniden kılınır. Çünkü Hz. Peygamber (S.A.V.) siyah köpeğin geçişiyle namazın inkıtaa uğrayacağını söyleyince; **«Kırmızı, beyaz ve siyahın arasında ne fark vardır»** diye sordular o da şu cevabı verdi:

— **Siyah köpek, köpeklerin şeytanıdır. Cinler umumiyetle onun kılığına girerler.**

İkinci rivayet: Namaz inkitaa uğramaz. Bu iki rivayeti de İbn-i Hamîd ve diğerleri ondan rivayet etmişlerdir. Peygamberimizin: **«Şüphesiz cinlerden bir ifrit dün gece gelip namazımı kesmek istedi»** sözü, önünden ifrit'in geçmesiyle namazın inkıtaına ihtimali olduğu gibi, ifrit'i kendisinden uzaklaştırmak amacıyla namaza münafi olan bazı işleri irtikâp etmek suretiyle namazın kesilmesine de ihtimali vardır. Çünkü (Namaza münâfi olan) işler namazı inkıtaa uğratır.

BİR İNSAN, BİR CİNNÎYİ ÖLDÜRDÜĞÜ ZAMAN NE LÂZIM GELİR?

Ubeydullah b. Ebî Yezîd, İbn-i Ebî Melîke'den nakl ediyor:

«— Bir cin devamlı olarak Hazreti Aişe'ye (R.A.) bakıyordu. Nihâyet emretti ve öldürüldü. Rüyasında ona dediler ki:

— Sen müslüman bir kulu öldürdün!

— Eğer o, müslüman olsaydı, Hz. Peygamberin (S.A.V.) tertemiz hanımlarına öyle bakıp da seyr eder mi idi?

— O, seni hiç bir zaman çıplak seyr etmezdi. O sana baktığı zaman iyice giyinmiş bir haldeydi. O sadece senden Kur'an dinlemek için gelirdi, diye mukabele ettiler.

Bunun üzerine Hazreti Aaişe (R.A.), sabah olunca, fakirlere on iki bin dirhem dağıttı.»

Bu hadîsi Ebû Bekr İbn-i Ebî Şeybe rivayet etti ve şöyle dedi: Hadîs âlimleri bu hadîsi, Talha'nın kızı Aişe vasıtasıyla Hazreti Aişe (R.A.)'dan aynen bu şekilde nakl etmişlerdir.

Müslim, Saîd'den, Habîb'in şöyle dediğini nakl etti: Aişe (R.A.) evinde bir yılan gördü ve öldürülmesini emretti. Aynı gece kendisine Onun, Hz. Peygamberden (S.A.V.), Kur'ân dinleyen Cin hey'etinden olduğu söylendi. Bunun üzerine Yemen'e adam gönderip kırk köle satın aldırtıp azat ettirdi.

Tirmizî ve Nesaî, Eb'us - Sâib'in mevlâsından, Ebû Saîd'in ref'an şöyle dediğini nakl etmişlerdir: Medine'de Müslüman olan bir Cin taifesi vardır.

Bu Havam'dan bir şey görürseniz, önce Müslüman olmalarını teklif edin, eğer kabul etmezlerse onu öldürün!

Müslim'in Sahih'inde varit olmuştur. Ebû Saîd'den nakl ediliyor :

«İçimizde yeni evlenmiş biri vardı. Allah'ın Elçisi ile birlikte Hendek savaşına katılmıştı. Öğle üzeri bu genç, Hz. Peygamber'den müsaade alıp evine giderdi. Bir defasında yine evine gitmek için müsaade isteyince Hz. Peygamber ona :

— Ne olur, ne olmaz, bakarsın Kurayda'nın sal-

dırısına uğrarsın. Onun için silâhını al, dedi. Adam silâhını alıp gitti. Bir de ne görsün o, hanımı iki kapı arasında duruyor. Kıskançlık içini sarmış olacak ki, hanımına mızrakla hücum etti. Hanımı yavaş ol, içeriye gir de, beni dışarı çıkmama zorlayan ne olduğunu gör, dedi. Adam içeriye girince, koskoca bir yılanın yatağa uzanmış yattığını görür. Mızrakla ona saldırır ve onu evin dışarısına çıkarıp duvara yaslar Fakat ondan sonrasını bilmiyoruz: Yılan mı, genç mi daha çabuk ölmüştür?»

Şeyh Eb'ul - Abbâs der ki: Nâhak yere bir Cinni öldürmek caiz değildir. Hıksız yere insan öldürmek nasıl ki caiz değilse, cinleri de suçsuz yere öldürmek caiz değildir. Her ne suretle olursa olsun, İslâm'da zulüm yasaktır. Kâfir olsa dahi kimsenin kimseye zulm etmeye hakkı yoktur. Cenab-ı Hak şöyle buyurmuştur:

«Bir kavme olan kininiz, sizi adalet yapmamaya sevk etmesin. Adalet yapın ki, o, takvaya en çok yakın olandır.» El - Maide: 8.

Bilindiği gibi cinler, çeşitli kılığa girerler. Ev yılanlarının Cin olma ihtimali olduğu için, önce onlara üç defa gitmeleri söylenir. Eğer söz dinleyip giderlerse ne alâ; gitmezlerse öldürülürler. Öldürülen eğer hakikî yılansa mesele yok. Yok eğer yılan kılığına girmiş Cin ise, yine mesele yok. Çünkü kendisine gitmesi emredilmiştir. O bu emre riayet etmemekte ısrar etmiştir. Üstelik yılan suretine girip insanları korkutmuştur. Ve bu suretle de insanoğluna düşmanlık etmiştir.

Saldırgan, ancak mukabil bir saldırı ile bertaraf edilebilir. Öldürmeden def'i mümkünse tabiî ki, öldürme cihetine gidilmez. Çünkü sebebsiz cinayete asla müsaade edilmez.

CİNLERLE EVLENMEK

Yukarıda geçmişti. Cinlerin birbirleriyle evlenmeleri mümkün olduğunu uzun uzadıya anlatmıştık. Bu babta, onların insanlarla evlilik kurup kuramayacakları anlatılacaktır. Bu konu, iki ana nokta'ya işareti gerektiriyor:

1 — Bunun imkân ve vukuu,

2 — Meşruiyeti.

İmkân ve vukuuna gelince; insanların cinlerle veyahut cinlerin insanlarla evlenmesi mümkündür.

Sealibî der ki; İnsanlarla cinler arasında evlenmek ve çoluk çocuk sahibi olmak mümkündür. Çünkü Allah: **«Mallarına, evlâdlarına ortak ol.»** (El - İsrâ: 64) buyurmuştur.

Allah'ın Resûlü (S.A.V.) de şöyle buyurmuşlardır: **«Kişi hanımı ile cinsî ilişki kurduğunda, besmele çekmezse, şeytan zekerine hulûl eder ve onunla cima eder.»**

İbn-i Abbâs demiştir ki: «Kişi, karısına hayızlı halinde cima ettiği zaman şeytan ondan daha önce davranır da o kadın Muhannes'e hamile kalır. Muhannesler Cin çocuklarıdır.» Bu hadîsi, El - Hafız İbn-i Cerir rivayet etmiştir.

Hz. Peygamberin, cinlerle evlenmeyi yasaklaması, fukehanın (Cinlerle insanlar arasında nikâhlanmak caiz değildir) demeleri, Tabiînden bâzı kimselerin bunu hoş karşılamaması, böyle bir şeyin mümkün olduğunu gösterir. Çünkü mümkün olmayan bir şeyin cevazına veya adem-i meşruiyetine hükm edilmez.»

Sual : Cinn'in asıl cevheri ateştir. İnsanlarınki ise anasır-ı erbaadır. (Su, ateş, toprak, hava).

Ateş unsuruna sahib dişi cinn'in rahminde insan nütfesi nasıl barınabilir, buna imkân var mıdır?

Bilindiği gibi, insan nütfesi yaştır, ateşin şiddetli hararetine dayanamaz, eriyip gider. Bu mümkün olsaydı tabiî ki, insanlarla cinlerin birbirleri ile evlenmeleri de mümkün olurdu. İşte bu sual, bu kitabı yazmama sebeb olan başlıca âmil oldu. Buna birkaç yönden cevab vereceğiz:

1 — Onlar her ne kadar ateş unsurundan halk edilmişlerse de, yemek, içmek, evlenip çoğalmak suretiyle tıpkı ana unsurları toprak olan Âdemoğullarının ana unsurlarını kayb ettikleri gibi, onlar da ana unsurlarını kayb etmişlerdir.

Kaldı ki, ateşden halk edilen, asıl Cinlerin babasıdır. İnsanların babası olan Âdem'in topraktan halk edildiği gibi.. Babadan başka diğer cinler, ateşten yaratılmış değildirler. Âdem'den başka, diğer insanların topraktan yaratılmadıkları gibi..

Hz. Peygamber (S.A.V.) haber vermiştir: Namazda iken kendilerine arız olan şeytanın boğazını sıktığında şeytanın dilinin soğukluğunu his etmişlerdir.

Diğer bir rivayette kayıt şöyledir: «Az kaldı boğuyordum, hattâ salyasının soğukluğunu bile..»

Dilinin veya salyasının soğukluğu, anun asıl ana unsurundan (ateş olmaktan) çıktığını gösterir. Çünkü o, kendi ana unsurunda kalmış olsaydı, dilindeki, veya salyasındaki soğukluk nereden peydâ olacaktı?

Onların ana unsurunda intikal ettiklerine dair, üçüncü babta uzun uzadıya yazdık. Burada aynı şeyleri tekrarlamaya lüzum yoktur.

«Şeytan, Âdemoğlunun kanının dolaştığı yerde dolaşır..» buyurulmuştur.

Eğer o, kendi aslî hâlinde kalmış olsaydı, Âdemoğlu yanıp tutuşurdu.

Mâlik b. Enes (R.A.)'a sordular:

— Cinlerden bir adam var. Bizden kız istiyor. Helâl (yoldan) evlenmek arzu ettiğini ileri sürüyor, ne dersiniz? Mâlik :

— Dince bunda bir sakınca yoktur. Lâkin ben şahsen bunu hoş karşılamam. Çünkü kadın Cinden hamile kaldığı zaman, bu çocuk kimdendir? diye sorduklarında: «Cin»den, diye cevap verecektir. Ve bu yüzden müslümanlar arasında fesad alıp yürüyecektir.

İmam Mâlik'den nakl ettiğimiz bu görüşü, Ebû Osman Saîd b. El - Abbâs Errazî, **«Kitabul - İlhâm vel - Vesvese Fî Babi Nikâh'il - Cinni»** adlı kitabında nakl etmiş ve şöyle demiştir: Yemen'den bir cemaat, Mâlik b. Enes'e mektup yazıp sordular: Burada bir cinnî var. Bizden kız istiyor.

2 — Gebe kalmasının imkânsızlığını kabul etsek bile, bundan cinsî ilişkinin imkânsızlığı, veya şer'an nikâhlanmanın caiz olmadığı anlaşılmaz. Küçük bir kızın, veya hayızdan kesilmiş kadının gebe kalmadığı, yahut da çocuğu olmayan adamın, hanımını gebe bırakamadığı meydandadır. Bunun beraber bunların evlenmesi, şer'an yasak olduğu söylenemez. Onlar herkes gibi evlenebilirler. Evlenmenin hikmeti, her ne kadar neslin çoğalması ise de, bu asla onların evlenmesine bir engel teşkil etmemiştir.

3 — «Onların gebe kalmaları imkân dahilinde olsaydı, belki evlenmelerinde bir be'is yoktur derdik,» sözüne hiç lüzum yoktur. Çünkü o, mümkün olur da başka mâniler zuhur eder: Mecusî ve putperest kadınların gebe kalması mümkün; lâkin nikâhları sahih değildir.

Kişi süt hemşiresiyle, veya kız kardeşi ile evlenemiyor. Oysa bunların hamile kalması mümkündür.

Şu halde herşeyin kendine göre yasak sebebi vardır.

Öyleyse insanlarla cinlerin arasında evlilik müessesesinin kurulmasına mâni olan sebebleri şöyle bir inceliyelim: Bu mâni, ya birbirlerinin cinsinden olmadıklarından ileri gelmektedir, yahut, maksud hasıl olmamaktadır, ya da şeriat buna izin vermemiştir.

Cinsî ihtilâfa gelince, cinsî münasebetin mümkün olduğu meselesini bir tarafa itersek, bunun açık ve meydanda olduğunu söyleyebiliriz.

«Bunda elde edilecek mühim bir fayda yoktur,» meselesine gelince deriz ki: Cenab-ı Hak lutf etmiş bizim için kendi cinsimizden güzel güzel kadınlar yaratmıştır. Öyleyse onlarla evlenmenin ne lüzumu var? İşte bu meseleyi aydınlatan âyetler:

«Ey insanlar! Sizi bir tek candan yaratan, ondan da yine onun zevcesini vücuda getiren ve ikisinden bir çok erkekler ve kadınlar türeten Rabbinize (karşı gelmek)**den çekinin.»** (En - Nisâ: 1)

«Sizi bir candan (Âdem'den) **yaratan, bundan da gönlü kendisine yatıp ısınsın diye eşini yapan O'dur.** (Allahtır.)» (El - A'râf: 189.

«(O), **gökleri ve yeri yaratandır. Size hem kendi** (cins)**inizden eşler, hem davarlardan eşler yaptı.»** (Eş-Şurâ: 11).

Cinler, kendi nefsimizden (kendi cinsimizden olmadığına göre, Allah onları bize eş olarak yaratmamıştır, demektir. Hem cinlerle evlendiğimiz zaman, kendi cinsimizden olan kadınlarla yaşama imkânından mahru moluruz. Halbuki Allah kendi cinsimizden olan kadınları onlarla yaşamak ve bir arada barınmak için yaratmıştır. Yaratılışlarının başlıca hikmeti budur.

Şu halde şer'î mâni, eşlerin bir arada tatlı tatlı barınıp yaşamaları meselesidir. Bu, cinlerle insanlar arasında tasavvur edilemez. Ama insanoğlu ile Cin dişisi,

veya Cin dişisi ile insan oğlunun arasında aşk olup da Âdemoğlu onunla evlenmek zorunda kalırsa, çünkü evlenmediği takdirde Cinnilerin başına bir felâket getireceklerinden korkarsa o zaman mesele değişir. Evlenmek mecburiyetinde kalır. Fakat bununla beraber yine de tehlike atlatılmış olamaz. Çünkü evlilik müessesesi karşılıklı sevgi ve saygı esaslarına dayanır. Oysa cinlerle insanlar arasında sevgi ve saygı yoktur. Zira iki cins arasındaki düşmanlık hâlâ devam etmektedir: **«Dedik ki: Haydi ininiz, çünkü kiminiz kiminize düşmandır.»** âyeti ile Hz. Peygamber (S.A.V.)in: **«Tâun, Cinlerin size bir hiylesidir. Çünkü onlar zehirli ateşten yaratılmışlardır. Onların asıl yaradılışında hâlâ bu mevcuddur.»** kavli anlattıklarımızı isbatlamak babında kuvvetli bir delil teşkil ederler.

Sahihayn'de Ebû Mûsa'dan bir hadîs nakl edilmiştir: **«Medine'de gece bir ev yandı. İçindeki insanlar da yandılar. Hz. Peygamber'e bunun haberi ulaşınca buyurdular ki: (Bu ateş şüphesiz ki sizin düşmanınızdır! İşinizi bitirdiğinizde söndürünüz!)»**

Ateş bize düşman olunca, ondan yaratılan da ona uyarak tabiî ki düşmanınnız olacaktır. Çünkü her şey aslına tâbidir.

Demek ki, Cinlerle evlenmekte hiç bir gaye yoktur. Çünkü evlenmenin gayesi karşılıklı sevgi ve saygıya dayanan bir yuva kurmaktır. Bu ise cinlerle insanlar arasında bulunması imkânsızdır. Bu olmayınca tabiî ki buna vesile olacak evlenme de olmaz. Yâni cinlerle insanların evlenmesi caiz olmaz. Cinlerle evlenmeye şeriatın izni yoktur, meselesine gelince: Bu hususta da bir kaç âyet serd edelim ve meseleyi böylelikle vuzuha kavuşturalım :

«Helâl olan (diğer) kadınlardan ikişer, üçer, dörder olmak üzere nikâh edin.» (En - Nisâ: 3) Görüldüğü

gibi bu âyette **«Kadınlar»** kelimesi kullanılmıştır. Bu kelime ancak insan cinsinden olan kadınlar için kullanılır. Adamlara gelince, Cinler için (adamlar) lâfzının kullanılması, sırf lâfız karşılığından ileri gelmiştir. Filhakika şu da var: **«İnsanlardan bazı kimseler, cinlerden bazı kişilere sığınırlar.»** (El - Cin: 6). âyetinde görüldüğü gibi.

«Hanımları hakkında takdir ettiğimizi bilmişizdir.» Burada «hanımları» tâbiri kullanılmaktadır. Tabiî insanların hanımları, kendi cinsinden olan Âdemoğullarının kadınlarından olur. Çünkü onlar, kendilerindendir. Ancak onlarla evlenmelerine müsaade edilmiştir. Onlardan başka olanlar (hanımları olamayacağı) gibi, onlarla evlenmeye de me'zun değildirler. En iyi bilen Allah'tır. Bu babta Allah'ın bana ihsan edip de söylettikleri bundan ibarettir. Tevfik hiç şüphe yok ki ancak Allah'tandır.

CİNLERLE EVLENMENİN VUKÛU

Böyle bir şeyin vukûuna gelince: Ebû Saîd, Osman b. Saîd ed - Dârimî, **«Etbaussüneni vel - Ahbar»** adlı eserinde der ki: Bize Muhammed b. Humeyd er - Râzî anlatmıştır: Cinlerden bir adam bir kızımıza asıla kaldı ve (Ben haram işlemek istemiyorum!) diyerek onu bizden istedi, biz de kızımızı ona verdik. Aramızda şöyle bir konuşma cereyan etti:

— Siz nesiniz?

— Sizin gibi bir Milletiz. Sizdeki gibi bizde de kabileler vardır.

— Bizdeki mezhebler sizde de mevcud mudur?

— Kaderiye ve Şia gibi her türlü mezhebler bizde de mevcuddur!

— Pekâlâ sen hingi mezhebdensin?

— Ben Murciedenim, diye cevap verdi.

Bize, Ebu Muaviye, el - Âmeş'den şöyle duyduğunu nakletti:

«Bir Cin bizden kız aldı. Kendilerine:

— Sizce en güzel yemek hangisidir? diye sordum.

— Pirinç pilâvı, diye cevab verdi. Bunun üzerine o yemeği biz ona getirdik, yemeğe başladı. Lokmanın kalktığını gördüm; lâkin onu göremedim.

— Pekâlâ bizdeki olan mezhebler sizde de var mıdır? diye sorunca da :

—«Evet!» cevabını verdi.

— Sizde Rafizîlerin durumu nasıldır?

— Onlar en kötülerimizdir, dedi.

Ebû Muaviye ed - Darîr, El Ameş'den nakl ediyor: Kûfeli bir adamın bir Cin ile evlendiğini gördüm. Kendilerine, sizce, hangi yemek daha makbuldür? diye sorulduğunda, «Pirinç pilâvı» dediler. Bunu müteakip içi pilâv dolu çanaklar getirildi. Onlar yediler, pilâv filân kalmadı; lâkin kendilerini bir türlü göremiyorduk.

Ebû Bekr b. Ebi'd - Dünya der ki: Abdurrahman, Ömer tariki ile Ebû Yûsuf es - Surûcî'nin şöyle dediğini nakl etmiştir: «Medinede bir adama bir kadın gelip dedi ki: Biz size yakın bir yere indik, benimle evlenir misin? Adam olur dedi ve onunla evlendi. Aradan bir zaman geçtikten sonra kadın adama :

«— Buradan gitmemiz yaklaştı, boşa beni!» dedi. Kadın, ona gece bir kadın kılığında geliyordu. Sonra onu Medine sokaklarında aşk avcılığı yaparken görünce: «Onu istiyor musun?» diye sordu. Kadın elini başına koyup gözlerini adama doğru kaldırdı ve:

— Sen beni hangi gözünle gördün? diye sordu. Adam gözlerinden birini göstererek: «Bu gözümle» de-

yince, kadın parmağıyla o göze işaret ettiği gibi adamın gözü akmaya başladı.

Kadı Celâleddin Ahmed İbn'il - Kadı Hüsameddin er - Râzî şöyle anlatmıştır:

«Babam beni, çoluk çocuğunu şarktan getirmek için gönderdi. El - Bîrve denilen yeri geçince, yağmur başladı ve biz bir mağaraya sığındık. Bir cemaat hâlinde gece uyurken, bir şeyin beni uyandırmakta olduğunu gördüm. Baktım ki, uzunlamasına yarık tek bir göze sahip olan orta boylu bir kadın yanımda duruyor.

— Korkma sana bir zararım dokunmaz; ben sana ay gibi güzel kızımı vermek için geldim, dedi. Korkumdan hayırlısı Allah'dan, dedim. Biraz sonra baktım ki bir sürü adam geldi, hepsinin gözleri de öyle uzunlamasına yarıktı. Aralarında kadı ve şahitler de vardı. Kızla benim nikâhımı kıydılar.

Sonra kadın gidip kızı aldı ve bana getirdi. Kız da aynı annesi gibi tek ve uzunlamasına yarık bir gözü vardı. Buna rağmen gayet güzel ve genç bir kızdı. Korkmuştum. Korkudan ne yapacağımı bilemiyordum. Durmadan arkadaşlarımı uyandırmak için taşlar atmaya başladım. Fakat nâfile. Uyanmadılar. Bu defa du ve niyaza başladım.

Sonra oradan ayrılma zamanı geldi ve ayrıldık. Lâkin genç kız yanımdan ayrılmıyordu. Onunla tam üç akşam o hâl üzere kaldık. Dördüncü günü annesi çıka geldi ve:

— Galiba bu kızı beğenmedin ve ondan ayrılmak istiyorsun, dedi.

— Evet, dedim.

— Öyleyse boşa, dedi.

— Peki boşuyorum, dedim, boşadım ve kadın kızı alıp uzaklaştı; bir daha kendilerini görmedim.

Bu hikâyeler, Kadı Celâleddin'den nakl ediliyordu. Bir defasında ben bunu, Kadı Şihabuddin Eb'ul-Abbâs'a anlatınca bana dedi ki: Sen bunu bizzat Kadı Celâleddin'den duydun mu?

— Hayır, dedim.

— Ben bizzat bunu, Kadı Celâleddin'den duymak istiyorum, dedi ve kalktık beraberce Kadı Celâleddin'e gittik. Ben Kadı Celâleddin'e sordum ve aynı anlattığım gibi izahat verdi. Sonra bu hikâyeyi Kadı Şihabuddin (Mesâlik'ül-Ebsâr) adlı kitabında Kadı Celâleddin'in hal tercümesi meyanında zikr etti.

Bâzılarına göre, Belkıs'ın ebeveyninden biri Cinnî idi: Belkî der ki: Belkıs'in babası, büyük Meliklerdendi. Evlâdı Yemen Meliklerindendi. Buralarda benim gibi kıral yoktur, diyordu. Sonra bu Melik (kıral) Cinlerden «Reyhâne» adlı bir kadınla evlendi ve ona, «Belkıs» adında bir çocuk dünyaya getirdi. Ona «Belkama» adı da verilmiştir. Anlatıldığına göre ayaklarının arka kısmı hayvan tırnakları gibi imiş.

Süleyman Aleyhisselâm bu sebeble ona billûrdan ev yapmıştır. Onu görünce derya zan ederek ayaklarını sıvamıştı. Sonra aklı başında olup olmadığını anlamak için arşının getirilmesi emredilmiş ve kendisine gösterilmiştir. Sonra da Müslüman olmuştur. Daha sonra onunla evlenmek istedi ve Şeytanlara ona bir hamam yapmasını ve alçı ile ayaklarının boyanmasını emretti, onlar da onun emrini yerine getirip «Belkıs»ın ayaklarını boyadılar, gümüş gibi yaptılar. Onunla nihayet evlendi. Aradan çok geçmeden ondan tekrar yerine dönmesine izin vermesini istedi. Süleyman Aleyhisselâm teklifini kabul ederek Cinlere, onun için Yemen'de görülmemiş gayet büyük kaleler yapmalarını emretti, onlar da emri yerine getirip ona Gamdan ve Ninovî adında kaleler yaptılar. Belkıs'ı oraya iade ettiler. Süley-

man Aleyhisselâm ayda bir kere onu rüzgârla ziyaret ederdi. Süleyman Aleyhisselâm ölünceye kadar onun hakimiyeti de devam etti. Fakat bilâhare Süleyman aleyhisselâm ölünce, onun da hâkimiyeti kalmadı artık.

Ebu Mansur Es - Seâlibî «Fıkhullüğa»'da der ki: Babası insan, annesi Cin olan kişilerden doğan'a «El-has» denir. İnsan ile Cin sihirbazından dünyaya gelene de «El - Amlûk» denir.

Cinlerle evlenmesinin meşru olup olmadığına gelince: Hz. Peygamber Sallallahü Aleyhi ve sellemin bunu yasakladığı rivayet edilmiştir. Tâbiîn'den bir cemaat bunun mekrûh olduğunu söylemişlerdir.

Harb'ül Kermanî, Ahmed ile İshak'dan nakl ettiği meseleler arasında zikr ediyor. Hadîs âlimlerinden bâzıları, İbn-i Lâhîa tariki ile Yunus b. Yezîd'den o da Zührî'den nakl etmişlerdir: «Allahın Resûlü (S.A.V.) Cinlerle evlenmeyi yasaklamıştır.» Bu mürsel bir hadîsdir, onun senedinde İbn-i Lâhîa vardır.

Muaviye, Haccac tariki ile El - Hakem'den nakl ediyor: «O, cinlerle evlenmeyi kerih görmüştür.»

Katade'ye bu meseleyi sorduklarında şöyle cevap vermiştir: «Ben şahsen bunu kerih görürüm.» İmâm Hasan'dan sorduklarında da, aynı cevabı almışlardır. Eb'ul - Cüneyd'in anlattığına göre, bir adam Hasan el - Basrî'ye gelip bu meseleyi sormuş ve demiş ki:

— Ey Ebû Sâ'd! Cinlerden bir adam kızımızı istiyor, ne dersiniz?

— Vermeyiniz; ona ikramda da bulunmayınız, dedi.

Sonra Katade'ye gelip aynı soruyu sorunca Katade ona :

— Ona kız vermeyin, lâkin size geldikçe deyin ki: biz sana çıkacağız, eğer Müslümansan, bizden ayrılmaz-

sın, bize eza da etmezsin, dedi. Sonra gece olunca Cin geldi ve kapıda durup şöyle dedi:

El - Hasan'a geldiniz, sordunuz; size: «Vermeyin ve ikramda da bulunmayın» dedi; Katade'ye gelip sordunuz o da: «Vermeyin, lâkin geldiğinde deyin ki, biz sana çıkacağıb, eğer müslümansan bizden ayrılmazsın, bize eziyet de etmezsin, dedi. Onlar da «evet öyle», dediler. Bunun üzerine Cin onlara dokunmadan oradan ayrılıp gitti.

Ebû Osman Saîd b. Abbas er - Râzi, «Kitabul - İlhami vel - Vesvese» adlı kitabının Cinlerle evlenme bahsinde der ki: «El - Hakem'den bu meseleyi sormuşlar, o şöyle cevap vermiş: «Cinlerle evlenmek mekruhtur. Ebû Hammad Haccac b. Ertaa'dan naklen Hamkem'in cinlerle evlenmeyi kerih gördüğünü beyan etmiştir.»

Harb der ki: «İshak'a dedim ki, denize açılan bir adam kaybolmuş, sonra bir cin kadını ile evlendiği meydana çıkmış. İshak bana dedi ki, Cin ile izdivaç kurmak mekruhtur.»

Hanefî imamlarından Cemaleddin Es - Sicistânî «Münyet'ül Müfti» adlı kitabında der ki: «İnsanlarla cinler arasında evlenmek caiz olmaz. Çünkü cinsleri muhteliftir.»

Ebû Abdirrahman el - Herevî «Kitab'ul - Acayib» adlı eserinde, bunun mümkün olduğunu ve bilfiil vaki olduğunu iddia etmektedir. Abdullah b. Kâ'b itimad ettiği bazı hocalarından nakl ediyor: «O beraberinde oğlu olan bir adamı gördü. Annesine anlattı. Şeyh ona:

— Yapma ben bunun sebebini sana anlatacağım: O denize açılmış, fırtınaya tutulmuş, batmak üzere iken bir tahta parçasına binerek bir adaya çıkmış; adada bulunan meyvalardan yemeğe başlamış. Bir gece denizden güzel kızların çıktığını, ellerindeki pırıl pırıl

parlayan incileri saçıp ışığında yürüdüklerini görmüş. Onlara karşı şehvet duydu. Bir gece yine onların çıkmasını bekledi. Denizden çıktıklarında bir tanesinin saçından yakaladı. Onu sımsıkı bir ağaca bağlıyarak onunla cinsî münasebet kurdu. Bundan bir çocuğa hamile kaldı. Çocuğu bir sene emzirmeye onu zorladı. Sonra ondan ayrılmak istedi. Fakat çocuğa kıyamadı. Kendi kendine yiyecek bir duruma gelmesini bekledi. Bütün bu müddet zarfında kadın çocuğunu sevinçle karşılıyor, bağrına basıyordu. Ne var ki, hiç konuşmuyordu. Nihayet kadını salıverdi. O da eskisi gibi gidip denize dalıp kayboldu. Bunun üzerine çocuk elinde kaldı. Tam o sırada yanından geçen bir gemiye atladığı gibi memleketine döndü. İşte çocuğun hikâyesi budur..»

Kadılar kadısı Şerefuddin Eb'ul - Kasım'a sorulan bir kaç mesele arasında şu mesele de vardı: «Bir adam cinnî bir kadınla evlenmek isterse —tabiî bu mümkün olduğu zaman— onun için bu caiz olur mu, olmaz mı? Çünkü Allah Teâlâ: **«Size nefislerinizden, kendilerine ısınasınız diye, zevceler yaratmış olması,»** (Er-Rum: 21) buyurmuş ve insanoğluna ısınabilecek varlığın yine kendi cinsi olduğunu beyan etmiştir. Eğer biz buna cevaz verecek olursak bir kaç hususla karşı karşıya kalırız. Bunlardan biri: Böyle bir evlilik tesis edildiğinde koca mevkiinde olan adam Cinlerden olan hanımını kendisiyle ikamet'e zorlayabilir mi? zorlayamaz mı? İnsan şeklinden başka bir şekle bürünmesini yasaklayabilir mi, yasaklayamaz mı? Nikâh'ın sahih olması için lâzım gelen şartlar onun hakkında da söz konusu olabilir mi, olamaz mı? Onu istemediği bir kılıkta görüp de o yine kendi eşi olduğunu iddia ettiği zaman ona inanarak onunla cinsî münasebet kurabilir mi, kuramaz mı? Sonra, adam kemik ve saire gibi cinlerin azığı olan şeyleri cin karısına getirmeğe zorlanır mı, zorlanmaz mı?»

Cevap : İnsan şu iki âyetin ifade ettiği önemli mânâlardan dolayı bir cin kadını ile evlenemez. Bu iki âyetten biri Nahl sûresindeki **«Allah sizin için nefislerinizden eşler yaptı»** âyetidir. İkincisi ise Rum sûresindeki **«Allah'ın âyetlerinden biri de, nefislerinizden sizin için eşler yaratmasıdır.»** âyetidir. Müfessirler bu iki âyeti yorumlarken **«Nefislerinizden»** kelimesini cinsinizden ve nevinizden olarak tefsir etmişlerdir. Bunu **«And olsun ki size kendi nefislerinizden bir Resûl gelmiştir.»** âyeti ile teyid etmişlerdir. Şurası da bir gerçektir ki, insanoğlu ile cinler arasında bir mezhep yoktur. Cinne gelince onların var olduklarına inanmak vaciptir. Onların da tıpkı insanlar gibi yedikleri, içtikleri ve kendi aralarında evlendikleri sabit ve sahih olmuştur. Bazılarına göre Belkıs'ın annesi cinlerdendir. Diğer bir kısım âlimlere göre cima esnasında kişi Besmele çekmediği zaman cinler de araya girip onunla cima eder. **«Onlara mallarında ve evlâdında ortak ol.»** meâlindeki âyetle **«Onlara onlardan önce ne bir insan ve ne de bir cin dokunmamıştır»** âyetinden bu kast edilmiştir. Ebû Dâvud'un Sünen'inde varid olan bir hadîste şöyle geçmektedir. Abdullah b. Mes'ûd'dan rivayet edilmiştir. Cinlerden bir heyet Hz. Peygamber (S.A.V.)'e gelerek şöyle dediler: «Ya Muhammed! Ümmetine kemik, tezek veya kül ile taharetlenmelerini yasak et. Çünkü Allah bunları bize yiyecek kılmıştır.»

Müslim'in Sahîh'inde şöyle varid olmuştur: Üzerine Allah'ın ismi anılan her hangi bir kemik elinize geçerse etlenir. Her alâf kalıntısı da hayvanlarınız içindir. Bu ikisi ile taharetlenmeyin. Çünkü bunlar cinlerden olan kardeşlerinizin yiyecekleridir. Buharî'de nakl edilen Ebû Hüreyre'nin Hadîsinde şöyle geçer: «Dedim ki kemik ve tezekle neden taharetlenemiyoruz? Cevap verdiler: "Çünkü onlar, Cinlerin yiyecekleridir. Bana

Nusaybin'den onlardan bir heyet geldi. Ne iyi cinlerdi onlar.. Benden azık istediler. Bunun üzerine Allah.a gördükleri kemik ve tezeğin onlar için yiyecek olması hususunda niyazda bulundum."»

Âmeş'in fikrini eleştirdiğimizde, buna cevaz verdiği anlaşılıyor. Çünkü o kendilerinden bir adamın cinlerle evlendiğinden ve nikâhlarında bulunduğundan söz etmiştir. «Cinlerden biri bizden kız istedi ve ona sordum.» Sözü ona göre bunun caiz olduğuna delildi. Çünkü onlarla evlenmek haram olsaydı nikâhlarında bulunmazdı. Zeyd el - Âmmî'den nakl edilmiştir: «Allah'ım! Cinlerden, bana evlenebileceğim bir hanım nasib et!» diye dua ettiğinde ona:

— Ey Eb'el - Havarî! Ne yapacaksın onu? diye sordular. Cevap verdi :

— Yolculuklarımda bana arkadaşlık eder. Nerede bulunursam bulunayım, yanımdan ayrılmaz. Bunu, Harb, İshak'dan nakl etmiştir..

Murusika'dan bir şeyh bana, bunu Zeyd el - Âmmî'den duyduğunu nakl etmiştir.

İmam Malik'in: «Bence dinen bunda bir beis yoktur.» sözü, ona göre cinlerle evlenmenin caiz olduğunu gösterir. Yukarıda bu kavil geçmişti.

O, bunu başka bir sebebten dolayı kerih görmüştür ki o da, tersinin adem-i vukuudur. En iyi bilen şüphesiz ki Allah'tır.

CİNLERİN İNSAN KADINLARINA SATAŞMASI

Abdullah b. Muhammed el - Kureşî anlatıyor. Bâzı hadîs bilginleri Cerîr b. Abdillah'ın şöyle dediğini nakl ettiler :

«Ben yolda yürürken, **(Lâ havle velâ kuvvete illâ-billâh)** dedim.

Bunu, o Harbezlerden biri duydu ve dedi ki: Bu sözü, gökten duyduğun günden beri, bugüne kadar hiç kimseden duymadım.

— Nasıl olur? diye sorunca şu cevabı verdi:

— Ben, Kralları dolaşan, Kisra ve Kayser'e gidip onlarla görüşen bir adamdım; durmadan dolaşır dururdum. Bir sene yine Kisra'ya gitmiştim. Benim şeklime giren bir şeytan meğer evdekilere musallat olmuş. Döndüğümde bana, (gurbetten gelen) kimseye gösterilmesi gereken ilgiyi göstermediler, sebebini sorunca, dediler ki: «Sen bizden uzak olmadın ki!» «Nasıl?» dedim. «Şimdi sana anlatacağım; kendine bir gün seç, diğer gün de benim için olsun» dedi. Nihayet aramızda her birerlerimiz için bir gün seçtik. Bana ait olan günde kendisinin gökten haberler çalan bir kişi olduğunu söyleyen biri geldi. Haydi bu işi münavebe ile beraber yapalım dedi. Ve benim nöbetimin gece olmasını istedi. Peki dedim. Akşam olunca geldi ve:

— Benimle gelir misin? dedi.

— Evet, dedim. Bunun üzerine beni sırtına aldı. Boynunda domuz yelesi gibi bir yele bulunmaktaydı. Bana «Sıkı tutun; sen bir şeyler göreceksin; benden sakın ayrılmaki, helâk olursun» dedi. Ben dediğini yaptım. Sonra bir çok kimselerle birlikte semaya çıktılar. Bir ses duydum: **(Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâh... Maşaallahu kân. Ve mâ lem yeşe lem yekün.)** Sonra evlerin duvarları ardından, ağaçlıkların arasından kayb olup gittiler.

Onlardan bir çok şeyler ezberledim, o gece.. Sabah olup gün ağarınca evime geldim. O, her ne zaman gelirse be no ezberlediğim kelimeleri okurdum, o da canı sı-

kılıp evden çıkar giderdi. O kelimelere devam edince bir daha gelmez oldu.

Sa'd b. Ebî Vakkâs'dan nakl edilmiştir: Ben evlenirken, hanımımın elçisi bana gelip, falan kadını kabul et, dedi. Yüz vermedim. Eve girmek istedi, yavaş ol, dedim. Sonra ona işaret ederek :

— Şu yılanı gördün mü? İşte ben bunu bâdiyede yalnız başıma kalınca görürdüm. Sonra göremez oldum. Bu hâl bugüne kadar böyle devam etti. İşte bu yılan tıpatıp gözlerimle gördüğüm aynı o yılandır, dedi. Bunun üzerine Sa'd bir hutbe okudu. Allah'a hamd-ü senadan sonra dedi ki: (Sen bana eziyet ettin! Allah'a yemi nederim ki, bundan böyle seni bir daha görürsem öldürürüm.) Yılan bunu duyunca evden, ve evin avlusundan ayrılıp gitti. Sa'd arkasından, yılanın ne yapacağını takip etmek için bir adam gönderdi. Adam bir de ne görsün: Yılan doğru Mescide gitmiş, minbere çıkmış, oradan bir merdiven dayamak suretiyle doğru semaya yükselmiş.

Bu babta çeşitli haberler varit olmuştur, yerine göre, gelecek bablarda anlatılacaktır.

CİNLERİN BİRBİRLERİNİ, İNSANOĞLUNUN KADINLARINA SATAŞMAKTAN ALIKOYMASI

El-Kureşî, «Mekâyiduş-Şeytan» adlı eserinde der ki: Hasan b. Hasan anlattı: «Afrâ oğlu Muavvaz kızı Rebî'in yanına, bir şey istemek için gittim. Bana dedi ki: Ben evde otururken aniden tavan yarıldı ve yukarıdan deveye, veyahut merkeb'e benzeyen simsiyah, korkunç, o zamana kadar benzerini görmediğim biri indi; bana yaklaştı. Ona küçük bir sahife gösterdim. Açtı, okumaya başlayınca şöyle bir yazı gördü: (Akeb'in Rab-

bin'den Akeb'e. Salihler kızı Saliha bir kadına el süremezsin!) Bu satırları okuyunca, dönüp geldiği yerden gitti. Ben de arkasından ona baka kaldım.» Hasan bin Hasan dedi ki, (O kitab hâlâ yanlarındaydı, bana gösterdiler.)

Ebû Ca'fer el-Kindî anlatıyor. Bana, İbrahim b. Sarma el-Ansarî, Yahya b. Saîd'den naklen şöyle anlattı: «Abdurrahman kızı Amre ihtizar halindeydi. İnsanlar yanına gelip toplanmışlardı. Gelen insanların arasında, Zubeyr kızı Urve, Kasım b. Muhammed ve Ebû Seleme b. Abdirrahman da vardı. Kadın bir ara kendinden geçmiş baygın bir halde yatıyordu. Tam o anda tavan çatırdamağa başladı. Bir de ne görsünler: Yukardan hurma kütüğü kadar siyah bir ejderha düşüverdi. Kadına doğru hücuma geçmişti ki, içinde **«Bismillâhirrahmanirrahim. Akeb'in Rabbinden Akeb'e.. Salih insanların kızlarına asla karışamazsın; onlara senin bir zararın dokunamaz!»** ibaresi yazılı beyaz bir kâğıt düşüverdi. Onu görünce, zavallı ejderha kurtuluşu, geldiği yerden yukarıya doğru yükselip kaçmakta buldu.»

Hadîs bilginlerinden bâzıları Abdullah b. Ebî Talha'dan nakl ediyorlar: «Afrâ oğlu Avf'ın kızı, yatağında arka üstü uzanmış yatıyordu. Baktım ki bir zenci üzerine atlamış boğazını sıkmış onu boğuyor. Tam o arada sarı bir kâğıdın yer ile gök arasında dalgalandığını gördüm. Gelip göğsüme düştü. Zenci onu alıp okuyunca şu ibareyi buldu: (Tekin'in Rabbinden Tekin'e. Salih kişinin kızından uzak dur! Ona dokunamazsın sen!) Bunun üzerine elini boğazımdan kaldırdı. Eli ile dizime vurdu, dizim bir koyun başı gibi şişti.

Gelip bunu Hz. Aişe'ye anlatınca bana dedi ki: Ey kardeşim kızı! Korktuğun zaman elbiseni üzerine iyice çek. Sana asla zararı dokunmaz, inşaallah. Babasının yüzü suyu hürmetine Allah onu korudu. Çünkü babası Bedir savaşında şehit düşmüştü.»

BİR CİNNÎ, ÂDEMOĞLUNUN HANIMLARINDAN BİRİ İLE CİNSÎ İLİŞKİ KURARSA O KADINA YIKANMAK LÂZIM GELİR Mİ?

El - Fetâvâ ez - Zahiriye'de şöyle varit olmuştur: «Bir kadın, kendisine günde bir kaç kere Cinn'in gelip, temas ettiğini ve kocası ile cinsî temasta bulunduğu zaman duyduğu zevki duyduğunu söyledi. Ve bu hususta fetva istedi. Ona (Yıkanman gerekmez) diye cevap verdiler.»

Hanbelî mezhebine mensup Ebul - Maalî ibn-i Munca (Şerhül - Hidâye) adlı kitabında der ki: «Bir kadın gelip, bir cin benimle aynı insan gibi cinsî ilişki kuruyor, bana yıkanmak lâzım gelir mi diye sorsa, bazı Hanefîlere göre ona, (Hayır) diye cevap verilir.»

Yine Eb'ul - Maalî anlatiyor: «Bir kadın bir cin benimle aynen insan gibi cinsî ilişki kuruyor derse, ona yıkanmak lâzım gelmez. Çünkü yıkanmaya sebeb olan münasebet ile inzal bulunmuyor onda.»

Buna karşı deriz ki :

İleri sürülen bu fikir düşünülmeğe değer. Çünkü kadın kendisi ile cima eden cinn'in aynen bir adam gibi cima ettiğini iddia ederse, tabiî ki onda îlâç ve ihtilâm bahis konusu olacaktır. Çünkü îlâç ve ihtilâmsız cima düşünülemez. En iyi bilen Allahtır.

MUHANNESLER CİN ÇOCUKLARIDIR

Et - Tartusî (Tahrim'ül - Fevahiş) adlı kitabında der ki: «Hadîs bilginlerinden bâzıları İbn-i Abbâs'dan (R.A.) nakl etmişlerdir: (Muhannesler Cin çocuklarıdır.) Ona sordular:

— Bu nasıl olur? diye. Şöyle cevap verdi:

— Allah ve Resûlü, kişiye, hanımı hayız halindeyken ona yaklaşmasını (onunla cinsî ilişkin kurmasını) yasak etmişlerdir. Çünkü o halinde ona yaklaşacak olursa, şeytan önüne geçer ve yapacağını yapar da kadın hamile kalır ve «Muhannes» (1) doğurur. Vellahu a'lem..

CİNLER TARAFINDAN KOCASI KAÇIRILAN KADININ HÜKMÜ

Ebû Bekr b. Eb'id - Dünyâ der ki: Hadîs bilginleri, Abdurrahman b. Ebî Leylâ'dan şöyle nakl etmişlerdir: «Bir adam, cemaatle yatsı namazını kılmak üzere evden çıktı, bir daha dönmedi. Bunun üzerine hanımı, Ömer b. El - Hattâb'a giderek durumu anlattı. Ömer (R.A.) kadının söylediği sözün doğru olup olmadığını akrabasından sorup araştırdı. Onlar da kadını doğruladılar. Ömer (R.A.) kadının dört sene beklemesini emretti. Kadın dört sene bekledikten sonra yine Hz. Ömer'e gelip durumu anlattı. Hz. Ömer (R.A.) yine kadının akrabasına sordu, onlar da kadını doğruladılar. Bunun üzerine Hz. Ömer (R.A.) kadının evlenmesine izin verdi.

---

1) Muhannes: Dişilik ve erkeklik organları tam belli olmayan kişilerdir.

Derken öbür kocası çıkageldi. Ömer b. El - Hattâb'a durum aksetti. Hz. Ömer (R.A.) içinizden biriniz uzun zaman kayıp olur, hanımı onun hayatta olup olmadığını bilmez. Sonra da (yapılan işlere itiraz eder.) deyince, adam: Mazûrdum Ey Emîrü'l - Mü'minîn! dedi.

— Neydi özrün anlat bakalım!

Yatsı namazını cemaatle kılmak üzere evimden çıkmıştım, yolda cinler beni kaptıkları gibi doğru bulundukları yere götürdüler. Onların yanında uzun zaman kaldım. Sonra mü'min cinlerle aralarında savaş çıktı. Mü'minler mağlûp ve esir oldular. Ben de o esirler arasındaydım. Bana sordular :

— Senin dinin nedir diye.. «Müslümanım» dedim. Bunun üzerine bana :

— İster bizimle kal, ister yurduna dön (muhayyersin) dediler. Ben de yurda dönmeyi tercih ettim. Gece Bişr adındaki cin, gündüz de İsar-Irîh bana eşlik ettiler ve onların sayesinde vatanıma dönebildim.

— Pekâlâ ne yerdin?

— Üzerine Allah adı anılmayan herşeyi.

— Ne içerdin?

— Cedef içerdim (Cedef Yemen tarafından gelen ve hiç susatmayan bir otun adıdır.)

Hz. Ömer (R.A.) onun mâzur olduğunu görünce: İster verdiğin mehri geri al, ister kadına sahip çık, dedi.

Hadîs bilginlerinden Yahya b. Ca'de'den nakl ettikleri rivayette şöyle anlatılır: «Hz. Ömer (R.A.) zamanında cinler bir adamı kapıp götürdüler. Hanımı gelip Hz. Ömer (R.A.)'e kocasının dönmediğini anlattı. Bunun üzerine Hz. Ömer koca tarafının kadını serbest bırakmalarını, kadının da iddet bekledikten sonra evlenmesini emretti. Şayet kocan çıkagelirse o zaman ya ödediği mehri alır, veyahut yine sana sahip çıkar, dedi.»

CİNLER NÂMINA KESİLEN ETİN YENMEMESİ

Yahya b. Yahya, Vehb'den naklen der ki: Halifelerden bâzıları kuyu kazdırdı, suyun battal olmaması için cinlerin yararına kurban kesip halka yedirdi.

Bu haber İbn-i Şihab'a ulaşınca, şöyle dedi: «Yazık, helâl olmayan şeyi yaptı. İnsanlara da helâl olmayan şeyi yedirdi. Allah'ın Resûlü (S.A.V.) Cinler için kesilen etten yenmesini yasaklamıştır.»

Yahya b. Yahya, İbn-i Vehb'den, o da Yunus vasıtasıyla Şihab b. Fe'l'den nakl ediyor: Allah'ın Resûlü (S.A.V.) Cinler için ve onların namına kesilen hayvanların yenmesini yasakladı.

Hanbelî mezhebine mensup, Allâme Şemseddin Ebû Abdillah Muhammed b. Ebî Bekr anlatıyor: Mekke'de kuyu kazılıyordu. Tam bitmek üzere iken kazıyanlardan biri orada bayıldı, konuşamaz hale geldi. Sonra bir Cinden şöyle duyduğunu söyledi: «Neden bize zulm ediyorsunuz? Biz bu yerin sakinleriyiz.» Orada benden başka müslüman kalmadı. Onlar beni gönderdiler ve dediler ki, onlar bizim hakkımızı vermedikçe bu sudan geçirmeyiz.

— Nedir hakkınız? diye sorunca cevap verdiler:

— Büyük bir öküz satın alırsınız. İyice süslersiniz; Mekke'nin etrafını dolaştırdıktan sonra buraya getirir boğazlarsınız, sonra da kanını, sakatatını ve başını Abdussamed kuyusuna bizim için atarsınız. Etin kalan kısmı da sizin olur. Eğer bunu yapmazsanız, bu suyu katiyen size vermeyiz.

— Peki dedim, yaparız. Sonra baktım ki, bayılan adam ayılıverdi.

Yüzünü ve gözlerini ovarak: **(Lâ ilâhe illellah! Nerdeyim ben?)** dedi. Ve evine gitti. Sabah olunca namaz

kılmak için mescide gitmek üzere evden çıktım ki tam kapının eşiğinde tanımadığım bir adam duruyor. Adam :

— El - Hac Halife burada mı? diye sordu.

— İşte burada, ne istiyorsun? dedim.

— Ona diyeceğim var, dedi.

— Bana söyle; ben ulaştırırım ona dediklerini. Bunun üzerine adam anlatmaya başladı :

— Dün akşam rüya gördüm; büyük bir öküzü süsleyin halifenin kapısının önüne getirmişler, ona göstermişler o da beğenmiş ve öküzü önüne halkı da arkasına alarak doğru Mekke'nin dışında kalan bir yere gitmişler, adı geçen bir kuyunun başında onu boğazlayarak sakatat ile başını o kuyuya atmışlar.

Adamın rüyası hoşuma gitti. Durumu Mekke büyüklerine anlattım. Hemen büyük bir öküz satın aldılar, iyice süsledikten sonra doğru götürüp adı geçen kuyunun yanında kestiler, sakatat ve başını o kuyuya attılar. Biz oraya gelince suyun kaynağını bulamadık. Nereden geldiğine dair bir eser de yoktu.

Fakat o öküz sakatatını kuyuya atınca, sanki bir adam gelip elimden tuttu ve beni bir yerde durdurup: İşte burasını kazın» dedi. Kazdık bir de baktık ki altından su fışkırdı. Atlıların geçtiği eski ve viran olmuş bir yol gördük. Onu ıslah ettik, düzelttik. Su oradan akıp gitti, şarıltısını duyar olduk. Aradan dört gün geçmedi ki suyun Mekke'ye geldiğini gördük. Kuyunun etrafında sakin olanlara sorduk; o güne kadar böyle bir menbaın bulunduğunu bilmiyorlarmış. O gün, bugün orası su ile dolup taştı ve Mekke halkı için iyi bir kaynak oldu.

Allâme Şemseddin dedi ki: İşte bunlar ve benzeri âdetler İslâm öncesi âdetlerdir. Onlar bir ihtiyaçları ol-

duğu zaman en güzel bir kızı süsleyip Nil nehrine atarlardı.

Bu ve benzeri âdetler İslâm'dan sonra tutunamamış, kökünden sökülüp atılmışlardır. Cenab-ı Hak bu gibi akıl dışı âdetleri, cinleri korkutan ve onları dize getiren Ömer (R.A.) gibi kahramanların elinde parçalattı. Eğer onun zamanında böyle bir şey olsaydı, öküz değil bir serçe kuşu bile kurban ettirmezdi. Lâkin (ne yapacaksınız) her zamanın kendine göre adamları vardır.

Bu hikâyeyi bana anlatan adam, gayet doğru, sözüne, özüne güvenilir bir adamdı. Bütün halk onun doğruluğuna inanmış ve söz birliği etmişlerdir. O hâdiseyi de bizzat gözleri ile müşahede etmişlerdir. Hakk'a hidayet eden hiç şüphe yok ki, Allahtır.

CİNLERİN HADİS RİVAYET ETMELERİ

Ebû Nuaym der ki: Hadîs bilginlerinden bir kısmı, Ubey b. Ka'b (R.A.)'dan şöyle nakl etmişlerdir: «Bir kısım insanlar, Mekke'ye müteveccihen yola çıkmışlardı. Yolda izi kayb ettiler. Perişan bir hâle düştüler. Nerede ise ölümle yüz yüze gelmişlerdi ki, ağaçların arasından bir cin çıkageldi ve :

— Ben, (Mü'min, mü'minin kardeşidir. Gözcüsü, onu aldatmayan delilidir) diyen bir peygamberi dinleyen heyetten kalmayım, dedi ve «İşte su, işte yol» diyerek onlara yolu ve suyu gösterdi.»

Ebû Bekr b. Muhammed, kendisine, Mevlâ Abdirrahman b. Bişr'den şöyle nakl ettiklerini söyler: «Osmân'ın kumandasında bir cemaat yola çıktı. Yolda gayet çok susadılar. Tuzlu bir suyun yanına geldiler. İçlerinden biri :

— Burada durmasak iyi olur, çünkü bu suyun bizi helâk edeceğinden korkuyorum, dedi. Yürüdüler. Hiç su bulamadan karanlık basıncaya kadar yürüdüler. İçlerinden biri dedi ki: O tuzlu suya dönersek ve yıkanırsak iyi olur. Bir esmer ağacın yanına geldiler. Orada kapkara bir adam göründü. Adam onlara :

— Ey cemaat! Resûlüllah'ın (S.A.V.) şöyle buyurduğunu duydum: (Her kim Allah'a ve Âhiret gününe iman ederse, kendi nefsi için sevdiğini müslümanlar için de sevsin; kendi nefsi için hoşlanmadığını onlar içinde hoşlanmasın!) Yürüyün, Yüksek bir tepeye gelince sol tarafında, oracıkta su (bulacaksınız) dedi.

İçlerinden bâzıları, (bu bir şeytandır.) derken, diğerleri: (Hayır, olamaz. Şeytan böyle konuşmaz. O mümin bir cindir.) dediler ve yürüdüler. Adamın dediği yere gelince suyu buldular.»

Onsekizinci babda geçmişti. Ömer bö Abdilazîz bir cinni defn ettiği zaman diğeri: «Şehadet ederim ki, Resûlüllah (S.A.V.) sana hitaben şöyle demişti: Bozkırda öleceksin, sâlih bir adam gelip seni kefenleyecek ve orada defn edecektir.» demişti.

Diğer bir kavle göre, diğeri «Allah'ın Resûlü (S.A.V.) defn edilen arkadaşıma, (Sen gurbette öleceksin ve seni o zamanı nen hayırlısı olan bir zat gömecektir) demiştir.»

CİNLERİN İNSANLARIN YANINDA İLİM TAHSIL EDİP YİNE İNSANLARA FETVA VERMESİ

Ebû Bekr El - Kureşî der ki: Bâzı hadîs âlimleri Vehb b. Münebbih'ten nakl etmişlerdir: «Hasan el - Basrî ile birlikte her yıl el-Hayf mescidinde geceleyin herkes uyuduğunda buluşurduk. Bâzı kimseler de bulunurdu.

bizimle... Bir gece oturup konuşurken bir kuş gelip yanıma oturdu. Selâm verdi, selâmını aldım. Kendilerine kim olduğunu sorunca;

— Müslüman cinlerdenim, dedi.

— Ne işin var burada? dedim.

— Sizin yanınızda oturup sizden ilim tahsil etmek kötü bir şey midir? Hem aramızda sizin ravileriniz de vardır. Bir çok münasebetlerde biz sizinle oluruz: Meselâ; namazda, cihadda, hasta ziyaretlerinde, cenaze merasimlerinde, Hac ve Ömrelerde. Sizden ilim alırız ve Kur'ân dinleriz, dedi.

— Peki sizce en makbul cinler hangileridir? Hasan el - Basrî'yi işaret ederek:

— Şu şeyh'ten rivayet edenler, ddi.

Benim bu konuşmamı Hasan el - Basri görünce dayanamadı ve :

— Kimle konuşuyorsun ey Allah'ın kulu! diye çıkıştı.

— Bazı arkadaşlarla, diye cevap verdim.

Toplantı dağılınca, İmam Hasan bana, işin içyüzünü sordu, ben de kendilerine olup bitenleri haber verince, Hasan el - Basrî bana:

— Ne olur bunu insanlardan hiç kimseye anlatma; çünkü yanlış tefsir ederler de işi büsbütün çıkmaza sokarlar, dedi.

Sonra onunla her sene buluşuyorduk. Bana soruyor ben de bildiklerimi ona haber veriyordum. Bir sene, onu tavaf ederken gördüm; tavaftan sonra Mescidin bir köşesine oturduk. «Elini ver» dedim. Elini uzattığında sanki kedinin tırnakları gibiydi. Bir de baktım ki tüylendi. Sonra elimi uzatıp ta omuzuna kadar götürdüm. Sonra ellerini yumdu tam bir saat sohbet ettik. Sonra bana :

— Haydi şimdi sen de benim gibi ellerini ver bana bakalım, dedi.

Ellerimi ona doğru uzatınca öylesine sıktı ki, az kaldı acısından dayanamayıp bayılacaktım. Bu hâlimi görünce gülmeye başladı. Sonra onunla bütün Hac mevsimlerinde buluşurduk. Bir ara onu kaybettim. Sanırım ki, o, ya ölmüştür veya da öldürülmüştür.

Buluşmalarımızın birinde kendisinden sormuştum:

— Cihadlarınızdan hangisi daha efdaldir? diye. Şöyle cevap vermişlerdi:

— Birbirlerimizle yaptığımız cihad!

Yahya b. Sâbit'ten nakl edilmiştir:

Tâif'li Hafs ile Mina'da idik. Saçı, sakalı ağarmış bir ihtiyarın insanlara fetva verdiğini gördüm. Hafs bana dedi ki:

— Ey Ebû Eyyûb! Bu ihtiyar, İfrit'in ta kendisidir.

Nafs, ona yaklaştı, ben de beraberinde onu takip ettim. Hemen na'linlerine sarılıp, insanlara: «İşte bu İfrittir, hücum edin!» diye bağırdı.

CİNLERİN İNSANLARA VAAZI

İbn-i Eb'id - Dünya anlatıyor: Hadîs âlimlerinden bâzıları Sevde b. El - Esved'den nakl etmişlerdir: «Ebû Halife el - Abdî dedi ki: Küçük bir oğlum vardı. O ölünce ziyadesiyle üzülmüştüm. Uykum kaçmıştı. Bir türlü gözüme uyku girmiyordu. Bir defasında yatağıma uzanmış, oğlumu düşünüp dururken evin bir köşesinden:

«— Esselâmü aleyküm ve rahmetullah, ey Halife!» diye bir ses duydum. Çok korkmuştum. «Ve aleykümüsselâm» diye mukabele ettim. Sonra Al-i İmran sûresinin sonlarını okumaya başladı. **(Ebrâr için Allah katın-**

daki daha hayırlıdır) meâlindeki âyeti sonuna kadar okuyup bitirdi ve :

— Ya halife, diye seslendi.

— Buyur, dedim.

— Ne istiyorsun yâni, herkes ölecek de senin oğlun mu yaşayacak? Allah katında sen, Hazreti Muhammed (S.A.V.) den daha makbul müsün ki, oğlu İbrahim ölmüştür de sadece, (Kalp mahzun olur, göz yaşarır), demiştir ve şikâyette bulunmamıştır, dedi. Herkes ölürken senin oğlun mu yaşayacak? Allah'ın işine ne karışıyorsun? Eğer ölüm olmasaydı, insanları yeryüzü almazdı. Cefâ olmasaydı safanın kadrini kim bilecekti? Bunu bırak da söyle, bir ihtiyacın var mı? dedi.

— Kimsin sen? (Allah sana rahmet etsin) dedim.

— Senin cin komşularından biriyim, diye cevap verdi.

CİNLERİN HİKMETLİ SÖZLER VE ŞİİRLER SÖYLEMESİ

İbn-i Eb'id - Dünyâ der ki: Hadîs bilginlerinden bâzıları, Abdullah b. Ebî Ferve'den nakl etmişlerdir: «Cinlerden bir taife insan şekline girerek bir adamın yanına geldiler ve dediler ki:

— En çok neyi seversin?

— Deve, dedim.

— Sana daima üzüntü getirecek, seni ahbâblarından edecek bir şey sevdin, dediler ve oradan ayrıldılar. Başka bir adama gelip ona:

— En çok neyi seversin? diye sordular. Adam:

— İsterim ki, çok kölelerim olsun, dedi.

— Çok şerefli bir istek. Lâkin onun da derdi bitmez, öfkeden kurtulamazsın, deyip oradan ayrıldılar. Başka bir adamın yanına gelerek yine dediler ki:

— En çok neyi seversin?

— Koyun, diye cevap verince şöyle dediler:

— Herkesin zevkle kesip yiyeceği bir şey bu. Sana harbte yaramaz, seni üzüntü ve zor durumlardan kurtaramaz ki bu. Sonra oradan ayrılıp başka bir adamın yanına geldiler. Ona sordular :

— En çok ne seversin?

— Üçyüz altmış ağaçlık bir bahçe.

— Bir ömür boyu yetecek mal! dediler ve oradan başka birinin yanına gitmek üzere ayrıldılar. Başka birine gelip sordular :

— En çok neyi seversin?

— Rençberlik, dedi.

— İyi bir iş ama yarım maaş. Çünkü ekersen bulursun, ekmezsen aç kalırsın, dediler ve başka birinin yanına geldiler, ona da aynı soruyu sorunca, değişik cevab aldılar :

— Siz neyi severseniz, ben de onu! dedi ve onlara ziyafet çekmek için ekmek getirdi. Ekmeği görünce:

— Elverişli buğday mahsulü, dediler. Onlara et getirdi; bu defa da: «Ruhun yediği bir ruhtur bu. Bunun azı çoğundan iyidir,» dediler.

Onlara hurma ve süt getirdi. «Hurma ağaçlarının meyvesi ve kızların sütü!» dediler. Adam:

— Buyurun, Allah'ın ismi ile yeyin, dedi. Yediler ve şöyle dediler :

— Bize, en keskin, en güzel; koku bakımından en lâtif şey nedir? Lütfen haber ver.

— En keskin şey: Aç kimsenin azı dişi, en güzel şey; yüksek bir yerde yürüyen ordunun arkasından

gitmek, koku bakımından en güzel olan şey, yağmuru müteakip kokan çiçek kokusu, diye cevap verdi.

— Pekâlâ en çok neyi seversin?

— Ölümü, diye cevap verdi.

— Öyle bir şey diledin ki, senden önce bunu hiç kimse istemedi, dediler.

— Bunda şaşılacak ne var? Eğer iyi bir insansam mesele yok.. Eğer kötü kimse isem, daha fazla kötü olmağa vakit kalmamış olur. Eğer zengin isem, mesele yok; fakir isem zaten o, benim kaderim olmuştur, dedi.

— Pekâlâ bize biraz tavsiyede bulun ve biraz da azık ver, dediler. Bunun üzerine onlara bir kırba dolusu süt verdi. Tavsiyeme gelince: **(Lâ ilâhe illellah)** deyiniz! Bu size yeter; ne önden ne de arkadan bir saldırıya uğramazsınız, dedi.

İnsanlara ve cinlere aynı telkini yapmak üzere oradan çıkıp gittiler.

Muhammed b. Ebî Ma'şer diyor ki, Eb'un - Nasr Hâşim Ibn'ül - Kasim'in bana anlattığına göre, en son gittikleri adam: Uveymir Eb'ud - Derdâ idi.

ŞAİRLERE CİN KÖPEKLERİ DENİLİR

Amr b. Kelsûm der ki: «Cin köpekleri bizden kaçmıştır. Efendimiz Katade'dir. Bizi kim tâkib edecek? Çünkü onlara göre, şair'in ağzına şiiri koyan şeytandır. Ağzına şiir konulan kişiye (Tabîa) derlerdi. Cerîr: «Bana (ağzıma) şiiri koyan, şeytanların en yaşlısı İblisler İblisidir» der.

CİNLERİN İNSANLARA TIBBI ÖĞRETMESİ

(Kitabul - Hevatîf)'in yazarı der ki; bâzı hadîs bilginleri, En-Nadr b. Amr El - Harisî'den nakl etmişlerdir : «Cahiliyet devrinde yanı başımızda bir havuz vardı. Kızımın eline küçük bir kab verip suya gönderdim. Gecikti, gelmedi. Onu aramağa kalkıştık. O kadar aradık ki artık ümidimizi kestik. Aradan epcy bir zaman geçtikten sonra bir gece evimin damı altında (gölgeliğinde) oturuyordum, bir de ne görsem, yaşlı bir ihtiyar geliyor. Bana yaklaşınca bir de baktım ki o ihtiyar, kızım değil mi? Gayr-i ihtiyaî (Kızım!) diye bağırabildim.

— Evet kızın, diye cevap verdi.

— Nerdeydin yavrum? dedim.

— Beni havuza su almaya gönderdiğin gece, bir cin gelip beni kaptı ve kaçırdı. Onun yanındaydım. Sonra onunla cinlerin bir taifesi arasında harp çıktı. Allah ondan ahd aldı: (Eğer zafere kavuşursan bu kızı ehline teslim edeceksin) diye. Adam da (Evet!) dedi. Bunun üzerine harbi kazandı ve beni gördüğünüz gibi getirip size teslim etti. Ne var ki kızın rengi değişmiş, saçları dağılmış, gayet zayıf bir halde geldi. Yanımızda biraz kaldı. Eski sıhhatına kavuşunca amcasının oğlu ile evlendirdik. Yalnız o cin amcasının oğlu ile onun arasını bozmak istemiştir. Aralarında epey kavga olmuştur. Birbirlcrine: «Gözlerini çıkarırım» gibi tehditler savurmuşlardır. Nihayet insan olan amca oğlu Cinnîye hitaben:

— Meydana çık da görelim seni, deyince, şu cevabı verdi :

— Buna imkân yok; babamız, bize görüp, görünmememiz, dizlerimiz çenemize gelinceye kadar yaşama-

mız, toprağın kuytularında barınmamız için tam üç defa dua etti.

— Pekâlâ bana sıtma ilâcını söyler misiniz? dedim.

— O örümceğe benzeyen hayvancığı bilir misin? dedi.

— Evet, dcdim.

— İşte onu yakala, ayaklarını pamuk ipliği ile bağla, sonra sol koluna sımsıkı sar, dedi. Dediğini yaptım hiç bir şeyim kalmadı.

Bana, kadın istemeyen adamın çaresini bulbilir misin? diye sorduğumda dedi ki:

— Onun adamlarla alâkâsı var mı?

— Evet, dedim.

— Eğer adamlarla alâkası olmasaydı, çaresine bakardık, diye mukabelc ctti.

Bâzı hadîs âlimleri Zeyyad b. En-Nadr el - Harisî-dcn nakl etmişlerdir: «Cahiliyctte yaptığımız bir havuzun başında oturuyorduk. Mahallemizden, Amr b. Malik adında bir adam vardı. Onun genç ve güzel bir kızı vardı. Eline bir su kabı verip: Haydi kızım git şu havuzdan bize su getir, dedi. Kız gitti; fakat bir daha dönmedi. Bunun üzerine adam telâşla mahalleyi ayağa kaldırdı. Bütün mahalle gittik, her tarafı aradık fakat kızın izine rastlayamadık. Meğcr bir cin onu kapıp götürmüş. Sonra Hazreti Ömer (R.A.)'ın zamanında kız saçları, tırnakları dökülmüş, perişan bir halde geldi. Babası onu tanıdı ve :

— Nerdeydin yavrum? diye çıkıştı.

— Hani o gece beni su getirmek için havuza göndermiştin ya, işte o zaman bir cin geldi, beni kaptığı gibi kaçırdı. Bana hiç dokunmadılar.

Sonra İslâmiyet doğunca, onlardan müşrik olanlar kendilerine harp açtılar. Allah ona: **(Şayct zafere ka-**

vuşursan kızı ehline teslim edecek misin?) diye sorunca, (Evet) diye söz verdi. Bunun üzerine Allah onu zafere kavuşturdu, o da gelip beni size teslim etti. Sonra bende, saç ve tırnaklarımı yolarak bir işaret bıraktı ve bana dedi ki: Bir ihtiyacın olduğu zaman beni çağır, imdadına yetişirim. Sonra babası onu mahalleden bir gençle evlendirdi. Aralarında anlaşmazlık çıkınca cinn'i kendine has bir sesle çağırdı. Cin hemen şimşek gibi imdâdına yetişip :

— Ey Beni Hâris! Doğru durun. İnsan olarak ve şerefinizle yaşayın, dedi.

Biz onun sesini duyuyor, fakat kendisini göremiyorduk. Dedi ki :

— Ben yalan yerde idim, sesini duyunca hemen geldim. Cahiliyette şerefim iktizası, müslüman olduktan sonra da dinimin icabı ona hiç el sürmedim. Adama da: Eğer biraz yanaşsaydın gözlerini çıkarırdım dedi. Biraz ilerledik. Haydi bakalım görün de çıkar gözlerimizi, diye meydan okuduk. Bunun üzerine o, şöyle dedi :

— Babamız, görüp görünmememiz, toprağın altından çıkmamamız ve ihtiyarlayınca tekrar gençleşmemiz için Allah'a dua etti, dedi.

Mahalledeki yaşlı kadınlardan biri: Ey kul! Çocuklarım sıtmaya yakalandı, acaba sende bunun ilâcı var mıdır? diye sordu. O şöyle cevab verdi:

— Nehir ağızlarında yaşayan uzun ayaklı sinekleri tut; sarı - kırmızı, siyah - yeşil ve sair renklerden yedi rengi tamamla. Onların ortasına koy. Sonra parmağına dola; daha sonra da sol koluna bağla. Bir şeyin kalmaz. İhtiyar kadın, dediğini yaptı hiç bir şeyi kalmadı.

İbn-i Eb'id-Dünyâ der ki: Bâzı hadîsçiler Eş-Şâ'bi'den nakl etmişlerdir: «Bir cin bir insana musallat ol-

du. Sonra onu bıraktı. Adam ona sıtma hastalığı hakkında bana bir bilgi verir misin? diye sorunca: «Su sineklerini yakalar, onu ipliklerle bağlayıp sonra ağıran yerine koyarsan iyileşirsin» diye izahat verdi.

Zeyd Rehb'den nakl edilmiştir: «Bir savaşa çıkmıştık. Bir cezireye indik. Ateş yakıldı. İçimizden biri:

— Ben burada büyük bir oda görüyorum; içinde kim var, yakında anlayacaksınız, dedi. Hemen ateşi söndürdüler, arkadaşlar. Bir de içerden bir ses duyduk: Siz ateşi söndürüp bizi korudunuz; biz de size tıb öğreteceğiz. Yanınıza bir hasta geldiği zaman, aklınıza gelen ilâcı söyleyin, hemen o, iyileşir.

Aradan zaman geçti. Kûfe Mescidinde oturuyorduk. Bir de baktık ki, karnı şişmiş bir adam çıka geldi.

«— Ne yapsam fayda yok, yesem de yemesem de karnım işte böyle gördüğünüz gibi şiştir» diye yakındı.

— Bugün ölecek olan şu adamın bir çaresine bakmaz mısınız? diye söylendim. Adam gitti, akşam üzeri yine geldi. Ve :

— Bu adam yalancıdır, hani ölmedim ya, diye bağırdı. Ben de:

— Sorun bakalım, bir acısı kaldı mı? diye söylendim. Bunun üzerine:

— Acım, falan kalmadı, dedi. Ben de dedim ki:

— İşte sırf seni korkutup tedâvi etmek için söylemiştim o lâfı.

Ebû Bekr el - Kureşî der ki: Hadîs âlimlerinden bâzıları, Ebû Yâsin'den şöyle nakl etmişlerdir:

«Hasanla beraber mescidde oturuyorduk; sonra kalkıp evine gitti. Biz ondan sonra da oturup arkadaşlarla sohbet ettik.

Benî Süleym kabilesinden bir bedevi gelip bizden, Hasan el - Basrî'yi sordu; otur dedik, oturdu. Sonra ben kendilerine :

— Nedir dileğin? diye sordum.

— Ben bâdiye ehlinden bir kişiyim, benim güçlü kuvvetli bir kardeşim var. Aniden ona bir şey oldu, kabına sığmaz bir hal aldı. Bu yüzden kendisini zincirle bağladık, dedi. Biz böyle konuşurken aniden bir ses:

«**Esselâmü aleykünı**» diye bağırdı. «**Ve aleykümüsselâm**» dedik. Fakat kimseyi görmüyorduk. Onlar sözlerine devam ettiler: Biz buradan geçiyorduk. Sizden bir zarar gelmedi. Lâkin içimizden akılsız ve alçak biri, sizin adamlarınıza sataştı. Şimdi sizden özür dilemeğe geldik. Ne olur bizi mâzur görünüz. Sen ey o adamın kardeşi, kardeşinin iyi olmasını istiyorsan falan gün kavmini topla; onu sımsıkı bağlayın. Sonra falan vadiye gelerek onun meyvasından alınız. Bunun üzerine:

— O vadiyi bana kim gösterecek, dedim. «Sen merak etme o gün gelince bir ses duyacaksın; o sese uyarsın!» diye mukabelede bulundu. Nihayet o gün geldi, insanları çağırdım; kardeşimde o eski şiddeti görmedim. Tedâvi etmeye başladık. Ona güvenimiz hasıl olunca, deveye bindirdik. Derken önümde: «Falan kimseye gideceksiniz; eğer onu göremezseniz, bir daha yakalayamazsınız!» diyordu. Biz o sesi takip ettik, sonra «**Şu vadiye in, yavaş ol, sıkı dur**» dedi. Baktık ki, kardeşimin hali ve durumu yavaş yavaş değişmeye başladı. Eski şiddet ve satveti kalmadı. «**Şu vadinin meyvesinden al, şöyle şöyle yap!**» dedi. Aldım ve dediğini yaptım. «Sıkı tut, kaçırırsan bir daha yakalayamazsın», dedi. Biz devamlı olarak sesi takip ediyorduk, arkasını bırakmıyorduk. Bütün dediklerini yapıyorduk. Bir ara kardeşimin gözü açıldı; kendisinin iyileştiğini görünce: «Allah aşkına söyleyin, bana ne oldu da buralara getirdiniz?» dedi.

— Sorma kardeşim, diye mukabele ettim. Yine aynı ses, «Artık serbest bırakın, çözüverin onu» dedi. Ni-

hayet kardeşim iyileşti. Bunu görünce, kendisine dedim ki: «Bize iyilik yaptın, sayenizde kardeşim iyileşti. Şimdi bir müşkülüm var, onu da hall ediveriniz lütfen.»

— Nedir müşkülünüz? dedi.

— Kardeşim hastalanınca, içimden: «Yarabbi eğer bu kardeşim iyileşirse senin rızan için yaya ve perişan bir halde Hacca gideceğim» diyerek bir adakta bulundum.

— Benim bu meseleye aklım ermez, sana yol göstereyim; şu vâdiden inerek doğru Basra'ya git. Orada Hasan b. Eb'il - Hasan (Hasan el - Basrî) adında bir zat var, bu müşkülünü o hall ediverir, dedi. İşte bunun üzerine ben de Hasan el - Basrî'yi görmeğe gelmiş bulunuyorum.

Ebû Yesî' dedi ki: Bunun üzerine Hasan el - Basrî'nin evine gittik ve ben içeriye girmek için izin istedim. Bir cariye çıktı, ona: «İzni varsa Hasan el - Basrî'yi göreceğim» dedim. İçeri girdi ve çıktı: «Buyursun, diyor» dedi. İçeriye girince onu bir yatak üzerinde oturmuş buldum. Durumu kendilerine anlattım ve asıl müşkül sahibi dışardadır, dedim. «Gelsin içeriye» diye emir verdi. Nihayet adam içeri girdi, başından geçenleri anlattı. Hasan ona :

«— Üzülme! Yeminine kefaret ver, ve yürüyerek Allah'ın evine gidip tavaf et. Böylece adağını yerine getir!» dedi.

CİNLERLE İNSANLARIN, İNSAN NEZDİNDE BİRBİRİNDEN DÂVACI OLMASI

Ebû Süleyman Muhammed b. Abdillah «Kitab'ul - Acayip» adlı eserinde yazıyor: Hadîs âlimlerinden bâzıları, Harran'lı, Ebû Meysere'nin kendilerine şöyle an-

lattığını nakl etmişlerdir: «Cinlerle insanlar arasında, Medain'deki bir kuyu hakkında anlaşmazlık çıktı. Gelip Kadı Muhammed b. Alâa nezdinde dâvalaştılar. Kadı meseleyi şu karara bağladı: İnsanlar, mezkûr kuyudan, güneşin doğuşundan batışına kadar faydalanacaklar; cinler de batışından doğuşuna kadar.» (1) Ebû Abdillah dedi ki :

— Ebû Meysere'ye sordum: «Peki cinler kendilerini gösterdiler mi muhasama anında?»

— Hayır; lâkin konuştukları duyuldu, diye cevap verdi.

CINLERİN İNSANLARDAN KORKMASI

Ebû Bekr. İbn-i Eb'id-Dünyâ anlatıyor: Hadîsçilerden bâzıları, Mücahid'den şöyle nakl ettiler: «Gece namaz kılarken önümde küçük bir çocuğu andıran bir şey gördüm. Hemen yakalamak istedim. Sıçradı; duvarın arkasına düştüğünü duydum. Bana ondan sonra bir daha dönmedi.» Mücahid ilâve etti: «İşte gördüğünüz gibi, tıpkı onlar da sizi, kendilerini korkuttuğunuz gibi korkutuyorlar.»

Ebû Surâa adında bir adam anlatıyor: «Yahya İbn'il - Cezzâr geceleyin bir sokaktan geçmekten korktuğumu görünce dedi ki: O senin korktuğun şey senden daha çok korkar.» Yine Mücahid'den nakl ediliyor: «Şeytan sizden daha çok korkar. Size ariz olunca ondan korkmayın ki, sırtınıza binmesin. Ona karşı sıkı durursanız, toz olup gider.»

---

(1) Şayet güneş battıktan sonra, insanlardan herhangi birisi su çekmeye başlarsa, taşa tutulacaktır.

CİNLERİN, İNSANLARIN EMRİNDE VE HİZMETİNDE OLMASI

Allah Teâlâ buyuruyor: **«Şeytanlardan onun için denize dalacak ve bundan başka işler görecek olanları da (teshir) ettik. Biz bütün onların nigehbânı idik.»** (El Enbiya: 82).

«Süleyman'ın cinlerden, insanlardan, kuşlardan orduları toplandı. İşte bütün bunlar (onun tarafından) zapt ve idare ediliyorlardı.» (En Neml: 17).

«Önünde, Rabbinin izniyle iş gören bâzı cinler de vardı. İçlerinden kim bizim emrimizden ayrılıp saparsa ona çılgın azaptan tattırırdık. O, kalelerde, heykellerden, büyük havuzlar gibi çanaklardan, sabit kazanlardan ne dilerse kendisini yaparlardı. Ey Davud Hanedanı! Siz (Allah'a) şükr için çalışın. Kullarımdan (Hakkıyla) şükr eden azdır.» (Sebe: 12 - 13).

«Şeytanları (onlardan) her bina ustasını, her dalgıcı, (yine onlardan) bukağılarla bağlanmış olan diğerlerini de (emrine râm etti).» (Sad: 37 - 38).

«Cinden bir ifrit: Sen makamından kalkmadan ben onu sana getiririm, dedi.» (En Neml: 39).

Bu âyetlerden anlıyoruz ki, cinler insanların emrinde ve hizmetindedirler. Cinlerin yalnız Süleyman Peygamber'e yaptıkları işler bile bu hususu aydınlatmak için kâfi gelir.

Es - Süddî der ki: **«Âyetteki «Külle bennâîn»** kelimesi yapı yapan mânasına gelir. Âyette geçen **«Gavvâs»** kelimesi ise, Katâde onu: «Denizden inci çıkaran» mânasında yorumlamıştır. Es - Süddi, bu kelimeyi suda durabilen mânâsında yorumlar.

«Bu bizim vergimizdir. Artık (dilediğine) hesapsız ver, yahut tut (kıs).» (Sad: 39).

Bu âyetin yorumunda da müfessirler fikir ayrılığına düşmüşlerdir.

Es - Süddî bunu «Onlardan dilediğine ver, ve azad et» diye tefsir ederken; İbn-i Abbâs: «Cinlerden istediğini azat et, istediğini etme» şeklinde tefsir etmiştir. Katade ise: «Onlardan istediğini haps et, sımsıkı bağla veyahutta onlardan dilediğini serbest bırak; yaptığından sorumlu tutulmayacaksın» şeklinde tefsir etmiştir.

Es - Süddî'ye göre âyet-i kerîmede Süleyman Aleyhisselâm muhayyer kılınmıştır. Cinlerden dilediğini serbest bırakıp, dilediğini de kendisine hizmet ettirmek için yanında alıkor.

Şakir, «Kitabul - Acayip»'inde der ki: Süfyan b. Abdillah'dan nakl edilmiştir: «Ömer b. Abdil - Aziz, Mağrip Emîri Musa b. Nâsır'dan sormuş, o da şöyle cevap vermiştir: Askerlerle birlikte yürürken denizde acayip bir şey gördüm. Adalardan birine vasıl olunca kendimi güzel yapılmış bir binada gördüm. O binada Süleyman Aleyhisselâm'ın mühürü ile mühürlenmiş 17 tane yeşil sürahi bulduk. Onlardan dört tane getirmelerini emr ettim. Getirdiler. Bir tanesi açılınca bir Şeytanın: «Sana Peygamberliği veren Allah'a kasem ederim ki, yeryüzünü ifsad etmem.» dediğini etrafa iyice bakındıktan sonra«: Vallahi Süleyman'ı ve mülkünü de görmüyorum» diyerek ortadan kaybolduğunu gördüm. Sonra onları yerine iade ettim.»

Abbâs b. el - Velid, bu hikâyeyi şöyle nakl etmiştir. Musa b. Nâsır Ehl-i Kitap yahudisi idi. Müslüman olup Mağrib'e Emîr olarak tayin edilmişti. Bir gün gazi olarak denize açılmıştı. Epey açıldıktan sonra gemileri kendi haline bıraktı. Gemilere çarpan ani bir sesle irkildi. Bir de ne görsün: Üstü mühürlü koca koca destiler. Mühürün kırılmasından korktu. Altından açılmasını emr edince: «Hayır! Ey Allah'ın Nebisi, Hayır! Bir

daha yapmam!» diye haykıran bir ses duydu ve dedi ki: «İşte bunlar Süleyman Aleyhisselâm'ın haps ettiği cinlerdir.» Onlara dönerek: «Siz onlar mısınız?» diye sorunca «Evet» dediler. Eğer bize karşı üstünlüğünüz olmasaydı mutlaka sizi korkuturduk, dediler.

Bâzılarına göre, Musa b. Nusayr, Muaviye tarafından Endülüs'ü zabt etmeye gönderilmiş, bir çok garip şeylerle karşılaşmıştır. Bâzılarına göre, İslâm'da onun esirleri kadar çok esir alındığı vaki değildir.

CİNLERİN ŞERRİNDEN KORUNMA

Ebû Bekr Abdullah b. Muhammed der ki: Hadîs bilginlerinden bâzıları, Abdullah b. Büreyde el - Eslemî'den naklen Eb'ûl - Esved ed - Düelî'den şöyle rivayet etmişlerdir: «Muaz b. Cebel'den, yakaladığı şeytan hakkında bilgi istedim.. Dediler ki:

— Allah'ın Resûlü Müslümanların zekât malını muhafaza etmek için beni (bekçi) olarak tayin etmişti. Meyveleri bir odaya koymuştum. Noksanlaştığını görünce, Allah'ın Elçisine bildirdim. «Onu o şeytan alıyor,» dedi. Bunun üzerine odaya girip kapıyı iyice kilitledim. Biraz sonra baktım ki, büyük bir karanlık belirdi. Hemen kapıya abandım. Derken başka bir şekil alarak kapı aralığından giriverdi. Meyveden yemeğe başladı. Ben de eteğimi iyice (belime sardım) ve üzerine atlayıp sımsıkı yakaladım ve :

— Ey Allah'ın düşmanı! diye bağırınca, şu cevabı verdi :

— Bırak beni. Ben çoluk çocuklu fakir bir cinnim; Nusaybin cinlerinden. Dostunuz gönderilmeden bu köy bizimdi. O gönderilince, bizi buradan çıkardı. Ne olur

bırak beni; bir daha gelmem buraya. Bunun üzerine onu salıverdim.

Cebrail geldi, bilâhare Allah Elçişi, olan bitenleri bana haber verdi ve namaz kıldı. Sonra münadisi seslendi: Esirini ne yaptı? diye. Durumu ona haber verince, «O tekrar gelecektir!» buyurdu. Gerçekten de geldi. Çünkü ben odaya girince, kapıyı kapattım. Geldi, kapının aralığından girip meyveleri yemeğe koyuldu. İlk defa yaptığım gibi tekrar onu yakaladım, sımsıkı bağladım. Yine «Bırak beni, bir daha gelmeyeceğim,» diye yalvarmağa başladı. Ben de ona:

— Hani sen, bir daha gelmiyeceğim, demiştin. Yine geldin, deyince, şu cevabı verdi:

«— Evet bir daha girmeyeceğim. Bunun alâmeti şudur: Sizden biriniz Bakara sûresinin sonunu okursa bizden hiç kimse evine giremez.»

Ebul - Kasim Et - Taberanî diyor ki: Bize bâzı hadîs uleması Ubey b. Ka'b'den şöyle anlatmışlardır:

«Bir hurma harmanım vardı. Baktım ki oradaki hurmaların azaldığını gördüm. Nihayet onu beklemeye karar verdim. Derken baktım ki yeni akil baliğ olmuş bir delikanlı çıkıverdi. Selâm verdim, selâmımı aldı. Sonra aramızda şöyle bir konuşma cereyan etti:

— Sen nesin; cin misin, insan mısın?

— Cinim.

— Ver elini bana, bakalım, dedim. Elini verince, bir de ne göreyim: Elleri köpek eline, saçı da köpek saçına benziyor.

İçimden: Galiba cinler bu şekilde yaratılmışlardır» diye geçirecek gibi oldum ki :

— Cinleri tanıdın, içlerinden benden daha şedidi yoktur, dedi.

— Pekâlâ neden böyle yaptın?

— Senin hayırsever bir adam olduğunu duydum da yiyeceklerinden nasiplenmek arzu ettim.

— Çok güzel. Pekâlâ bizi şerrinizden hangi şey kurtarır?

— Sûre-i Bakara'daki şu âyet: «Ellahu lâ ilâhe illâ hu..) Her kim bu âyeti sabahleyin okursa akşama kadar şerrimizden kurtulur; akşamleyin okuduğu takdirde sabaha kadar şerrimizden kurtulur. Dedi. Bunun üzerine sabah olunca doğru Allah'ın Resûlü Sallellahu Aleyhi Vesellem'e koştum, olan bitenleri haber verdim.»; «Habis, doğru söylemiştir,» buyurdu.

Hakim, Müstedrek'inde, bu hadîsi Ebû Dâvud et - Tayalisî'den bu şekil nakl etmiştir.

Sahih'de bu hadîs Ebû Hüreyre'den (R.A.) şöyle nakl edilmiştir:

«Allah'ın Resûlü (S.A.V.) Ramazan zekâtını korumak için beni tayin etmişlerdi. Bana biri geldi Adam yiyecek maddelerini toplamaya başlayınca, yakaladım ve :

— Şimdi seni Resûlüllah (S.A.V.)'e götüreceğim, dedim.

— Sana yarayacak bir kaç şey öğreteyim, dedi.

— Nedir onlar?

— Yatağına geldiğin zaman, şu âyeti oku: **(Ellâhu lâ ilâhe illahu)**. — Âyeti sonuna kadar okudu — Allah tarafından sana bir koruyucu gönderilir, sabaha kadar sana şeytan yaklaşamaz, dedi.

Sabah olunca Resûlüllah (S.A.V.): «Gece yakaladığın esirin ne yaptı?» diye sordu.

— Ey Allah'ın Resûlü! Bana bir şey öğretti ve Allah'ın o şey sayesinde beni koruyacağını iddia etti.

— Nedir o şey söyler misin? diye sorunca :

— Yatağıma gelince Âyetelkürsî'yi okumamı emr etti. Şayet onu okursam, Allah tarafından bana bir muhafız gelip sabaha kadar beni korurmuş, dedim.

«— O yalancıdır, ama sana doğru söylemiştir,» buyurdular.

Ebû Bekr el - Kureşî «Mekâyid'üş - Şeytan»'da şöyle anlatır: Hadîs âlimleri İshak'dan naklen Zeyd b. Sâbit'den şöyle rivayet etmişlerdir:

«Bahçeme çıktım. Bir ses duydum. "Nedir bu ses?" diye sorunca; «Cinlerden bir adam. Bize kıtlık isabet etti. Meyvelerinizden yemek istiyoruz, acaba helâl eder misiniz?» diye konuştu.

«— Evet,» mukabelesinde bulundum. Sonra ikinci gece yine bahçeme çıkınca yine aynı sesi duydum: «Kim o?» diye sordum. «Cinlerden bir adam.. Bizekıtlık isabet etti. Meyvelerinizden yemek istiyoruz, acaba helâl eder misiniz?» dedi. Bunun üzerine kendilerinden sordum:

«— Bizi, sizden ne kurtarır?»

«— Âyetel - Kürsî» dedi.

Ubeyde bint'il - Velid, babasından nakl etmiştir: «Bir adam hurmama musallat oldu. Kim olduğunu sordum, cevap vermedi. Âyetel - Kürsî'yi okuyunca ağaçtan indi. Ona: «Hastamız var, ne ile tedavi edebiliriz onu?» diye sorunca, «Beni ağaçtan indirdiğin şey ile» diye cevap verdi.

Ebû Abdirrahman b. El - Münzirî «Kitab'ul - Acâib»'inde anlatıyor: Hadîs âlimlerinden bâzıları, Hamza b. Habîb Ez - Zeyad'tan naklen demişlerdir: «Ben Hilvan'da bir handa yalnız başıma otururken iki şeytan çıkageldi. Biri, diğerine:

— İşte bu adam, insanlara Kur'ân okutuyor: gel ona fenalık edelim, dedi. Öbürü:

— Yazıklar olsun! diye mukabele etti.

Bunun üzerine ben (Şehidellahu ennehû lâ ilâhe illâhu...) âyetini okudum. Biri diğerine :

— Allah sana, o burnunun büyüklüğünden dolayı ceza verdi. Bana gelince ben sabaha kadar onu koruyacağım, dedi.»

İbn-i Eb'id - Dünyâ «Kitab'ul - Havâtif»'inde yazıyor: «Hadis ulemasından bâzıları Eb'ul - Eşem El - Abdî'den rivayet ediyorlar : Bir adam gece karanlığında Kûfe'nin dışına çıktı. Bir de ne görsün? Üzüm çardağı şeklinde bir şeyin etrafını bir kalabalık çevirmiş. Adam bir yere sinip onları gözetlemeye başlamış. Sonra bir şey gelip o çardağın üzerine oturmuş. Ve: İçinizden, benim namıma Muğîre oğlu Urve'ye bir şey yapacak yok mu? diye bağırınca o kalabalıktan bir adam ayağa kalkıp: Ben yaparım, bana bir saat müsaade» dedi. Ve Medine'ye doğru yürümeye başladı. Aradan bir zaman geçtikten sonra adam döndü, çardağın üzerinde oturanın huzurunda el pençe durdu. Ve :

— İmkânsız!. Urve'ye bir şey yapamadım, dedi. Çardaktaki:

— Neden? diye sordu.

— Çünkü o, sabah - akşam öyle bir söz söylüyor ki artık ona o söz sayesinde hiç kimse dokunamaz, dedi. Kalabalık dağıldı. Adam evine döndü. Sabah olunca çarşıya gitti. Bir deve satın alıp Medîne yolunu tuttu. Yolda Urve'ye rastladı. Sabah - akşam ne okuduğunu sordu. Urve cevap verdi:

— Ben sabah - akşam üç kere şu duâyı okuyorum : **(Amentü billâhi vahdehu, vekefertü bilzubti vettağuti, vestemsektü bil urvetil - vuskâ lenfi'sâme lehâ, vellahu semi'un aliym.) = Yalnız Allah'a inandım. Şeytana küfrettim. Ayrılmayan sağlam bir kulpa yapıştım. Allah hem duyucu ve hem de bilicidir.»**

«Mekâyidu'ş - Şeütan»'da şöyle geçer : «Abdurrahman b. Zeyd b. Eslem'den rivayet olunuyor: Eşcâ'dan iki adam falan yere geldiler. Bir kadın gördüler. Kadın onlara :

— Ne istiyorsunuz? diye sordu.

— Gelinimiz var, ona çehiz almaya gidiyoruz, dediler.

— Ben b uişten anlarım; işinizi bitirince bana uğrayın, dedi.

İşlerini bitince ona uğradılar, develerinden bir tanesine onu bindirip yola koyuldular. Kum yığını bulunan bir tepe gelince kadın: Benim ihtiyacım var, dedi. Bana biraz müsaade edin, dedi. Bir saat beklediler. Kadın gelmedi. Bunun üzerine adamlardan biri kadının peşinden gitti. O da gecikti. Öbürü gitti, bir de ne görsün? Adamın göğsüne çıkmış ciğerini yiyor kadın. Bunu görünce dehşetle dönüyor. Hayvanına binip yola koyuluyor. Sür'atle binerken kadın arkasından yetişiyor ve :

— Hayrola neden acele ettin? diye soruyor.

— Hadi bin! Yürüyelim, diye cevap veriyor. Adamın korkudan tir - tir titrediğini görünce:

— Ne var? diye soruyor. Adam, cevap veriyor:

— Aramızda zalim bir hükümdar var. Ondan çok korkuyorum.

— Sana bir dua öğreteyim; o duayı yaparsan o hükümdar ölür, ben de hakkımı alırım, dedi.

— Nedir o dua? dedim.

— Şudur : (**Allahümme rabbes - semavati ve mâ ezellet verabbel - eradîne vemâ eklet ve rabberriyahi ve mâ ezret ve rabbes - şeyatini vemâ edellet, ente bedius - semavati vel - ardi ya zeleelâl-i vel - ikrâm. Te'huzu lil - mazlûmi minezzâlimi. Hakkahû fekûzli hakkı minfula-**

nin ve innehû zalemeni.) Bunun üzerine adam o duayı kadından istedi; kadın da verdi. Duayı okumaya başladı. Sonunda **(Allahım! O kadın bana zulm etti ve kardeşimi yedi)** diye kadına beddua etti. Hemen gökten kadının avret yerine bir ateş indi, kadını ikiye böldü; bir parçasını bir tarafa, diğer parçasını başka bir tarafa savurup attı. İşte insanları yiyen dişi cinlerden bir tanesi.

(El-Ğul) adındaki cinlere gelince, bunlar sadece insanlarla oynarlar ve yellenirler. Hepsi o kadar.

(Mekayid)'de der ki: Hadîs ulemâsından bazıları, Ebû El-Ansârî'den (R.A.) şöyle nakl etmişlerdir:

«Hz. Peygamber'e (S.A.V.) dedim ki; evimin sofasında bana cin geliyor. «Bir daha geldiği zaman, Allah'ın Resûlünü kabul etmesini söyledi,» buyurdu. Bir daha geldiğinde yakaladım; «tekrar bir daha gelmiyeceğim, diye beni aldattı ve ben de onu salıverdim. Baktım yine geldi. Bunun üzerine ertesi sabah Hz. Peygamber'e gidip durumu anlattım. «Yalan söyledi o, yine gelecektir,» buyurdu.

Yine geldi, sımsıkı yakaladım, bir daha gelmeyeceğine dair yemin edince salıverdim. Hz. Peygamber'e gittiğimde bana :

— Esirin ne oldu? Ne yaptı o? diye sorunca; geldi, yakaladım, yemin etti ve ben de salıverdim, dedim. Bunun üzerine Allah'ın Resûlü (S.A.V.) «O yalan söylemiştir, yine gelecektir,» buyurdu.

Tekrar geldiğinde yine yakaladım, yine yemin ederek dedi ki: «sana bir şey öğreteceğim, onu okuduğun zaman hiç bir şeytan sana yaklaşamaz.»

Nedir o şey, diye sorunca: **«Ayetel-kürsi'dir!»** diye cevab verdi.

Bunun üzerine onu yine salıverdim. Ertesi sabah Hz. Peygamber'in huzuruna gelince: «Esirin ne yaptı?»

diye sordu. Ben de olanı biteni anlattım. Bunun üzerine,

«— O çok yalancıdır, ama Âyetel-Kürsî mes'elesini doğru söylemiştir,» buyurdular.

İmam Ahmed, buna benzer bir hadîsi, Ebû Ahmed ez-Zübeyrî'den rivâyet etmiştir. Tirmizi de buna «Fezâilul-Kur'an» bahsinde Ebû Ahmed Ez-Zübeyrî'den rivâyet etmiş, «bu hadîs, Hasendir, Garibdir» demiştir.

Ebû Useyd Es-Sâidî'den nakl etmişlerdir: «Bostandaki meyvemi toplamış, evimin bir köşesine koymuştum. Bir cin gece musluk tarafından gelip o meyvelere musallat oldu. Allah'ın Resûlüne (S.A.V.) şikâyet edince bana :

«— O Ğuldur (Cindir) geldiği zaman ondan faydalanmasını bil; de ki: «Allah'ın adı ile, Allah'ın Resûlünü kabul et,» buyurdu.

Cin yine geldi ve dedi ki, «Affet beni, Allah'ın Resûlünün yanına gitmemi isteme benden.. Sana söz veriyorum. Bir daha evine gelmiyeceğim, meyveni çalmıyacağım. Sana bir âyet öğreteceğim. Onu evinde okuduğun zaman hiç bir cin ona yaklaşamaz. Kaplarına okuduğun zaman hiç bir cin onun kapağını açamaz. — Söylediği âyet, Âyetel-Kürsî idi — Sonra sırtını dönüp yellenerek uzaklaştı yanımdan.. Sabah olunca Allah'ın Resûlüne (S.A.V.) gelip durumu anlattım. Giderken yellenip gitti, dedim. Hz. Peygamber (S.A.V.) :

«— Âyetel-Kürsî mes'elesini doğru söylemiştir; lâkin aslında o, çok yalancıdır!» buyurdular.

İbn-i Eb'id-Dünyâ anlatıyor: Eb'ül-Münzir'den nakl etmişlerdir: «Hacca gidiyorduk; büyük bir dağın eteğine geldik; orada konakladık. Burası cinlerin bulundukları yerdir, dediler. Birde baktık ki sudan, yaşlı bir adam çıktı. Ona:

— Ey Ebû Şumeyr! Bu dağ hakkında bir şeyler anlatıyorlar, sen gerçekten bir hususa şahid oldun mu burada? diye sordum.

— Bir gün okumu alıp bu dağa çıktım. Bir ağacın dibinde bir pınarın tam yanında ağaçtan kulübe yaptım. Biraz sonra ne göreyim; dağdan keçilerden bir sürü geldi, pınardan su içtiler ve orada yattılar. Ben de dayanamadım. İçlerinden bir tanesine bir ok attım ve kalbinden yaraladım. Bir ses duyuldu ve dağda hemen her şey atına binip silâh kuşandı. Etrafımı sardılar. Bir tanesi:

«— Haydi ne duruyorsun bunu öldürsene!» dedi. Diğeri «olmaz, bunu yapamam» deyince, «Niçin?» diye sordu.

— Çünkü O, bu dağa dayandığı zaman dua okudu ve kendisini garantiye aldı, dedi. Bunu duyunca içim rahat etti.

KİŞİYİ CİNLERDEN KORUYAN HUSUSLAR

On şey vardır ki, kişiyi cinlerin şerrinden muhafaza eder :

1 — Onların şerrinden Allah'a sığınmak. Cenâb-ı Hak: **«Eğer seni şeytandan (gelen) bir dürtüş fitlerse hemen Allah'a sığın. Çünkü O, (senin) sığındığını) hakkıyle işiden, (niyetini, salâhını) çok iyi bilendir.»** (Fussilet: 36.) buyurmuştur.

Sahih'de varit olmuştur ki: Hz. Peygamber'in huzurunda iki adam birbirlerine hakaret etti. Birisinin yüzü (sinirden) kıpkırmızı kesilince, Allah'ın Resûlü (S.A.V.) : Ben bir kelime öğreteyim; Onu söyleyince, kendinde his ettiği o şey kayıp olur, gider. O kelime şudur: (Euzü Billahi Mineşşeytanirracîm.)

2 — Muavvizeteyn'i okumak. Tirmizî, Ebû Nadre tarikı ile, Ebû Saîd'den (R.A.) nakl etmiştir: «Allahın Resûlü (S.A.V.) Cinlerin ve insanların gözlerinin şerrine uğramıştı. Nihayet Muavvizeteyn nazil olunca onları ve diğerlerini okudu. «Tirmizî bu hadis için: «Hasen ve garib bir hadisdir» demiştir.

3 — Ayetel-Kürsî'yi okumak. Sahih'de varit olmuştur: Ebû Hüreyre (R.A.) dedi ki,

«Allah'ın Resûlü, beni Ramazan zekâtını korumak için görevlendirdi. Baktım ki biri geldi, zekât mallarından almaya başladı. Yakaladım: «Seni Allah Elçisinin yanına götüreceğim,» dedim — Hadîsi anlattı — Yatağına geldiğin zaman, Âyetel-Kürsîyi oku; Allah sana bir koruyucu gönderir de artık hiç bir şeytan sabaha kadar yanına gelemez. Hz. Peygamber (S.A.V.): «Sen doğru söyledin, lâkin Şeytan yalancının ta kendisidir,» buyurdu.

4—Bakara sûresini okumak. Sahih'de Ebû Hüreyre'den nakl edilmiştir: Allah'ın Resûlü (S.A.V.) şöyle buyurmuşlardır: **«Evlerinizi kabirlere çevirmeyin. İçinde Bakara sûresi okunan bir eve asla şeytan giremez.»**

5 — Bakara sûresinin sonunu okumak. Sahihte Ebû Mes'ud el-Ansarî'den nakl edilmiştir: Allah'ın Resûlü Sallellahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuşlardır: **«Herkim, Bakara sûresinin sonundan iki âyet okursa o gece ona onlar kâfi gelir.»**

Tirmizî'nin rivâyetine göre, Nu'man b. Beşir Resûlüllah (S.A.V.)'den şöyle nakl etmiştir: «Allah, mahlûkatı yaratmadan, iki bin yıl önce, bir kitab yazmış ve Bakara Sûresinin sonu olan iki âyeti inzal etmiştir. Üç gece bu iki âyetin okunduğu eve şeytan giremez.»

6 — Âyetel-Kürsî ile birlikte Hâmîm El-Mü'min sûresini (ileyhilmasır)'a kadar, evvelini okumak. Tir-

mizî Ebu Hureyre'den (R.A.) nakl ediyor: Allah'ın Resûlü (S.A.V.) şöyle buyurmuşlardır:

«Herkim, Âyetel-Kürsi ile birlikte Hâmîm el-Mu'min sûresinin evvelini (İleyhilmesir'e kadar) sabahleyin okursa, o iki âyet onu akşama kadar, akşam okursa, sabaha kadar muhafaza eder.»

7 — Yüz kere, Lâ ilâhe illellahu vahdehû lâ şerikelehu, lehülmülkü ve lehülhamdu ve hüve alâ külli şey'in kadîr)i okumak. Yine Sahih'de Ebû Sâlih tariki ile Ebû Hureyreden (R.A.) nakl edilmiştir: Allahın Resûlü (S. A.V.) şöyle buyurmuşlardır: **«Her kim, (Lâ ilahe illallahu vahdehû la şerike lehû lehülmülkü ve lehul-hamdü ve hüve alâ külli şeyin kadir)i yüz kere okursa, on köle azad etmiş gibi olur. Ayrıca nâmına yüz sevab kayd edilir, yüz günâh da defterinden düşülür. Sonra akşama kadar o gün şeytan şerrinden emin olur. Hiç kimse bunun kadar büyük bir sevabla gelemez. Ne var ki ondan daha fazla bir amel ile gelirse o zaman başka.»**

8 — Allah'ın adını çokça zikretmek: Tirmizî'de El-Haris el-Eş'arî (R.A.)'dan şöyle nakl edilmiştir. Allah'ın Resûlü Sallellahu aleyhi ve sellem buyurdular ki:

«Allah, Zekeriya oğlu Yahya'ya beş kelimeyi kendisi ve İsrail oğulları okuyup amel etmeleri için emretti. Biraz ağır davranacak gibi olunca İsa Aleyhisselâm ona :

— Allah sana beş kelime emretti. Sen ve İsrail oğulları onunla amel etsinler diye.. Ya sen emret; ya da ben, deyince, Yahya Aleyhisselâm şöyle dedi: .

— Sen bu hususta beni geçersen, korkarım ki Allah beni azaba duçar eder.

Sonra insanları Beyt'ül-Makdis'e topladı ve: «Allah bana, kendim ve size amel etmek için beş şeyi emretti,» dedi :

1) Allah'a ibadet edip ona hiç bir şeyi eş koşmamak. Allah'a şirk koşan kimse, şu adam gibidir: Kendi parası ile bir köle satın alıyor ve ona (İşte evim, işte işim; çalış, kazan; bana getir) diyor; fakat köle çalıştığını başkasına veriyor. İçinizden kim, böyle bir şeye razı olur?

2) Allah size namazı emretmiştir. Namaza durduğunuz zaman, sağa sola bakmayın. Çünkü Allah namaz kılan kimsenin yüzüne nazar eder, kul yüzünü sağa sola çevirmedikçe, Allah ilahî nazarında devam eder.

3) Allah size orucu emretmiştir. Oruçlu olan kişi, yanında misk bulundurup da herkesi güzel kokuya boğan kişi gibidir. Oruçlunun ağız kokusu, Allah indinde misk kokusundan daha iyidir.

4) Allah size zekât vermenizi emretmiştir. Zekât veren kişi de, sımsıkı kıskıvrak bağlanan ve kendisini para karşılığı azat ettiren kimse gibidir.

5) Allah size, kendisini çok zikretmenizi emretmiştir. Allah'ı çok zikreden kimse, kendisini tâkip eden düşmandan kurtulup bir kaleye sığınan kimse gibidir. Kul da böyledir, kendisini şeytan mekrinden ancak Allah'ı zikretmek sayesinde kurtarabilir.

Allah'ın Nebîsi (S.A.V.) buyurmuşlardır: «Allahın bana emr ettiği beş şeyi, size emr ediyorum: Semi' taat, cehd, hicret, cemaat. Çünkü cemaatten bir karış ayrılan kişi, İslâm ribkasını boynundan çıkarmış demektir.

Tekrar dönerse başka. Cahiliyet dâvasını güden, Cehennem kütüklerindendir. Bir adam :

— Ya oruç tutup namaz kılarsa?

— O kimse her ne kadar oruç tutup namaz kılsa da (böyledir). Onun için, ey Allahın kulları! Allah'ın size nasip ettiği Müslümanlar ve Mü'minler davasında